HARMINCZ ÉV A MUNKÁCSI NŐEGYESÜLET TÖRTÉNETÉBŐL

A munkácsi jótékony nő=egyesület 30 éves fenállásának 1903 december hó 13án tartott ünne pélye alkalmából és emlékére
Munkácson 1903 decem hó 20

örv. Meringi Jánosné
nő=egyesületi elnök

Nagymélsoságu
Firczák Gyula
munkácsi püspök. v. b. t. tanácsos
Urnak
Mély tisztelettel

BOLDOGULT SCHÖNBORN BUCHHEIM ERVIN GRÓFNÉ,

SZÜL. TRAUTTMANSDORFF-WEINSBERG FRANCISKA XAVERIA GRÓFASSZONY,

A MUNKÁCSI NŐEGYESÜLET FŐVÉDŐJE,

1872—1898.

SCHÖNBORN BUCHHEIM KÁROLY FRIGYES GRÓFNÉ,
SZÜL. DONNA THERESA DENTICE DEI PRINCIPI DI FRASSO
HERCEGASSZONY,
A MUNKÁCSI NŐEGYESÜLET JELENLEGI FŐVÉDŐJE.

1872–1902.

HARMINCZ ÉV

a Munkácsi Segélyző és Árvaházi Nőegyesület történetéből.

IDŐSZAKI JELENTÉS,

fennállásának XXX-ik évfordulója alkalmából

AZ EGYESÜLET MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette:

SZALAY ISTVÁN,

ÁLL. TANITÓ, EGYESÜLETI PÉNZTÁROS.

KIADJA:

A MUNKÁCSI SEGÉLYZŐ ÉS ÁRVAHÁZI NŐEGYESÜLET.

MUNKÁCS.

NYOMATOTT A „PANNONIA" KÖNYVNYOMDÁBAN,

1903.

„A MUNKÁCSI SEGÉLYZŐ NŐEGYESÜLET“

F ő v é d ő j e:

Főméltóságu Schönborn Buchheim Károly Frigyes grófné, szül. Donna Theresa Dentice dei Principi di Frasso, Ő herczegsége.

„A Munkácsi Segélyző Nőegyesület“

Tisztikara:

Tiszteletbeli elnök: özv. Nuszer Jánosné, az arany érdemkereszt birtokosa.

Elnök: özv. Merényi Jánosné,
I. Alelnök: Török Kálmánné,
II. Alelnök: Fried Ignáczné,
Jegyző: dr. Rozner Arnoldné,
Pénztáros: Szalay István.

Tagjai:

a) Alapitó tagok:

1. Gróf Schönborn B. Ervinné grófnő, 1872—1901.
2. Gróf Schönborn B. Károly Frigyesné herczegnő, 1901.
3. Bereg-Munkácsi Takarékpénztár, 1885.
4. Borzsay Gyuláné szül. Jászay Irén, 1884.
5. Firczák Gyula munkácsi püspök, 1894.
6. Freyseysen Gyuláné, 1872.
7. Horváth Károlyné, szül. Jászay Hermina, 1884.
8. Horváth Károly, (Gorond) 1884.
9. Kohner Alfrédné, 1899.
10. Lovassy Istvánné, 1885—1903.
11. Kurusta Imréne, szül. Moricz Emma, 1888.
12. Meszlényi Gyula szathmári püspök, 1891.
13. Dr. Méray Ádámné, szül. Borzsay Margit, 1891.
14. Meisels A. Józsefné, szül. Kranzthor Lujza, 1898.
15. Meisels Mózesné, 1889.
16. Melczer Aurélné, 1883.
17. Munkácsy Mihályné, márkinő, 1883.
18. Munkácsi Népbank, 1883.
19. Nagy Gyula, 1901.
20. özv. Nuszer Jánosné, 1898.
21. Báró Perényi Zsigmondné, 1871.—1903.
22. Péchy Tamásné, 1883.
23. Popper István, 1874.—1902.
24. Dr. Schlauch Lőrincz szatmári püspök, 1876.
25. özv. Traxler Ferenczné, 1889.
26. Umlauf Győzőné, 1883.
27. A Vöröskereszt-egyesület munkácsi fiókja 1899.

---

*) Az évszámok az alapitvány keltét, illetve a törzsvagyonhoz való csatolását jelezik.

b) Rendes tagok:

Achácz Jánosné,
dr. Acsay Istvánné,
Alexandrovics Kornélné,
Barkács Edéné, *
Bertalan Tivadarné, *
Berghammer Jánosné,
Béressy Gézáné,
Bernovics Gusztávné,
Bibor Gyuláné, *
10 Boronkay Gyuláné,
Bohner Jákóné,
Borzsay Gyuláné, *
dr. Blumenvicz Gyuláné,
Bujnovszky Antalné,
Bozsár Ferenczné,
özv. Buzáth Károlyné, *
Coffin Ernőné, *
Cseh Lajosné, *
Cséka Károlyné,
20 Czobel Istvánné,
Dercsényi Miklósné,
Deskó János,
özv. Fankovics Jenőné,
Ferenczy Béláné,
Ferenczy Gyuláné,
Ferenczy Lajosné, *
dr. Fenyves Lajosné
Fischer Ödönné,
özv. Fischer Mórné *
30 Freyseysen Boriska,
dr. Fried Aladárné,
Fried Adolfné,
Fried Arnoldné.
Fried Ignáczné, *
Fuchs Edéné, *
Fulmann Bernátné,
Fülöp Zoltánné,
Gaal Jenőné,
Gerber Ferenczné,
40 Gáthy Dezsőné,
dr. Gergely Albertné,
dr. Grosz Józsefné,
Gottesman Józsefné,
Gottesman Sámuelné,
Günther Mihályné,
Holl Gyuláné,
Hőnig Alajosné,
Hrehuss Gyuláné, *
Jármay Irma,
50 Jármay Hermin,
Kaczvinszky Károlyné,
Katona Sándorné, *
Kalmár Jenőné,
Kabáczy Mihályné, *
Kádár Izsóné,
Kaufmann Aurélné,
dr. Kis Lipótné,
Klein Istvánné,
Komka Ervinné, *
60 Klein Henrikné,
Lajtos Gézáné,
özv. Láng Istvánné, *
Lehoczky Tivadarné,
Lukács Bella,
Makoviczky Györgyné,
Mauthner Száminé, *
özv. Merényi Jánosné, *
dr. Meisels Vilmosné,
Molnár Józsefné, *
70 Morvay Endréné,
Nagy Gyuláné, *
Nedeczey János,
Németh Kálmánné, *
özv. Nizsalovszky Endréné,
Niklay Jánosné,
özv. Nuszer Jánosné, tiszt. tag.
Novák Lajosné,
Novotny Ferenczné,
Oertl Tivadarné,
80 özv. Pap Józsefné, *
Pavlik Józsefné, *
Pintér Józsefné,
Pluhár Pálné,
Puky Gézáné,
Roskovics Jánosné,
Román Józsefné,

özv. Ruzsák Istvánné,
Rosenfeld Arnoldné.
dr. Rosenfeld Bernátné,
90 dr. Rosner Arnoldné, *
dr. Schlesinger Frigyesné,
Schmiedt Gáspárné,
Schossberger Béláné,
Sechser Luiza, *
Sárkány Kálmánné,
Strausz Lajosné,
Sütö Kálmánné, *
dr. Spanyol Béláné,
Szalay Istvánné, *
100 Szántó Sománé,
Szenkovszky Gyuláné
dr. Szél Kálmánné, *
Szilágyi Sándorné,
Szóbel Árminné,
dr. Szőllősi Lipótné,
Teleházy Jánosné,
TaubLipótné, *
Tichy Józsefné, *
Tirpák Józsefné,
110 Török Kálmánné, *
özv. Traxler Ferenczné,
Tulipán Józsefné,
Urbalek Vilmosné,
Vaáry Luiza,
Várady Gyuláné, *
Vinkle Antalné,
Vozáry Gyuláné.
Wágner Miklósné,
Weisz Bernátné, *
Vessely Antalné,
Weinberger Ernőné,
122 özv. dr. Widder Bertalanné,

c) Pártoló tagok:

Balogh Bella,
Cserszky Péterné,
Dancs Györgyné,
Farkas Imréné,
Fialka Miksáné,
özv. Gáthy Sámuelné,
Jamniczky Jánosné,
Lehotay Zsigmondné,
Szabó Endréué,
10 Zombory Istvánné.

A *) jelöltek választmányi tagok.

Valahol azt olvastam, hogy a népregék a nép gondolkozásában csaknem egyforma alapeszmével születnek meg. Itt két szép liliom nő a sirból a templom fedeleig, amott két hársfa s leveleik mindig összeölelkeznek.

A népek eme mondái mindig az érző, a szerető szivvel kapcsolatosak. És én azt hiszem, hogy ezek a mondák az ősember szeretetének, nemesebb érzelmeinek megnyilatkozásai.

A mai modern ember lelkében az ős ember eme sejtelme a Világ Megváltó fenséges munkája által általános emberszeretetté nemesbült s égig érő fa nől ki abból ma is, gyökere az élő és meghalt szivek munkájából táplálkozik.

Az a fenséges fa, mely Munkács ősi városában a női szivek munkás szeretetéből táplálkozva oly magasra nött, nöjjön még magasabbra, mert a jótett tuléli a jóltevőt, kihajt a sirből is, levelei most is összeölelkeznek.

Gyönyörüséggel szemléltem, mig a most ünneplő Nőegylet szolgálatában nekem is egy kis szerep jutott, a hölgyek munkáját a maga nemességében, önzetlenségében, s innen a távolból száll fel forró imám a jó Istenhez: nöjjön fel a most munkálók által nevelt eme fa az égig s levelei ölelkezzenek össze azzal a fával, melyet ennek az egyesületnek emlékökben is örökké áldott elhalt tagjai neveltek s e két fa árnyában mint eddig, ugy ezután is nyerjen enyhületet a szegénység, elhagyatottság, a nyomoruság és árvaság faj és vallás különbség nélkül.

Igaz testvéri szeretet! Kapcsold össze a nemesen érező sziveket a jó és nemes munkára, hogy mielőbb beteljék a nagy parancs, a szeretet parancsa ezen a világon.

Debreczen, 1903.

Kozma László.

Harmincz év.

A Munkácsi Segélyző Nőegyesület f. évben fejezte be fennállásának harminczadik évét. Története származásában azonos az összes hasonló egyesületek történetével. Az élet szinképének sötét tagjai mellett fényvonalak keletkeztek, csillagok az emberi nyomoruságok borus egén, hogy a biztató remény hajnalát derengessék a szükségben szenvedők nagy táborába. A szivnemesség, az ember legemberibb vonása hódit s kialakul a philantropia.

A jótékonyság maga, mint emberi vonás, a müveltség legrégibb keltével jelentkezik s alapját képezi a vallásoknak. Már a bibliában olvasható, hogy »ha a te felebarátod köztetek megszegényedik és megfogyatkozik, tégy jól ővele, akár jövevény legyen, akár zsellér, — hogy élhessen tiköztetek.« Moz. III. 36. V. könyvének 19. illetve 24, fejezetében pedig ekképen szól: »Mikor megrázod a te olajfádat, másodszor meg ne rázzad az ágakat. . . . mikor megszeded a te szőlődet, a mely gerezdeket utánad elhagyandsz, meg ne szedjed; a jövevény árváké és özvegyeké legyen, hogy megáldjon téged a te Urad, Istened kezeidnek minden munkájában.«

A legszebb vallás a szeretetben s jótékonyságban nyer kifejezést. Az embert sorsa is, végczélja is erre utalják s ez az oka, hogy a valódi kultura a vallásos, a humán müveltségben gyökerezik s hogy e müveltségnek megnyilatkozása minden korban tiszteletet keltett s kiváló képviselőit az utókor szentjeivé avatta, kik dicsfényüket átragyogtatják időkön és eseményeken a késő utódokra is. Nekünk is vannak szentjeink, kiknek példája buzditson. Csak a magyar szent Erzsébetet — kinek »lelke legfőbb áhitata volt, hogy a boldogságot megoszsza másokkal« és a pannoniai szent Mártont emlitjük, ki városunk cimerében is meg van örökitve s már ez okból is hivatott arra, hogy a munkácsi Nőegyesület védőjének valljuk.

A legrégibb korban a jótékonyság csaknem kizárólag az egyház és a vagyonos emberbarátok kegyeleti munkája volt; de hazánkban a földesurak s jobbágyuk egymáshoz való viszonya, a köznép aránylagos jóléte, még az egyház és szerzetesek pártfogását is kevésbbé igényelte. Háborus időben, vagy rossz terméskor, mint mindenütt, nálunk is volt nyomoruság; rendes

időben azonban mai értelemben vett szegénység alig volt hazánkban. Jólehet, hogy a bpesti nemzetközi gyermekvédő kongresszus egyik szónoka nagy optimizmussal ugy nyilatkozott, hogy sehol a világon nincs aránylag oly kevés szegény ember, mint nálunk; de akik tisztábban láttak, már évtizedekkel ezelőtt felismerték, hogy szegénység ha nem is nagyobb, mint volt, de elviselhetlenebb s mindinkább azzá lesz, ha a humán müveltség meg nem töri a divatos kultura irányát, ha az altruizmus nem győzedelmeskedik az önzésen.

A magyar társadalom már a hetvenes évek elején tudatára ébredt annak, hogy az elhagyottakat nagyobb közrehatással kell gyámolitania. A nemes gondolat első sorban a hölgyek fogékony szivét hóditotta meg. Tömegesebb föllépésükre azonban a háboruk nyomorusága buzditotta őket. A Napoleon ellen folytatott háboruk nyomorának enyhitésére Porosz-országban keletkeztek az első jótékony nőegyesületek, melyek máig is virágozva már az egész nagy Német birodalmat behálozzák. A Nyugat példáját követve s megelözve több nemzetet, az első magyar jótékony nőegyesület Budán alakult meg, 1817-ben Hermina kir. herczegnő, József nádor nejének kezdeményezésére. Ez időben kezdődik a humán eszme társadalmi hóditása Magyarországon, jólehet nagyobb lendületet nálunk is az országos, vagy helyi csapások nyomán fakadt hivó szózat adott neki, milyenek a boszniai occupatio, Szeged pusztulása, stb. voltak.

A háboruk lezajlása után elhalt ugyan a sebesültek nyögése, de a nyomoruság számos más alakban támadt föl. Ezek szerint aztán a Nőegyesületek tevékenysége is más-más irányt vett. Háboru esetére megmaradt ugyan a *vöröskereszt*-egyesület is, melynek fiókja városunkban is virágzik, azonban a vidéki egyesületek általában és helyesen első sorban a helyi nyomoruság enyhitésére forditották fő gondjukat, müködési körükbe vonva a szegény-, az árva-ügyet, betegápolást, népkonyhák felállitását a *honi ipar* pártolást és a magyarnak egyik legszentebb kötelességét, a *magyar nemzeti eszmék* kultiválását.

*) A hetvenes évek elején keletkezett különböző jótékony egyesületek egyrészét csakhamar elpusztitotta az egyesületek járványos betegsége: a közöny; de voltak kivételek, a hol e bajjal szembe szállt az igaz érdeklődés, s az ilyen egyesületek nemcsak fenmaradtak, de áldásos működésük maradandó nyomokat is hagyott hátra.

Ezek közé tartozik a helybeli jótékony nőegylet is.

Nők ünnepelnek itt és joggal, mert három évtizedes egyesületök a munkácsi társadalmi életben áldásos működésével olyan helyet vivott ki, mely előtt tisztelettel hajlik meg még az is, a

*) Az alábbi sorokat Kozma László volt Nőegyleti pénztáros, most debreczeni árvaházi igazgató [illegible] a Nőegyesület 25-éves jubileuma alkalmából tartott felolvasása felhasználásával közöljük.

ki a nőt csak a szűk családi körben tartja igazi nőnek s megtagad a nőtől minden más téren való szereplést és tevékenységet.

Annak a működésnek, melyet ez az egyesület harmincz éve betölt, nem papirra irott törvény az alapja, hanem egy magasztos, fenséges eszme, mely az ideálismus földjében gyökerezett meg s áldást árasztó napja a szeretet, termékenyitő harmata az áldozatkészség, levegője a humanismus, gyümölcse a jótékonyság.

Az élet a maga kérlelhetetlen valóságával, a történet számtalan példáival arra tanit, hogy a nő az élet kritikus perczeiben, a nyomoruság, a sorscsapás nehéz napjaiban erősebb, kitartóbb a férfinál.

Mikor a cselekvés buzgalma a társadalmi téren állandót, szépet, jót és hasznosat alkot, kétszeresen becsesebb az, ha alkotója a gyenge nő, kinek legnagyobb ereje a szeretet, legnagyobb boldogsága a jótékonyság.

Jól osztotta meg a Gondviselő a két nem munkakörét. Mig a férfi küzdelme a családért való szivós munka, a haza védelme, tudomány ápolása, azaz az erősebb munka, addig a nő nevel, letörli a munkás férfi verejtékét, beteget ápol, árvákat, elhagyatottakat segélyez s ezzel éri el az erény dicsőségét.

A socialis nyomoruságot csak a nők szivjósága és nemessége enyhitheti; nincs és nem is lesz oly állam- törvény, mely ezzel a női munkával és áldozatkészséggel felérhetne.

Jótékony nőegylet! Felesleges fejtegetnünk azt a fogalmat, mit e név kifejez, azt az áldásos munkát, melyet a mai társadalmunkban szét áraszt, hiszen ott volt és van 30 év óta mindenütt, a hol a sors csapási által okozott nyomort enyhiteni, a fájdalom könyeit letörölni kell; a mit ez az egyesület 30 év óta a szenvedő emberiségért tett, annak zománcza az igazi emberszeretet. Gyönyörüen irja a költő: A gyász, tragikum sötét képei között lélek felemelő látvány egy gyenge nő szent resignátiója, győzelme, diadala a legnagyobb válságokon.

A munkácsi nőegylet 30 éves története sok tanulságot rejt magában s élő bizonysága a női kitartás és kormányzó képességének. A mi itt a jótékonyság terén történt, legnagyobb részt szoros kapcsolatban van a nőegylet működésével.

Ez a működés csak úgy volt sikeres, mert voltak az egyesületnek olyan pártolói, kik áldozatkészségükkel lehetővé tették a sikeres munkásságot. Ilyen áldozatkész és fenkölt gondolkozású, főrangú hölgy volt az egyesület néhai fővédnöke, főméltóságú gróf Schönborn B. Ervinné, szül: Trauttmannsdorf Francziska csillagkeresztes hölgy, Ő Felsége udvarhölgye, ki az egyesületnek alapitásától kezdve nemcsak fővédnöke és legnagyobb alapitója, de az árvaházban — mióta az fennál — állandóan egy árvát neveltetett s egyesületünknek hozzá intézett kérelmét mindig teljesité s azt kitüzött nemes czéljának megvalósitásában bőkezüleg

támogatá s kinek fenkölt gondolkozásu utódjául menyét, Schönborn Károly Frigyes grófné herczegnőt szerencsés az egyesület tisztelni, ki az egyesület iránt táplált kegyes jóindulatában teljesen áldott emlékü elődje nyomdokán halad.

A munkácsi nőegylet megalakitásának eszméje Risenberger Rajmondné úrnőtől eredt, kinek kezdeményezésére 1871-ben nagy számmal gyültek össze Munkács hölgyei Buzáth Károlyné házánál s egy szivvel-lélekkel kimondották, hogy egy ilyen nemes irányu egyesületet alkotnak.

1872. január hó 21-én Lehoczky Tivadar elnöklete alatt nagy számban gyültek össze a munkácsi nők s a szervezkedést elhatározták s már egy hét mulva tartott ujabbi gyülésükön kitünt, hogy 164 tag iratkozott be az egyesületbe 50 kr. havi fizetési kötelezettséggel. Ugyanezen év febrár havának 25-én a tisztikar végiegesen megalakittatott s első elnökje lett az egyesületnek Szunyoghy Józsefné, I. alelnöknő Merényi Jánosné, II alelnöknő Keszler Ádámné, pénztáros Gottstág József, titkár Szentirmay Alajos, miután Pál ügyvéd, ki a szervezés munkájában tevékenyen közremüködött, a titkári állást nem fogadta el. Megalakittatott a 30 tagu választmány is, kik között müködésük tervszerü kiaknázása céljából a város — Oroszvéggel együtt — hat kerületre osztatott.

Emlékezet okául ide jegyzem közölök a ma is élő s müködő egyl. első választmányi tagok nevét: Buzáth Károlyné, Meisels Józsefné,*) Melsels Mózesné, Szántó Kálmánné, Komka Ervinné, Szalay Andrásné, Hoenig Alajosné, Nuszer Jánosné, Gottier Lipótné, Lehoczky Tivadarné.

Megjegyezni óhajtom, hogy már az alakuló gyülés két védnököt választott, nevezetesen gróf Schönborn Ervinnét és Lónyay Jánosnét. — A tisztujitó közgyülésen tiszteletbeli tagokul választattak: öreg Lónyay Jánosné, ifj. Lónyay Jánosné, gróf Lónyay Menyhértné, gróf Lónyay Béláné, Szirmayné, Lónyay Etelka, Horváth Istvánné, Buday Sándorné, Guthy Ferenczné, Abonyi Istvánné, Uray Miklósné, Péchy Tamásné, Freyseysen Gyuláné, Szatmáry Károlyné, Pankovics István és Br. Perényi Zsigmondné, majd később Dr. Schlauch Lőrinc, Pásztélyi Kovács János, Tisza Kálmánné, Várady Gáborné és Munkácsy Mihályné.

Az egyesület alapitó tagjai lettek: Gróf Schönborn Ervinné, Pankovics István, Dr. Schlauch Lőrincz, Meszlényi Gyula, Firczák Gyula, Péchy Tamásné, Freyseysen Gyuláné, Melczel Aurélné, Umlauff Viktoria, Borzsay Gyuláné, Horváthné Jászay Jolán, Horváth Károly. A kiszabott rövid idő nem engedi meg, hogy az egyesület történetével alakulásától kezdve, e mai napig tüzetesen foglalkozzam, éppen azért ide igtatom sorrendben az egyesület tisztikarának névsorát, a mint következik: elnöknők: Szunyoghy Katalin, Buzáth Károlyné, Borzsay Gyuláné, Papp Jó-

*) Időközben elhunyt.

zsefné, özv. Nuszer Jánosné, ki e tisztségre kétszer lőn megválasztva, de első izben a megtiszteltetést nem fogadta el, özv. Merényi Jánosné, kinek vezetése alatt érte el az egyesület mai consolidatioját.

Alelnökök : Merényi Jánosné két izben, az alakuláskor és később, Keszler Ádámné, Szalay Andrásné, Halpert Mórné, Saller Károlyné, Fichser Mórné, Papp Józsefné, Meisels Vilmosné, Friedman Béniné, Láng Istvánné, Mautner Száminé, Taub Lipótné. Pénztárnokok : Gottstág József, Pohl József, Melczer Aurélné, Vaáry Sándorné, Szalay Andrásné, Kozma László és Szalay István.

Jegyzők és titkárok : Pál ügyvéd az alakulás idején, Szentirmay Alajos, Günvald Leopold, Szunyoghy József, Szunyohy Miklós, Nedeczey János, Oláh Béla, Kabáczy Mihály, Gottier Lajos, Gáthy Dezső, Stépán László, Bóhner Jákó, Román József, Halász Gézáné, és dr. Rosner Arnoldné.

Az elmult 30 év első kilenczévének adatai a pénzügyi haladást tekintve annyiban hiányosak, mert az a lelkesdés és szivós munka, a mit az egyesület a három első elnöknő alatt kifejtett, egyszer csak rohamosan alászállt, úgy hogy legtöbben tagdijaikat sem fizették be s 1878. junius 23- tól 1881. október 30-ig a jegyzőkönyvben az egyesület életére vonatkozólag semmi bejegyzést nem találunk, minek okait ugyan megtaláljuk, de vád avagy szemrehányás ezért senkit nem illethet, magyarázata az akkor keletkezett sajátos viszonyokból megérthető.

Az egyesület pénzügyi alapja a Buzáth Károlyné és Borzsay Gyuláné müködése alatt lett megvetve, mert az első idők nagy jövedelmeit az egyesület anyagi állapotával meg nem egyezhető nagymérvű segélyezések vették igénybe, a mi indokolt is volt ; megmutatván az egyesület az első időben, hogy méltán illeti meg őt a segélyzőnőegylet elnevezés. A pénzügyi helyzet végeredménye az : hogy 1895.-év végén az egyesület vagyon 10931 frt. 63 krt. tett ki.

A munkácsi nőegylet történetében 1881. október hó 30-a forduló pontot jelez. Ekkor állitotta a közbizalom egyhangú választással már másodszor az egyesület élére Nuszer Jánosnét, ki most a választást elfogadva határt nem ismerő lelkesedéssel, odaadással vezette ez idő óta ennek az egyesületnek hajóját. Ez a 15 évi müködés nem maradt látható eredmények nélkül s nem csak a mi határtalan elismerésünk, de ő Felsége koronás királyunk figyelme is ráirányult ennek a lelkes honleánynak müködésére s a Nőegyletnek az országos milennáris ünnepségekkel kapcsolatosan megtartott 25-éves jubileuma alkalmából arany érdemkereszttel tüntette ki őt.

Rendkivül bensőségteljes ünnepség keretében folyt le ezen jubileum, melyről Kozma akként emlékszik meg, hogy e szép

ünnepély keretében, érzem : kötelességem volna részletesen méltatni ama kitünő hölgyek érdemét külön külön, kik ez egyesület ügyei iránt oly odaadó szeretet és gondossággal viseltettek és viseltetnek e mai nap is. Hiszen ez az egyesület alakulásától kezdve árvákat nevel, havonként tetemes összeggel özvegyeket segélyez; tőle ered a már évek óta fennáló városi kisdedóvó eszméje, melynek a városi pénztárban kezelt tőkéjét a Merényi Jánosné és Buzáth Károlyné lelkes és fáradhatatlan müködésök által összehozott mükedvelők vetették meg s az egyesület alakulásától kezdve egy szeretet- ház eszméjével foglalkozik. *Halász* Ferencz, Bereg vm. akkori kir. tanfelügyelőjét gyülésre meghiván, ama kitünő férfiu terveinek alapján létesiti a ma fennálló *nöegyleti árvaházat.* Itt husvéti segélyt oszt, amott szegény gyermekeket ruház fel s jutalmazásokkal igyekszik a köznevelés kérdésében is buzditólag hatni.

Teszi mindezt csendben, feltünés nélkül, okos körültekintéssel a jövő áldásos munkájának biztositásával.

Mióta ez az egyesület fennáll, köz és jótékony czélokra 50 ezer frtnál többet adott ki, az általa segélyezett szegények száma a 200-at meghaladja s gondozott és felnevelt közel 50 szülötlen és elhagyott árvát.

E tények felemlitése után a lelkesedés harsány hangján dicsőitem én ma Munkács lelkes hölgyeinek áldozatkészségét, nem kivánva többet, mint azt, hogy a jövő negyed század női nemzedéke ne tegyen többet a humanismus terén, mint tett az a nemzedék, mely ma itt ünnepelt.

Az öröm eme lelkes hangjai között, tisztelt közgyülés, emlékezzünk kegyelettel azokra, a kik kezdeményezték, de nem érhették meg az öröm eme szép napját, kik annak idején lelkesen munkáltak azon, hogy ez az egyesület felvirágozzék. A kegyeletes megemlékezés bensőség teljes érzelmei között helyezem az emlékezés cyprus ágát sirhalmukra. Szunyoghy Józsefné, Ferenczy Jánosné, Kövér Józsefné, Keszler Ádámné, Rojkóné, Molnár Dánielné, Halpert Mórné, Saller Károlyné, Melczer Aurélné, Gottstág József, Pohl József és Oláh Béla emléke legyen áldott és emlékezetes közöttünk.«

*

* *

Harmincz év nagy idő az ember életében, mely oly rövid, hogy forduló pontja, mikor egy-egy eseményét emlékeink közé helyezzük, méltán keltheti szivünkben fel a visszaemlékezés ünnepies hangulatát; de azok elszámolásával senkinek sem tartozunk.

Az egyesületek életében lefolyt események azonban a *köz*tulajdonai és emlékeit is az hivatott megőrizni. Illő tehát, hogy midőn Nőegyesületünk történetében előforduló nagyobb mozzanatok egyikénél pihenőt tartunk, *emlékeit* összeszedve adjuk át annak, akit megillet; bocsássuk a nyilvánosság elé, módot nyuj-

tandó megbirálni s ha majd eljön hivatott történetirója — fölötte itéletet mondani.

Minthogy tisztán az események registrálására vagyunk feljogositva, erre a naplószerü feljegyzések legalkalmasabb formáját választottuk — amint azt adataink hézagos volta megengedte.

1872. Előre bocsátott összefoglalásunkban az első tiz év nevezetes mozzanatairól és szereplőiről megemlékeztünk. Az ez évben megalakult egyesület alapokmánya azonban oly fontos irat, hogy e történetből nem szabad hiányoznia.

Felhivás!

»A társadalmi müveltség előhaladásával a jótékony czélu egyletek országszerte terjedvén — s azoknak müködése a szenvedő emberiség javára korszerünek, áldásthozónak bizonyult be: e szent czél által lelkesülve Munkács város hölgyei egy »Segélyző nőegylet« alapitását tüzték ki feladatul, számitva azok részvétére, pártfogására, kik szintén lelkükön hordják az ember boldogitását, s kik sietnek vigaszt és segélyt nyujtani azoknak, kiket a szerencsétlenség, a balsors üldözött és levert.

A segélyző nőegylet czélja kizárólag a folytonos jótékonyság lesz s fölsegélése azon egyéneknek, kiknek a sors nagy adaggal juttatott azon elviselhetlen teherből, melynek neve nyomor és inség.

E jótékony segélyezés kifog terjedni általában minden vallás és nem különbség nélkül mindazokra, kik e megye, vagy város és környékén születtek s laknak, vagy a körülmény által itt letelepedve a megye lakóivá váltak.

A segélyezésbe részeltetni, fogja a segélyző nőegylet azon szüle nélküli árvákat — kik csaknem kidobva a társadalomból utczai kóbor gyermekké vállnak, s megfosztva minden anyagi segélytől kódulva keresik meg napi kenyerüket, és e nyomor iskolájában fölnőve, ezen szerencsétlenekből fejlődnek azon tásardalmi kinövések, kiktől undorral fordul el az emberi érzelem, — és elhanyagolt szellemi nevelésük jutalmául nyeri az emberiség azon óriási bünök nagyságát, mennyiségét, melyeket ugy a mult mint a jelen század naponként felmutat.

Segélyezni fogja továbbá a nőegylet azon gyermekeket kik élő szülékkel birnak ugyan, de ezek képtelenek lévén arra, hogy azoknak nemcsak segélyt, de tápot is nyujtsanak; hány élő példa van rá, hogy a szülék, kik nem ön hibájuk miatt, de a ki nem számitható véletlen következtében a legkétségbe- ejtőbb helyzetbe jutnak s szerencsétlenségük tetézve van az által, hogy gyermeküknek jövőjét — melyhez egykor kisebb nagyobb reményt kötöttek — meg semmisülve látják, — volna akarat bennük ugyan megmenteni azt a megsemmisülés veszélyétől, de egy láthatatlan erő elfojtja a segiteni akaró vágyat s kéntelenek

elbocsájtani gyermekeiket azon sikamlós utra, melyen megállni becsülettel ezer közül csak egyeseknek lehet, mig a nagyobb szám eltéved, elbukik rajta nyomtalanul, részvétlenül.

Végre segélyezéssel járul a nőegylet azon elaggott, elhagyatott egyének felsegéléséhez kiknél az öreg kor nem adja meg a nyugalom, megelégedés örömét, hanem átkinlódva egy nyomor teljes életet, annak végső szakában küzdeniök kell az élet fenntartás kinos tudatával, nélkülözni a legszükségesebbet, a kenyeret, nélkülözni a könyörület s jótékonyság melegét.

Ez volna tehát czélja a segélyző nőegyletnek — melynek létesülése jelenleg még csak eszmében él, — de a hölgyek és urak részéről a részvét, áldozatkézség, összetartás azt valóságban megteremtheti. — A nő fogékony lelke meg van áldva a legmagasztosabb érzelemmel minden iránt, a mi jó és nemes, s ők hivatva vannak, hogy áldott kezeik letörüljék a szenvedő ember és árva könnyeit, — s lehet-e tetteiknek fáradozásaiknak szebb jutalma, mint azon öntudat, hogy megtették, leróvták embertársaik irányában mindazt, mit a felebaráti szeretet s a női kötelesség érzete sugallt.

E szent czél létesitése s az egylet megalakulhatása tekintetéből kibocsájtjuk aláirási iveinket azon biztos remény érzetében, hogy azt minél számosabban pártolni s aláirásaikkal tagokul belépve az egylet fennállhatását biztositani igyekszenek.

A vidékre küldött aláirási ivek bármily eredménynyel 30 nap alatt visszaküldetni kéretnek.

Kelt Munkácson, január 21-én 1872

az ideiglenes választmány nevében
Szúnyoghy Katalin,
ideiglenes elnöknő.

Aláirási iv.

A munkácsi »Segélyző Nőegylet« — alapitó és rendes tagokból fog alakulni.

Alapitó tag az, ki az egylet alapjavára legalább 100 frnyi alapitványt tesz, vagy annak $6^0/_0$-tóli kamatát fizetni magát kötelezi.

Rendes tag havonkint 50 kr. fizetéssel 3 évi lekötelezettség melett.

Ezen két osztályzaton felül, — egy kisebb nagyobb menynyiségü s egyszer mindenkorra tett ajánlatok is köszönettel fogadtatnak.

Az egylet megalakultnak tekinti magát, ha alapszabályai felsőbb helyen jóvá hagyatni s megerősittetni fognak, mely alapszabályok minden egyleti tagnak tudomás végett megküldetnek.

A megalakult egylet nagy gyülésének határnapja közöltetni fog.«

A választmány.

Az irattárban őrzött egyik első Aláirási iven Jobszthy Gyula vármegyénk jelenlegi alispánja és Péchy Tamásné vannak feljegyezve, az utóbbi 100 frt. alapitvány 6%-os kamatával.

Február 18-án tartott közgyülésen, — melyet Nuszer Jánosné alelnök vezetett, az alapszabályokat vitatták meg, mig rá egy hétre — bár e gyülést az egyesület egyik legnagyobb apostola, Riesenberg Rajnundné vezette, elnökül Szúnyoghy Katalint, alelnökül Merényi Jánosnét és Keszler Ádámné asszonyokat választották meg. Csakhamar, 1872. május 4. 12757. sz. leirattal jóváhagyást nyert az első alapszabály is, mely szerint az az egyesület »Munkácsi Segélyző Nőegylet« cimet visel s pecsétjén e felirat egy gyermeket védő Nemtőt zár be, jóllehet, czélja nem csak az elhagyott árva gyermekekről gondoskodni, de a város hatósága által nem segélyezett házi szükölködőket is segiteni stb. volt.

1873-ban már mint »a közönség részéről is sürgősen követelt szükségességet« hozták fel az árvamenház felállitását s a kisdedóvó szervezését, mely utóbbit azonban az erők elégtelensége miatt későbbre halasztották. Ez időben az egyesület főjegyzője, bár rövid ideig, Nedeczey János, mostani orsz. gy. képviselő volt, ki ez idő óta folytonosan számos bizonyságát szolgáltatta az egyesület iránt tanusitott kitüntető jóindulatának. Az 1873-ik év anyagilag is kedvező év volt. Már ekkor 17 özvegyet és árvát segélyeztek s az alapvagyon 3326 frt 50 kr. volt. Nem lesz érdektelen feljegyezni, hogy az első árvát a Csernekhegyen szedték fel és *Cserneki Miskának* nevezték el, kinek *gondos* dajkát szereztek, mert a *»pósaházi erdőben talált«* másik árvát gondatlan dajkájától elvétetni határozták s első sorban a Cserneki dajkáját kinálták meg vele. Ugyan ez időben még Marjem nevü zsidófiu, Péter Erzsébet 6, Péter Rozál 4 éves és Szivics Rozál 1 hónapos árvák neve is előfordul, de gondozták még Kenderesi Rozált, Schwarz Málit és Prokop Julit, kik 1875-ben már mint iskolások emlittetnek. — Az árvák ily rohamos felszaporodása arra inditotta az egyesületet, hogy az árva-menházat mi hamarább létesitse, minek okából bizottságot választottak, melynek »férfitagjai« Pohl I. Gottstág J. Nuszer Antal, Cserszky Antal, Szalai András és Szentmiklósi A. lettek. Bár a megnyilt müködési kör szemmel láthatólag tágult,

1874. junius 7-én Merényi Jánosné alelnök már közönyről panaszkodik; a cselekvés fokozásáról azonban még sem mondott le a gyülés, sőt elhatározta, hogy a felállitandó árvamenház részére elkérik a várostól azon épületet, »melyben azelőtt a távirda volt.« Miután a visszaesés ez uj actio után is rohamos

volt, az alapvagyonhoz kellett nyulni, de egyuttal kimondták, hogy azt *műkedvelői* előadásokkal pótolni és gyarapitani fogják. Merényi Jánosné panaszhangja nem talált süket fülekre s az egyesület a rendezett mulatságok, előadások és adományok révén abba a helyzetbe jutott, hogy tőkéje 4014 frtra emelkedett s erre való tekintetből, de meg a közönség terheinek csökkentése céljából is, a tagdijakat évi 4 frtra szállitották le.

1875. Az első tisztikar mandatuma lejárván, 1875. febr. 25-én Cserszky Antal vál. elnök vezetése alatt igen élénk tisztujitást tartottak, melynek eredménye lett, hogy miután Szúnyoghy Katalin urnő nem volt hajlandó tovább tisztséget vállalni, elnökül szavazat többséggel Buzáth Károlyné, alelnökül Szalai Andrásné és Halpert Mórné, pénztárosul Pohl József helyébe Melczer Aurelné urnők, titkárul pedig Oláh Béla választtattak meg. A 40 vál. tagságra 71 jelölt volt. Ez évben a már kezdeményezett óvoda eszméjét »Fröbel-kert«-re módositották, amennyiben inditványozták, hogy az árvaház alapjára eddig begyült és a városi pénztárban kezelt összeg, hogy az egyesület müködésének maradandó emléke legyen: »Fröbel-kert« alapitására kéressék ki. *Pankovics* István püspök halála után *Schlauch* Lőrincz püspök, Umlauff Győzőné, Pásztélyi Kovács János, Tisza Kálmánné és Várady Jánosné egyesületi disztagokul választtattak meg. Sok gondot okozott az árvák megfelelő ellátása, miért kimondták, hogy csak addig fogják gyámolitni, mig 10—12 éves, kort nem érnek el s azután pedig gondoskodnak elhelyezésükről, tartásuk diját pedig havi 2 frtról 3 frtra emelték. Az egyesület vagyona ekkor már 4716 frtot tett ki. — Ottó Mária 50 frtot adományoz az egyesületnek.

1876. Melczer Aurélné lemondása után Váary Sándorné lett a pénztáros, Szalai Andrásné alelnök helyébe pedig Schaller Károlynét választották meg. Ugyan ekkor elejtve a Fröbel-kert-et, kimondták, hogy a kisdedóvoda létesitéseig minden ujabb segély kérést elutasitanak. Feljegyzendő, hogy ez évben a tisztikar együttesen lemondván, az ügyek vezetésére ideiglenes bizottságot választottak, sőt inditványba hozták, hogy az egyesület ügyei felett való felügyelet gyakorlására »egy jó- tanácscsal támogató« férfi bizottmányt is válaszszanak. Az egyesületi életben pangás állott be, de azért havi segélyt is adtak Sarkadyné, Brancsik Anna, Veinberger Neche és Roszul Anna nevü szegényeknek.

1877. Január 7-én Gecsey György elnöklete alatt ejtették meg a tisztujitást. Elnökül Nuszer Jánosné, alelnökül Borzsay Gyuláné és Fischer Mórné urnőket választották meg. Pénztáros Szalai Andrásné, titkár ujból Oláh Béla lett. A pénztáros azon jelentésére, hogy a tagdijak lanyhán folynak be, bizottságot küldtek ki abból a célból, hogy a hátralékos dijakat minél előbb személyesen hajtsák be.

Az ez időben megalakult mükedvelők azon kéréséből, hogy a nőegyesület a tulajdonát képező szinpad birtokáról mondjon le a javukra, látható, hogy az egyesület társadalmi tevékenysége a szinügy gyámolitás terén is mutatott fel sikert, ami hölgyeink hazafias küldetésének élénk gyakorlását jelenti.

Borzsay Gyuláné urnő elnöklete alatt az egyesületi élet ujból lendületet vett. A pénztár javára három mulatságot rendeztek, Buzáth Károlyné urnő pedig a Hársfalván rendezett mulatság tiszta jövedelmének felét szerezte meg az árvák javára. Az elhalt Kenderesi Roza helyére Lakatos Bálint tanitó által talált András nevü árvát vették fel. Ujabb havi segélyt szavaztak meg Szikszay Istvánné és Ullmann Ignáczné nevü szegényeknek. Az évi számadások nyomára ez időben nem akadtam, de a pénztáros havonként pontos jelentést tesz a forgalomról, mely jelentések felmaradt adatai mégis hézagosak, és a pénztár állapotáról világos képet épen nem nyujtanak. Egy az 1877-ik év 8 hónapjáról számol be 448 f. 68 k. *bevétel* és 577 fr. 67 k. *kiadással.* Az árvák sorsa ez időben sem valami dicséretes lehetett dajkáiknál. Cserneki Miska érdekében ugyanis Merényi János szolgabiró átirt az egyesülethez, hogy gondosabb dajkát fogadjanak neki, mely tény beigazolást nyervén, ujból actuálissá tette az árva-menház kérdését, bár a viszonyok következtében még mindig eredmény nélkül, mert az

1878-ik évvel ismét visszaesés állt be az egyesület müködésében. A tisztikar mandatuma lejárt és Borzsay Gyuláné urnő magán körülményei miatt az egylet nagy kárára ismételt felkérésre sem akarta az egyesület ügyeit tovább vezetni, jólehet az ügyek activ vezetésére Pap Józsefné és Meisels Vilmosné urnőket alelnökül választotta melléje. Ez évről egyébként csak két jknyv maradt fenn, melyek szerint a segélyzettek közé Bohus Rozáliát felvették, ellenben több kérvényt elutasitottak. Szó esett arról is, hogy Novák Jóska nevü 12 éves árvát, miután gyenge tanuló s erre hajlandósága sincs, valamely mesterségre adják. Ezen, 1878 juni 23-án Pap Józsefné urnő elnöklete alatt tartott gyülésről felvett jknyv után, melynek második tárgyában özv. Komáromy Ferenczné elhagyott szegénysége „nem eléggé indokolt“, segélykérését elutasitották

1879—80-ról semmi feljegyzés nincs; az egyesületi élet pangása miatt sokan vonakodtak a tagdijakat is megfizetni s ez okból határozatilag kimondatott, hogy ez évekről hátralékban levő 249 frtnyi tagdijak töröltessenek.

Az 1881-ik évvel ujból előtérbe lépett az egyesületi tevékenység. Október 30-án igen népes közgyülést tartottak, elnökül Nuszer Jánosné, alelnökül pedig Láng Istvánné és Friedmann Béniné urnőket választották meg. Pénztáros Kozma László, titkár ujból Oláh Béla lett, ki azonban ezután csak rövid ideig vezette az egyesület jegyzőkönyveit, mert megbetegedvén, az

egyesületi élet nagy kárára 1884-ben, 29 éves korában elhunyt. Ugyan ez évben hunyt el az egyesület legbuzgóbb apostola Szunyoghy Józsefné szül. Valla Katalin, 76 éves korában. Az 1884-ik évi jelentés igen megható nekrologban vesz tőlük bucsut. Nuszer Jánosné urnő és Kozma László megválasztása egyike volt a tiz éves ciklus legszerencsésebb választásának. Az ő fáradhatlan tevékenységük, csüggedhetlen kitartásuk és kiváló ügybuzgaluknak köszönhető az egyesületi élet uj rendszeres, sőt rohamos fejlődése is, kiket az egyesületnek addig is legoszloposabb tagjai teljes odaadással támogattak nemes munkájukban, névszerint: Borzsay Gyuláné, Buzáth Károlyné, Barkács Edéné, Czihlár Jánosné, Ferenczy Jánosné, Gáthy Albertné, Jászay Hermin, Komka Ervinné, Katona Sándorné, Krautil Károlyné, Coffin Ernőné, Kopasz Sámuelné, Keszler Ádámné, Kövér J.-né, Láng J.-né, Literáty Jánosné, Meisels Vilmosné, Melczer Aurélné, dr. Nuszer Lajosné, Rothberger Gyuláné, Royko Sándorné, Pap Józsefné, Schaller Károlyné, Schlesinger (Szél) Kálmánné, Szalai Andrásné, Szabó Izabella, Szabó Kálmánné, Szukop (Körösmezei) Lajosné, Taub Lipótné, Zilberberg Mórné, Vaáry Sándorné, Weisz Károlyné, választmányi tagok. — A tisztikar annyiban változott, hogy 1881. nov. 1-én a második alelnökséget Keszler Ádámné asszonynyal töltötték be.

Az 1882-ik év már rendezett viszonyokkal kezdődött, ugy a tagok meleg érdeklődése, mint a tisztikar ernyedetlen szorgalma uj életet hozott az egyesületbe, mely az 1882-ik évben már 106 taggal kezdette megmüködését.

A választmány mindent megtett a rendelkezése alatt levő összeghez mérten, hogy az egyesület kitüzött nemes czéljait megvalósithassa.

Havi segélyben részesittetett 16 szegény és elhagyatott nőt, ezenkivül 14 izben utalványozott egyszer mindenkorra kisebb nagyobb segélyösszeget. Neveltetett és ruháztatott 11 árva elhagyatott gyermeket, kikre kiadott 457 frt 16 krt.

Be kell azonban e helyen őszintén vallani, hogy az árvák nevelésére forditott összeg nem állt arányban az elért eredménynyel s a választmány sem az egyesület, sem pedig czéljaival megegyezőnek nem tarthatván az árvák eddigi nevelésének módját, elhatározta egy árvaház létesitését s e határozatát a közgyülés egyhangu lelkesedéssel jóváhagyta s a kivitelt a választmányra bizta.

A választmány a szükséges lépéseket megtette s az árvaház felállitását ez ideig azért nem eszközölheté, mert Munkács város képviselő testületéhez beadott ez ügyre vonatkozó kérelme elintézést nem nyert.

Kiváló gondot forditott az egyesület a nevelés ügyének előmozditására is. Szegény s nyomorban élő szülők gyermekeit

lábbelivel látta el s azt a közs. isk. igazdatóság ajánlatára szét osztotta. Rendezett egy gyüjtést is a szegény gyermekek felruházására, mely a legszebb eredménnyel végződött; annyi ruhanemü gyült össze, hogy 6 gyermek részesült kisebb, nagyobb mértékben ruházatban. E gyüjtés alkalmával begyült 31 frt 50 krt megpótolta az egyesület 17 frttal s 21 pár csizmát vett a közös iskolába járó szegény sorsu tanulók részére. Az 1881/82. isk. év végeztével 10 frtot adott jutalmul a helybeli állami gymnasiumi, 10 frtot a községi tanulók részére.

Az egyes tagok által ajándékozott három zsák burgonya, 40 liter paszuly és 1 véka hagyma szétosztatott a szegények közt.

Husvétkor egyes buzgó tagok adakozásából begyült 22 frt 80 kr, mely összegből 50 kalács, 25 font hus s készpénz gyanánt 2 frt 30 kr. osztatott szét.

Testületileg résztvett a nőegylet nagy hazánkfia, Munkácsy Mihály látogatása alkalmával rendezett ünnepélyeken, valamint az egyesület ügyei iránt oly meleg érdeklődéssel viseltető Nuszer János polgármester temetésen s koporsójára kegyelete jeléül diszes koszorut helyezett. Nyugodjanak békén a nemes emberbarát porai!

Az 1882-ik évben veszté el egyesületünk egyik buzgó tagját, Nagy Gyuláné, szül. György Albama urnőt. A nemes szivü nő, jó anya emlékezete legyen áldott!

A nőegylet disztagjául választotta Munkácsy Mihálynét, Párisban élő festőmüvész hazánkfiának nejét s részére Bartók Lajos Szatmáron lakó festőmüvész által diszes oklevelet készittetett, mit a megtisztelt meleghangon irt levélben köszönt meg.

A választmány 10 ülést tartott, melyen az egylet kisebb nagyobb érdekü ügyei mindig szép és példás egyetértéssel intéztettek el. Az árvaház felállitására vonatkozó határozatán kivül emlitésre méltó határozata a választmánynak az, hogy az egyesület 10 éves történetének megirására Oláh Béla titkár és Kozma László pénztárnokot kérte fel, és hogy a Roth Benjaminné alapitványa kamatait szorgalmazzák.

Tánczmulatság 5-ször rendeztetett, és mindannyiszor anyagi haszonnal.

Az egyesület anyagi ügyének elébb viteléhez többen járultak ajándékaikkal. Melczer Aurélné már eddig 50 frtot tett egy népbanki könyvecskén az árvaház javára alapitványként, s ezen összeget egy év leforgása alatt gyarapitani igérte. Lászy Vilmos egy szindarab előadása után 24 frtot adott. Dr. Szarka László beregszászi orvostudor ajándéka 4 frt, a „Bereg-munkácsi takarékpénztár"-é 30 frt. A timár-ifjuság egy tánczmulatság jöve-

delméül 10 frttal ajándékozta meg pénztárunkat. Nagy Gyula kir. közjegyző ur, boldogemlékü neje iránti kegyelete jeléül mindaddig, mig Munkácson lakik az, egyleti tagdijat, 4 frtot fizetni magát elkötelezte. Az 1881. nov. 1-től a számadások Nedeczey J. ügyvéd ur által megvizsgáltatván, rendesen és helyesen vezetettnek és okmányokkal igazoltnak találtatván a pénztárnoknak a felmentvény megadhatónak nyilvánittatott. A tagok száma 110. Bevétel 1422·44 frt. Kiadás 1345·09; vagyon 6489 frt. 48 kr.

Az 1883-ik év rendezett viszonyok között kezdődött, ugy az egyes tagok, mint a választmány érdeklődése sokszor megkönnyitette munkálkodásunkat, árváink és gyámolt özvegyeink folyton szaporodtak, ugy, hogy az első évben 28 frtra menő havi rendes kiadás ez évben 45 frtra emelkedett.

A hátralékos, valamint f. évi tagdijak a legszebb eredménynyel folytak be. — 100 rendes és 4 pártoló tagja volt ez évben egyesületünknek.

Egyesületünk nevelt ez évben 9 árvát és segélyezett 15 elhagyott özvegyet, 69 frt 29 krt fotditott a szegény árvák és nyomorban levő tanköteles gyermekek felruházására, s ezen kivül 23 tankötelest részesitett kisebb nagyobb mértékben ruházatban, azon 29 frt összegből, ócska ruhanemüekből, mely az egyesület kibocsátott kérő iveire begyült. A terménybeli adományok pedig a szegény özvegyek között osztattak szét.

Az egyesület 2 közgyülést s 7 választmányi gyülést tartott s nehogy az egyesület ügyei késedelmet szenvedjenek, szükségesnek látszott az alapszabályban megengedett titkári állást szaporitani s második titkárul Kabáczy Mihály állami iskolai tanitó választatott meg.

Tánczmulatság három izben rendeztetett, melyek az egyesület javára kisebb nagyobb összegeket jövedelmeztek.

Egyesületünk müködése iránt a nagy közönségben meg volt az érdeklődés s többen annak gyámolitására anyagilag is szép áldozattal járultak, nevezetesen:

Az árvaház javára Munkácsy Mihályné e. disztag 500 frcot küldött aranyban, melyet a »Magyar Általános Hitelbank« 237 frtban váltott be. Melczer Aurelné 50 frtos alapitványát ujabb betétekkel és kamatokkal 102 frt 04 kr. emelte; Gáthy Albertné és egy névtelen az árvaház javára 5—5 frtot adományoztak. A helybeli Takarékpénztár és Népbank ez évben is kimutatták egyesületünk iránt való jó akaratunkat, 20—20 frttal ajándékozván azt meg.

Nagy Gyula kir. közjegyző ur a téli hidegek beáltával 5 frtot küldött szegény gyermekek segélyezésére.

Günther Ágoston ur inditványára a helybeli uradalmi tisz

tikar az uj évben 60 frtot ajándékozott az árvaház czéljaira.

Miklóda ur, Vonházyné asszony és Baternay Paula kisasszony 2—2 frttal ajándékozták meg egyesületünket.

Umlauff Viktoria és Freyseysen Uray Ida ő nagyságáék alapitványukat 100—100 frttal készpénzben befizetni kegyeskedtek.

Az 1883-ik évben több buzgó és lelkes tagját ragagta el a halál egyesületünknek. Meghaltak: Royko Sándorné, Holovka Mihályné, Ferenczy Jánosné, Taub Józsefné és Szenkovszky Mária, kik mindenkor a legnagyobb buzgalom és érdeklődéssel viseltettek egyletünk ügyei iránt. Legyen áldott emlékezetük.

A nőegylet megbizása folytán az árvaház felállitására vonatkozó s Munkács városához beadott kérvényünk 1884. februárban tartott közgyülésben kedvező elintézést nyert; s Munkács város minden jó és szépért lelkesülni tudó képviselő testülete 200 frt, 12 öl helyre szállitott tüzifa és egy a Beregszász utczában levő lakházat s annak tűzelleni biztositását szavazta meg e czélra.

Az 1884-ik év uj korszakot nyitott meg egyesületünk életében. Nemcsak a jótékonyság különböző nyilvánulásai, hanem az egyesületi árvaház megnyitása is ez év sikerei közé számitható.

Mit az egyesület buzgó és lelkes tagjai oly régen óhajtottak, a mi egy egyesület életében mindég nevezetes esemény, az állandó alkotás és tervszerinti müködés a jótékonyság sikerének biztositását látja mindenki az árvaház felállitásában.

A kulturális téren Munkács városát hazánk kevés városa előzte meg. Ott, hol nemes törekvést, szent czélt kellett megvalósitani, e város képviselete szives készséggel áldozott. Árvaházunk is a város által e czélra átengedett Beregszász-utczai házban julius 17-én nyittatott meg.

A megnyitáson a főméltóságu védnöknő meg nem jelenthetvén, magát Günther Ágostonné urnő által helyettesitette.

A városház tanácstermében megjelent diszes közönség előtt özv. Nuszer Jánosné elnök szép beszédben fejtette ki az egyesület czéljait s az árvaházat a megjelentek jó akaratu pártfogásába ajánlotta; utána Kozma László egyesületi pénztáros ismertette az árvaház czéljait, szervezetét s az eddigi szives adakozásokat elősorolván, az egyesület nevében az adakozóknak hálás köszönetét fejezte ki. Innen az árvaház helyiségébe ment az érdeklődők legnagyobb része, hol a megjelent 6 leány árva Ortutay Vilmosné árvaanyának gondozása alá adatott s a házi szabályok átvétele után az árvaanya és gyermekekhez intézett lelkes bezédekkel a szép és lélekemelő ünnepély véget ért.

Azóta az elnökség gondozása és felügyelete mellett a felszerelés teljesen befejeztetett s a főméltóságu védnöknő által

alapitott 7-ik hely is betöltetett. A gyermekek gondozása és nevelése semmi kivánni valót nem hagy fenn. Az árvaház létesitése mellett sem felejtkezett meg egyesületünk az elhagyatott özvegyekről, az árvaház megnyitásáig eddigi segélyüket kiosztotta, sőt az év végéig 2 özvegy nőt részesitett állandó segélyben. Az eddig gondozott árvák mindegyike fel nem vétethetvén az árvaházba, 4-et külön családoknál neveltet az egyesület, s egy gimnaziumi tanulót nevelési segélyben részesit.

Ez évben is gyüjtött egyesületünk ócska ruhanemüeket, abból több elhagyatott árvát s szegény tanulót segélyzett, s a gyüjtés alkalmával befolyt 8 frtot az állami népiskola igazgatójának adta át, hogy azon pár szegény tanulónak lábbeli vétessék.

Karácsonykor az egyesület, valamint jószivü emberbarátok szivességéből az árvaházban karácsonyfa állittatott, s az óvodák részére egyesületünk e czélra 2—2 frtot adott.

Nemcsak az egyesület tagjai, hanem a nagy közönség is — a Munkácsi Takarékpénztár, Népbank, s a csizmadia-ifjuság is részeltették egyesületünket különböző összegü pénzajándékokban.

Több egyesületi tag az árvaház felszereléséhez vászon és ágynemüvel járult.

Günther Ágostonné, mig Munkácson lakik, az árvaház czéljaira havonként 2 frtot ajánlott, s azt minden hóban pontosan megküldi.

Az első bebutorozás 6 vas ágy, 6 asztal, 6 szék és egy szekrényből állott, minden ágyhoz szalmazsák, paplan 2 lepedővel és héjjal. Merényi Jánosné maga szerelt fel egy ágyat, mig Melczer Aurelné egy vég vásznat és 12 türölközőt adományozott az árváknak.

Péchy Tamásné urnő 100 frt alapitványát készpénzben befizette ez év folyamán.

Ujabb alapitványt tett egyelőre 3 évre egy árva évi tartására 140 frtban a főméltóságu védnöknő, mely összeg havi utólagos részletekben az uradalmi főpénztárnál aug. 6-tól utalványozva van ; — Borzsay Jászay Irén, Horváth Jászay Hermin ő nagyságaik az árvaház részére 100 - 100 frtos alapitványt tettek.

A márczius 30-án tartott közgyülés elhatározta, hogy Killer Antal kőrös-utczai házas telke 1400 frtért az egyesület részére megvásároltassék, mely határozat végrehajtatván, a megvett házas telek az államnak ovodai helyiségül 150 frt évi bérért bérbeadatott, s e szerint 1400 frt készpénz, mint egyesületi vagyon átalakittatott, s az évi bevételi és kiadási rovatba felvett 1400 frt e czélra forditattott.

Az árvaház szabályzata megállapitás után kinyomatni s a tagok közt szétosztatni határoztatott.

Tánczmulatság 4 izben tartatott, melyek mindég szép jövedelmet hoztak; a tánczmulatság rendezői Coffin Ernőné, Lang Istvánné, Komka Ervinné, Merényi Jánosné voltak.

Nedeczey János ur a számadások felülvizsgálata, Várady Gyula ur a vett teleknek dijtalan átiratásáért az egyesület háláját és köszönetét méltán kiérdemelték. Hálás köszönet legyen nyilvánitva e helyen Nagy Zsigmond vendéglős urnak is, ki a »Csillag« szálló nagy termét 3 izben dijtalanul engedte át az egyesület részére.

Ez évben elhaltak: Szunyoghy Józsefné egyesületünk első elnöke, és Oláh Béla egyesületi titkár. Müködésük oly állandó nyomokat hagyott egyesületünk történetében, hogy csak a kegyelet nemes érzelmeinek hódolunk, ha emlékezetüknek külön sorokat szentelünk. Temetésükön egyesületünk testületileg jelent meg s koporsójukra részvéte jeléül koszorut helyezett."

A tagok száma 101. Bevétel 3090 frt 53 kr., kiadás 2941 frt 27 kr. 7651 frt 47 kr.

1885. Négy választmányi és egy közgyülésen intézkedtett az egyesület ügyeiről, melyek ez időben már mindinkább az árvaház megszilárditását célozták. 1884-ben hozott határozat szerint elkészülvén a »leányárvaház alapszabályai«, 1885. nov. 6. tartott v. gyülésen ujból kimondták, hogy a vál. tagok felváltva és hetenként kötelesek az árvaházat meglátogatni s esetleges észrevételeiket az e célra rendelt könyvbe bejegyezni. — Tervbe vették, hogy a nöegyesület udvarán levő csürt átalakitják, erről azonban később lemondtak s uj épület emelését határozták el. Ebből a célból segitségért folyamodtak a városhoz és gróf Schönborn uradalmához, honnan a kivánt segélyről a köv. átiratban értesitették az egyesületet: A munkácsi és Szt.-Miklósi urad. ig. 1518—1885. T. özv. Nuszer Jánosné ő nagyságának H. Ő főméltósága f. é. jun. 23-án 328 sz. a. k. magas leiratával a nőegyletnek főm. Schönborn Franciska grófnőhöz intézett kérvényére a munkácsi árvaház kiépitéséhez kért köv. anyagok ingyen leendő kiadását rendelte el, és pedig: 80 db. 2 cm, 80 db. 3 cm. 60 db. 5 cm. fenyődeszkát, 10,000 zsindelyt a zsdenyovai fürésznél, 40 hl. meszet Paszikán stb. Günther Ágoston sk. — Más alkalommal Ortutay Vilmosné árvaanya megbizhatlansága tárgyaltatván, elbocsátatás terhe alatt utasitották kötelességei pontos teljesitésére. U. ez évben nagyobb összeget forditottak nemcsak az árvaházban, de az idegeneknél tartott árvák felruházására, miután ruhátlanságuk miatt a választmányi tagok panaszt tettek. A Bereg-munkácsi Takarékpénztár ez évben vetette meg árvaházi alapitványát 70 frttal, melyet akkor tett igéretéhez képest évről-évre növel. Az ujonnan emelt udvari épületet 6 évre bérbe adták áll. óvodának, mig az árvaházat az első, régi épületben helyezték el. Az épitkezés Kozma László pénztáros el-

lenőrzése mellett folyt s 1861 frt 35 krba került. A Szilveszter-estei mulatság brutto jövedelme 267 frt volt. A rendezésért Komka Ervinné urnőnek köszönetet szavaztak. Egy bábubazár »33 frtot, két szini előadás, jutaléka« 27 frtot jövedelmezett, Gottier Lajos ur pedig egy saját szerzeményü »Mazurkát« ajándékozott az egyesületnek. Az évi bevétel 3628 fr. 2 k. kiadás pedig 3385 frt, 84 krt. tett ki. Az egyesületnek 8522 frt 17 k. vagyona 99 rendes és 2 p. tagja volt ez évben.

1886. A nőegylet ügyeit vezető tisztikar 6-ik jelentése: »Minden alkotásnál az első és főkérdés, ha vajjon megfelel-é az a czélnak, annál inkább feltehető e kérdés egy oly egyesületnél, mely a czélba vett jótékonyság egy részét a közönség áldozatkészségéből meriti, s mintegy közvetitője a jótékony szivüek fillléreinek, hogy azokat öntudatos terv és eljárás szerint a humanismus szellemének megfelelően értékesitse. — Hogy a tisztikar miként sáfárkodott a rá bizottakkal az a jelentés alább következő részeiből fog kitünni, de ezt megelőzőleg legyen szabad már eleve jeleznünk, hogy ez év, ugy a jótékonyság, mint az egyesület anyagi megszilárdulását illetőleg a 6 év között a legjobb volt.

A közönség, ez a nagy kritikus, egyesületünk müködését figyelemmel kisérte; helyi sajtónk az egyesület minden legkisebb mozzanatáról megemlékezett, a közönség pedig méltatva a czélokat, melyért egyesületünk létesült, áldozatkész magatartást tanusitott. — Ennyi kedvező körülmény s ily szép érdeklődésnek köszönhetjük az elért eredményt, s ha kis részben mi is igyekeztünk előmozditani e czélokat, megfelelően munkáltunk e humánus egyesület felvirágzásáért, jutalmunkat feltaláljuk öntudatunkban, s az önök biztató szavában, mely minden körülmények között a legkedvesebb leend előttünk.

Ma, midőn 6 évi müködésünk után a bizalmat megköszönve, tisztünkről lemondunk, a legbensőbb érzelemből kivánjuk, hogy Munkács lelkes hölgyeinek szivéből a jótékonyság és humánismus érzelme soha ki ne haljon, hogy az egyesület az anyagi és szellemi felvirágzás minél magasabb fokát érje el. — Áttérve a részletekre megemlékezünk első sorban — az árvaházról. Az árvaház feladatának nagyon szépen felelt meg; az ott nevelt 7 árva gondozása julius végeig minden megszakitás nélkül folytonosan történt. Ekkor 5 árva, névszerint: Varga Juliska, Lang Istvánnéhoz, Smarcz Róza, Merényi Jánosné, Ceisler Pepi, Rothberger Gyuláné, és Schvarcz Háni, Mautner Sámuelné urnőkhöz adattak ki, meghatározván az egyesület azon feltételeket, melyek szerint az illető urnők a leányokat gondozni, s munkájokért őket jutalmazni tartoznak, világosan kikötvén, hogy 18 élet évökig helyöket az egyesület jóváhagyása nélkül nem változtathatják, eddig terjedvén ki reájok az egyesület felügyeleti joga.

Felvétettek redig Czipper Emma, Tárczy Boriska és Fazekas Anna nevü árvák.

November végeig az árvaházban három árva volt, mig a november végén tartott választmányi ülésén elhatározta egyesületünk, hogy az árvák számát 7-ről 8-ra emeli, s a kilépett 4 árva helyett 5-öt vett fel, s igy a létszám ma már 8-at tesz ki.

Az árvák Ortutay Vilmosné árvaanya gondoskodása mellett szépen növekednek, erkölcsi magukviselete kifogástalan, egészségi állapotuk jó. Az árvaház, évi fentartása ez évben az egyesületnek 850 frt 41 krba került.

Az egyesület fő jövedelmét a tagsági-dij, alapitványok és a tőke kamatján kivül az ajándékozások és tánczmulatságok képezik.

A szivek jótékony érzelme a mult évben egyesületünk iránt fényesen mutatkozott, s igy az ujévi gratulatiokért befolyt 38 frt, Thomán zene müvész hangversenyéből 20 frt, Buzáth Károlyné urnő gyüjtött Szolyván 7 frtot, Nagy Gyula ur egy eskü folytán megitélt 2 frt 90 krt, Irámffy József ur 3 frtot ajándékozott egyesületünk javára, dr. Slesinger Kálmánné urnő küldött egy hársfalvai mulatság jövedelme gyanánt 23 frtot, a Takarékpénztár ez évben is ajándékozott egyesületünknek 30 forintot. Az árvák ruházatára Melczer Aurélné 5 frtot, Schmied Friderika 5 frtot, Cihlár Jánosné urnő 1 frtot ajándékoztak. Egy névtelen küldött 10 frtot, egy báb kisorsolásából befolyt 7 frt 40 kr, s a szegény iskolás gyermekek részére begyült 37 frt Lehóczky Tivadar urad. ügyvéd ur egy a részére illetéktelenül küldött 100 frtot az árvaház részére küldötte, mig Günther Ágostonné urnő, mint a mult, ugy a jelenévben is minden hó elején 2 frtot s igy ez évben is 24 frtot ajándékozott az árvaház céljaira. — Meg kell még emlékeznünk Weszely Luiza urnőről, ki több mint 25 frt értékü ruhanemüt s ágy felszerelést Licsner Lajos vár. pénztáros pedig 45 liter szivarvéget ajándékozott egyesületünknek, melyet 22 frt 50 kr. értékesitettek.

Február 10-én Fankovich Sándorné urnő elnöklete alatt — ki mindent meg tett a mulatság sikereért, Calicó-bál tartatott, melynek bevétele 318 frt 90 kr. volt. — Majd az Ujfürdő kertben Barkács Edéné urnő elnöklete és buzgalma mellett tavaszi tánczmulatság rendeztetett 104 frt 50 kr, bevétellel.

Az egyesület ügyeinek elintézése céljából ez évben 6 választmányi és egy rendes közgyülést tartatott, melyeken mindig az egyesületet érdeklő ügyek intéztettek el közmegegyezéssel.

Az árvaházi jótékonyságon kivül kiterjesztette az egyesület gondoskodását a szegény elhagyatott árvák és ruhátlan tanulókra is, segélyt utalványozott egyszer mindenkorra 6 esetben, s két elhagyatott nyomorban sinlődő özvegyet évi állandó segélyben részesitett.

Az egyesület ez évben adta ki Gotteir Lajos zeneszerzőnek az egyesület javára felajánlott »Hóvirágok« czimü zeneművét is.

Az év folyamán halt el az egyesület egyik buzgó tagja, Bandrexler Sándorné asszony, ki nem csak tagsági dijainak befizetésével, de az árvaház részére minden évben adományozott élelmi szerek által is kimutatta az egyesület iránt való jóakaratát.

Nedeczey János ur a pénztári számadások megvizsgálásáért, dr. Rosner Arnold az árvák orvosi felügyeletéért fogadják az egyesület hálás köszönetét és elismerését.

,,1887. Ismét eltelt egy év egyesületünk életében, hogy ujra kezdve a jótékonyság és emberbaráti szeretet nemes munkáját, tovább haladjunk a megkezdett uton, melynek végénél legboldogitóbb leend mindnyájunkra nézve azon nemes öntudat, hogy kötelességünket hiven teljesitettük, hogy munkáltuk a jót és nemest, enyhitettük a nyomort, felszáritottuk a könnyet, megfeleltünk hivatásunknak, gondjainkba vettük a nyomor és sokszor a bün elhagyott gyermekeit és ami legbecsesebb, meggyőztük a társadalmat létjogosultságunk felől és az érdeklődés és áldozatkészség érzelmét széles körben felkeltettük.

A mi egyesületünk hivatását a mult évben is hiven és a legnemesebb irányban töltötte be. Hogy ez mennyire sikerült, azt megitélni nem a mi, de a tisztelt közgyülés feladata leend.

Fájdalmas érzéssel emlékszünk meg azon sulyos veszteségről, mely egyesületünket özv. sonnenbergi Freyseysen Gyuláné szül. urai Uray Ida urnő, egyesületünk alapitó tagjának elhunyta által érte, ki ezen egyesületet alapitásától fogva az ő nemes szivének jótékonyságában számos alkalommal részesité. Koporsójára igaz részvétünk jeléül koszorut helyeztünk, s az egyesület testületileg jelent meg végtisztességén.

Részvétét fejezte egyesületünk, két tagtársunk, a Literáty Ödönné és Umlauff Viktornét férjeik véletlen elhalása által ért csapás felett.

Áttérve egyesületünk árvaházára, jelenthetjük, hogy jelenleg 8 árva gyermek van állandóan felvéve árvaházunkba, kiket ott özv. Ortutay Vilmosné gondoz és nevel. Az árvák ellátását és gondozását semmi sem zavarta, eltekintve azon esettől, hogy Tárczy Boriska nevü árvánk elhalt, kinek helyére Peták M.-né nyomorban és elhagyottságban levő számos gyermeke közül egyet felvett az egyesület.

Főméltóságu védnökünk, Schönborn Bucheim Ervinné egyesületünk iránt nyilvánuló áldozatkészségének ismételten kifejezést adni kegyeskedett azzal, hogy az árvaházban tett, egy árva

tartására szolgáló 140 frt oé. alapitványát az uradalmi főpénztárnál 3 évre ujolag kiadni rendelte.

A munkácsi népbank Melczer Aurél igazgató ur utján egy népbanki betétkönyvön 50 frt. tett le árvaházi alapul azon kijelentéssel, hogy ugy ezen összeg, mint esetleg az ezután adományozandó összegek is külön, mint „Népbanki alapitvány" az árvaház javára kezeltessenek. A beregmunkácsi tekarékpénztár 70 frtos árvaházi alapitványát ez évben 10 forinttal szaporitá.

Melczer Irén k. a. 5 frt angyalos rézpénzt adományozott az árvaház részére. Meisels Katalin urnő Budapestről 10 frtot küldött az árváknak ruházatra Mautner S.-né 5 frtot A dalárda 20 frt 93 krt adott egyesületünknek a márcz. 15-én tartott estély jövedelméből. Bodnár Antónia 1 frtot küldött a szegények részére.

Mint minden évben, ugy ez év husvétján is az egyesület a maga pénztárából 25 frtot forditott szegények segélyére.

A szegény iskolás gyermekek felruházására az egyesületi elnökség által körözött iven begyült 28 frt 70 kr a szegény gyermekeket segélyző egyesület pénztárnoka, Reich Mór urnak adatott át.

Az egyesület által rendezett Sylveszter-esti mulatság bevétele 270 frt 50 kr volt. A dalárda és egyesületünk által rendezett Ujfürdő kerti tánczmulatság 180 frt jövedelme N.-Károly és Eperjes tüzkárosultjainak küldetett.

A munkácsi-beszkidi vasut megnyitása alkalmából rendezett hangverseny jövedelméből 110 frtot kapott egyesületünk.

Az árvaház fentartásán és a már fennebb jelzett jótékonyságon kivül segitett állandóan négy elhagyatott szegényen egyesületünk: a Róbli árvákat folyton gondozza és ruházza és ezen kivül egy árva fiucska tartásáért ad segélyt; s azonnali segélyt szegény elhagyatott özvegyek részére 6 izben nyujtott.

A tagok száma: 99 rendes, 11 pártoló, 11 alapitó. Bevétel 2516·58, kiadás 2505·49, vagyon 9258 frt 45 kr.

1888 Keszler Ádámné alelnök Munkácsról eltávozván tisztségéről lemond. A jegyzőkönyv igen melegen emlékszik meg buzgó alelnökéről, midőn érdemeit megörökiti. Róth Benjaminné behajthatatlan 100 frt alapitványát törölni rendelik. Az egyesületi élet élénk; több mulatságot rendeztek, melyek igen szép anyagi eredménynyel jártak. Két árvát helyeztek ki, névszerint Nagy Marit és Márjási Ilkát; helyökbe felvették Ruscsák Terkát. Havi segély szavaztak meg: Komáromy Ferenczné, Szikszay Istvánné Páyerné, Kallósné, Lefkovics J. é. Weisz Záli szegényeknek-

nek. Sulyos veszteséget szenvedt az egyesület egyik legrégibb vál. tagja: Saller Károlyné urnő elhunytával, kinek érdemeit jegyzőkönyvben örökitették meg. Az önkéntes adakozásokban mint minden évben, ezuttal is elől járt Saller Károly pékmester, ki a szegények iránt oly sok izben tanusitott nagylelküséget, hogy az egyesület jóltevői sorában állandó emléke legyen. Az 1888-ik évi adományozók még: Gróf Schönborn Ervinné egy árva évi tartására 140 frt Günther Ágostonné ajándéka havonként 2 frtjával az árvaház czéljaira: 24 frt. — Mérnökök ajándéka: 15 frt 50 kr. Ujévi gratulátiókból: 63 frt 60 kr — Grünstein és Neufeld purimi gyüjtése: 3 frt 75. Bereg-munkácsi Takarékpénztár ajándéka: 10 frt. — Gyermek-szini előadásból: 13 frt 01 kr. — Zubay Béla vizsgálóbirónál hagyott 20 frt. Csizmadia társulat báljövedelme: 3 frt — Rasch Natália: 25 frt. Népünnep jövedelméből: 12 frt 10 kr. Kurustáné Móricz Emma alapitványa: 100 frt Népbank ajándéka 25 frt.

1889-ben már biztositva volt az Árvaház jövője, lévén az egyesületnek 10000 frtnyi vagyona; ehhez képest az alapszabályokat is át kellet dolgozni s ujból megerősittetni. Keszler Ádámné, helyére második alelnökül Mauthner Száminé urnőt, Kabáczy Mihály titkár helyett pedig Gottier Lajost választottak meg, az előbbinek hasznos tevékenységeért jegyzőkönyvi elismerést fejezve ki. Ujabb segélyt nyujtottak Weisz N.-né Hodernanszkyné és Stumpf Endréné asszonyoknak, azonkivül Rottmann Juda leégett oroszvégi lakós gyermekeinek dajkát fogadtak. Az adományok: Gróf Schönborn Ervinné egy árva tartására 140 frt. Günther Agostonné az árvaháznak 24 frt. Uj évi gratulálóktól 14 frt. Bereg-munkácsi Takarékpénztár 50 frt. Egy gyermek szini előadás jövedelme 14 frt. Rick-házban tartott gyermek szini előadás jövedelme 4 frt 81 kr. Nagy Béla által tartott gyermek szini előadásból 1 frt. Polifka Alajos urtól 5 frt. Névtelen ajándéka 5 frt. Grünstein Mór gyüjtése purimkor 1 frt 80 kr. Wimmert Vida egy fogadásból 1 frt, — Kemechey Ferencz ur ajándéka 1 frt. özv. Nuszer Jánosné vezetése alatt gyüjtés a szegény gyermekek részére: 112 frt 38 kr.

1890. Részvéttel emlékezik meg az egyesület azon veszteségről, mely Merényi János polgármester elhunytával érte, ki az egyesület humánus czélzatait szóval és tettel mindig odaadólag gyámolitotta. Érdemeit megörökitve, özvegye, az egyesület ügybuzgó alelnöke előtt pedig legmélyebb részvétét fejezi ki. Özv. Nuszer Jánosné elnöknőt azon jelentésére, hogy az árvaházi rendellenességek miatt több panasz merült fel, megbizták, hogy belátása szerint iparkodjék a rendetlenségekek megszüntettetni. A vagyon biztonsága szükségessé tette, kogy egy Wertheim szekrényt szerezzenek be, e czélra 100 frtot szavaztak meg; elnöknő inditványára a munkácsi áll. főgymnasiumi tápintézet javára 100 frtos alapitványt tettek s megbízták Kozma László

pénztárost, az alapitó levél megszerkesztésével; az összeget pedig mulatságok rendezésével gyüjtötték össze. — Az inditvány elfogadásával tanuságot tettek arról, hogy sokkal öntudatosabban fogják fel hivatásukat, hogysem a nevezett intézmény érdekében inditott társadalmi mozgalmat, melynek eszmei letéteményese s legbuzgóbb szorgalmozója Nedeczey János orsz. gy. képviselő volt, tőlük kitelhető módon ne támogatták volna.

Az alapitó-levél teljes szövege igy szól:

Alapitó-levél.

A „munkácsi segélyző nőegylet“, a munkácsi állami gymnasium kötelékében levő szegény sorsu tanulóknak élelmezés utján leendő segélyezése czéljából alapitani szándékolt Tápintézet alaptőkéjének gyarapitására 100, azaz egyszáz forintnyi örök alapitványt tesz.

Az alapitványt tevő Segélyző Nőegylet óhaja, hogy ezen 100 frtos alapitvány, melyen kamatozó állami érték-papir is vásárolható, Munkácsi Segélyző Nőegyleti tápintézeti alapitvány czimén, a majdan létesitendő gymnásiumi Tápintézetet kezelő bizottságnak bocsáttassék rendelkezésére azon utasitással, hogy abból vallásra való tekintet nélkül egy szegény, de jó magaviseletü és szorgalmas tanuló, ki minden tantárgyból „jeles“ vagy legalább is „jó“ osztályzatot nvert, élelmezés utján segélyeztessék. Ezen esetben a 100 frtos tőke esedékes jövedelme a tanév első évharmad végével, tehát a polgári uj év alkalmával a bizottságnak kiszolgáltatandó.

Ha azonban a tápintézet még egyelőre, bárminő okoknál fogva nem lenne megnyitható, abban az esetben az alapitvány jövedelmének megfelelő segély, a jelzett kellékekkel biró tanulónak, mint jutalom, a tanév végével tartatni szokott záró ünnepélyen, a többi ezen tanintézethez kötött jutalmak kiosztásával egyidejüleg az alapitó Nőegylet nevében készpénz, vagy értékes és megfelelő tartalmu jutalomkönyvek alakjában lesz kiadandó. A tápintézet tervezett létesülése esetében ezen jutalmazás megszünik.

Ezen segélyben az alsó gymnasium minden osztályának növendéke sorrend szerint részesül, mely sorrend ugy az élelmezés, mint jutalmazásnál is szem előtt tartandó.

A segélyezés, vagy jutalmazásra legméltóbb tanulót a tanártestület egybehangzó, vagy szótöbbségileg kifejezett ajánlata alapján az igazgató jelöli ki, ugyszintén az alapitvány kezelése is az igazgató teendői közé tartozik.

Ezen alapitó-levélben jelzett alapitványról szerkesztett számadási kivonat évenként a meghatározott napra a nagyméltóságu vallás és közoktatási Miniszteriumhoz beterjesztendő.

Kelt Munkácson, 1890. junius hó 8-án.

Előttünk, mint tanuk előtt:

Kozma László. — *özv. Merényi Jánosné*
Fankovich Sándor. — nőegyleti I. alelnök.

A nm. magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium a köv. záradékkal fogadta el:

512. szám.

„Jóváhagyom“

Budapest, 1891. évi márczius hó 13-án.

Gf. Csáky.

Az elnöknő előre haladott kora miatt lemond; de a müködése iránt való teljes bizalom és a személye iránt tanusitott köztisztelet miatt lemondásának visszavonására birták, mit Merényi Jánosné alelnök vezetése alatt kiküldött 5 tagu bizottság teljesitett. A havi segélyzettek közé több pályázó közül ezuttal Haluskay Károlynét és Gébel Annát vették fel. Smarz Róza egyleti árvaházból kitelepitett árvát és Nagy Marit elbocsátattak az egyesület gondozása alól. Az évi adományok: Gróf Schönborn Ervinné egy árva tartására 140 frt. Günther Agostonné az árváknak 24 frt. — Ujévi gratulátiókból 7 frt. Bereg-munkácsi Takarékpénztár ajándéka 50 frt. Polifka Alajos ur 5 frt. Ifjusági majális jövedelméből 5 frt. Nagy Béla gymn. tanuló ajándéka 2 frt.

1891. Az első gyülés a husvéti segélyzések ügyével foglalkozott; özv. Nuszer Jánosné elnök inditványára az előbbi évekhez arányositott jövedelemmel a keresztény szegények részére 40, az izr. szegények részére pedig 20 frtot szavaztak meg. Határozatot hoztak, hogy az árva-anya az árvákkal egy szobában háljon. Komka Ervinné inditványára a „hajdan jobb napokat látott s most Mező-Kaszonyban nagy nyomorban élő“ B. E.-t havi 3 frttal a segélyzettek közé vették. Fazekas Mari nevü árvát több izben történt megfenyitése után, mint javithatlant, az árvaházból elbocsátották. Ezzel kapcsolatosan ujból foglalkoztak az árvaházi felügyelettel, minek eredményeként Ortutay Vilma árva anyát is elbocsátották. Ez évben találjuk nyomát, hogy az egyesület a város által nyujtott évi 60 frt ellenében gondozott 5 Robl-fiu utolsóját, Kepler Lajos asztalos mesterhez adta. Az elbocsátott árvaanya helyét Maly Irén tanitónő és képesitett gyermekkertésznővel töltötték be, ki eddig mint házi nevelőnő működött s a legjobb bizonyitványokkal volt ellátva. Évi fizetése 100 frt (később 120-ra emeltetett) s minden gyermek után napi

25 kr ellátásdij. Halász Gézáné urnő polg. isk. tanitónőt titkárnak választották. Az évi adományok: Gróf Schönborn Ervinné árva tartására 140 frt. Günther Agostonné az árvaház részére 24 frt. Ujévi gratulátiókból 12 frt. Takarékpénztár ajándéka 50 frt. Bozsóné Szük Erzsébet ajándéka 5 frt. Uradalmi tiszturak farsangi mulatságból 10 frt. Tüzoltóság népünnnepélyéből 50 frt. Meszlényi Gyula szatmári püspök ur ajándéka 100 frt. Csernekhegyi szerzetesek ajándéka 1 frt 15 kr. A Szylveszteri mulatságból 149 frt 55 kr.

1892. Tizenegy éve annak, hogy a munkácsi segélyző nőegylet müködése a jótékonyság terén évről-évre fokozottabb mér tékben nyilvánul, Kétségtelen, és ezt teljes önérzettel lehet állitanunk, hogy az egyesület tagjai anyagi hozzájárulásukkal mindig hathatósan támogatták az egyesületet és e tekintetben a munkácsi nőegylet müködése példányszerü. Ha csak pár visszapillantó megjegyzést akarunk vetni a multra, és összehasonlitást tenni a mult és jelen között, kitünik, hogy e 11 év alatt vagyonunkat megkétszereztük, s a jótékonyság oltárára 23285 forint 95 krt helyeztünk, vagy más szóval a nőegylet átlag 2116 frt 90 krt adott ki évente. Csiminszkyné két gyermekét addig, mig a gyermekkertésznői tanfolyamot elvégezte, felvették az árvaházba, Cipper E., Piller P. és Peták E. árvákat pedig az árvaházból kihelyezték.

A havi segélyzettek közé Lengyel Józsefné és Titli Ferencz vétettek fel. A fenyegető kolera járvány ellen védekezendő, a Vörös kereszt egyesület munkácsi fiokjának elnöke, dr. Nuszer Lajos egy felállitandó népkonyha segélyezését kéri a Nőegyesülettől, mely e czélra egyelőre 300 frt s esetleg a körülményekhez képest ujabban megszavazandó összeget helyez kilátásba. A módositott alapszabályok kinyomtatását elhatározták s ennek értelmében az üresedésben levő második jegyzőségre Láng Ernő jb. joggyakornokot megválasztják.

Az 1892. évi adományok: Gróf Schönborn Ervinné árva tartására 140 frt. Günther Agostonné az árvaház részére 24 frt. Uj évi gratulátiókból 8 frt. Szabó alezredes ur ajándéka 25 frt. — Bereg-munkácsi Takarékpénztár ajándéka 20 frt. Molnár Dániel urtól részére megitélt kártérités 4 frt 80 kr. Bozsóné Szük Erzsébet ajándéka 2 frt.

Az évenként elősorolt fenti ajándékok azt mutatják, hogy a „munkácsi segélyző nőegylet“ magasztos czélja iránt a társadalom érdeklődő jó akarattal viseltetik; vajha minálunk is meghonosodnék ama jó külföldi — különösen az angoloknál és francziáknál oly gyakran előforduló szokás, hogy a családok örömünnepeik alkalmával megemlékeznek a jótékony egyesületekről s adományaikat — ha szerény mértékben is — leteszik a jótékonyság oltárára.

Szunyoghy Katalin,

férjezett Szunyoghy Józsefné. † 1884.

Özv. Buzáth Károlyné,

szül. krucsói Szikszay Kornélia.

Borzsay Gyuláné,

szül. nagygéresi Jászay Irén.

Pap Józsefné,

szül. edvi Illés Ida, a koronás arany érd. kereszt birtokosa.

Özv. Nuszer Jánosné,

szül. csatári Hoffmann Cecilia, a koronás arany érd. kereszt birtokosa.

Özv. Merényi Jánosné,

szül. aldobai Nagy Piroska.

A munkácsi Segitő Nőegyesület elnökei.

1872. — 1903.

1893-ból szintén kevés hivatalos adatunk van, ami azonban nem jelenti az eddig tapasztalt elénk müködés szünetelését, mert hiszen az egyesület 8 árvát nevelt évi 871 frt költséggel s rendes havi segélyt nyujtott 15 szegénynek. Tagdijakból befolyt 342 frt, sőt a pártolás kivülről sem maradt el. Az ujévi gratulációt többen megváltották az egyesület javára; a Beregmunkácsi Takarékpénztár 15. Szunyoghy Dezső mérnök a főgym. felülvizsgálásáért kiutalt napidijaiból 29. Hoffmann Alajos ny. lelkész költeményeiért befolyt 13 frt 85 k. a csizmadia ifjuság 5, Tomory Mariska k. a. kézimunkában 12, Takács László (Bpest) és Bozsóné Szük Erzsébet 2—2, dr. Spanyol Béláné, Kövér Julia urhölgyek és Molnár Dániel szintén tetemes ajándékkal járultak az egyesület bevételeihez. Juli 9-én pedig mulatságot rendeztek, mely 100 frtot jövedelmezett. Az árvaházat szintén ekkor bővitették ki, s mivel ez által az egyesület gyümölcsöző vagyona tetemesen csökkent, kérvényt intéztek a pénzügyministerhez, hogy részesitené az egyesületet a XVII-ik áll. jótékony sorsjáték jövedelmében; sajnos eredmény nelkül! — Láng J. titkár lemondásával megüresedett titkári állást Gáthy Dezsővel töltötték be. Az 1892. V—22. 38584. sz. alatt jóváhagyott, ujonnan átdolgozott alapszabályokat kiadták. Az árvaházba felvették: Csiminszky Irmát (ujból), Ornstein Fánit és Czifra Ilkát — a város ajánlatára, Grosz Borit pedig kiadták édes anyjának. Elhatározták, hogy a szilveszteresti mulatságot élőképek bemutatásával fogják változatossá tenni. Az egyesület egyik kiváló tagja, Molnár Dánielné elhunyt. Koporsójára koszorut helyeztek s érdemeit jknyvben örökitették meg.

Ez évben történt, hogy Thaly Kálmán országos mozgalmat inditott II. Rákóczy Ferencz hamvainak hazaszállitása érdekében. Fankovics Sándor munkácsi főgymn. igazgató, mint a Kaszinó elnöke, megragadva az alkalmat, hogy a nagy hontalan iránt lerovandó kegyeletből városunk társadalma is kivegye a megillető részt — a Nőegyesülethez intézett lelkes felhivás utján iparkodott a közönség szivéhez férkőzni. Czélja az volt, hogy II. Rákóczy Ferencz hamvainak ezüst sarkophágot készittessen s ennek kezdeményezői városunk hölgyei legyenek. Hogy a drága hamvak hazaszállitásának s ezzel kapcsolatosan tervbe vett törekvéseknek sikerét ma sem láthatjuk, annak természetesen hölgyközönségünk, mely rögtön megalakitotta a végrehajtó bizottságot — nem oka; de maga az ut, melyet a Kaszinó elnöke egy oly országos jelentőségü mozgalom meginditására választott, azt bizonyitja, hogy az egyesületnek, mint ilyennek, társadalmi befolyása már ekkor is számottevő volt.

Az 1894. év történetében legkimagaslóbb pont azon határozat, mellyel az egyesület kimondotta, hogy az »Országos Fehér-Kereszt Egyesület« nemes müködését tőle telhetőleg támogatja, s összes tagjaival belép az egyesületbe, bár a maga eddigi müködését érintetlenül fentartja s vagyonát, mely részint mint

árvaházi alap, részint mint nőegyleti vagyon kezeltetik, e czimen az eddigi czélra kezeli, azt az egyesület elidegenithetlen tulajdonának tekinti. Az ily értelemben felvett jegyzőkönyv*) az Országos Fehérkereszt Egyesülethez felterjesztetvén, az alakulás és azon körülmény, hogy a nőegylet tisztikara és választmánya a Fehér-Kereszt Egylet ügyeit is vezetni fogja, örvendetes tudomásul vétetett.

Az árvaházban a mult év folyamán 8 árva neveltetett. Maly Irén árvaanya áll. óvónővé neveztetvén ki, a választmány egyhangulag Bosky Erzsébet kisasszony, képesitett gyermekkertésznőt választotta meg egy évi próba időre árvaanyául. Az árvák általános egészségügyi állapota, a mennyiben több járványos megbetegedés történt közöttük, teljesen nem volt kielégitő. A beteg árvák a helybeli kórházban részesittettek gondos ápolásban. és gyógykezelésben. Dr. Rosner Arnold orvostudor, nem csak az árvaházat látogatta meg több izben s az árvák egészségi viszonyaira felügyelt, de a nőegyleti elnöknő kérelmére a nőegyleti szegényekkel szemben is teljesitett egész dijtalanul orvosi szolgálatokat. Dr. Szél Kálmán városi tiszti orvos több izben látogatta meg az árvaházat, érdeklődve városunk ezen egyetlen emberbaráti intézete iránt. Hálás köszönet illeti Ferenczy Gyula gyógyszerész urat, ki mintegy 10 frt. értékü gyógyszert teljesen dijtalanul szolgáltatott ki az árvaháznak. Egyesületünk hálás köszönete lehet a nemes áldozatkészségre a legszebb válasz, mert valljuk meg őszintén, hogy a mi társadalmi életünkben a humanus intézményekkel szemben tanusitott jótékonyság példáival még nagyon gyéren találkozunk s a müvelt Nyugat ama szép szokásával, hogy családi örömök, vagy kegyeletes megemlékezések alkalmából valamely jótékony humanus intézetet pár forinttal szoktak megajándékozni.

Kegyelettel emlékszik meg az egyesület egyik legrégibb rendes és választmányi tagjának, Cihlár Jánosné urnőnek elhunytáról, kinek koporsójára igaz részvéte jeléül koszorut helyezett.

Az intézet kitüzött nemes irányu czélját, a szegények segélyezését ez évben is tőle telhetőleg munkálta, 21 elhagyott aggnőt és két férfit részesitett segélyben, nem emlitvén több rendkivüli segélyt és azt, hogy ez évben is 60 frtot osztott ki a szegények közt husvéti segélyül.

Mint mint minden évben, ugy ez év folyamán is több jótékony adomány folyt be egyesületünk javára. Ő főméltósága, gróf Schőnborn Buchheim Ervinné árvatartási 140 frtos évi alapitványát ujolag kiutalványozta 1896. évi aug. hó 6-ig. — Günther Ágostonné urhölgy a már évek óta fizetett 24 frtot árvaházi segélyt kegyeletes emlékezet okáért ez év folyamán is az egyesület árvaházának ajándékozni kegyes volt, mely évi összeg már 1884. óta 248 frtot tesz ki; ez összeg elszámolása és

*) 1894. nov. 2. vál. gyül. jk.

a jelzett czélra történt felhasználása az évi számadás egyik legszebb pontja s hirdetője a nemesszivüségnek és áldozatkészségnek.

Ez év folyamán Madarasi Vilmosné egy sirkoszoru megváltására 10 frtot, Bozsóné Szük Erzsébet az árvaház részére 2 frtot ajándékoztak. Ujévi gratulátióból 15 frt, az árva gyermekek által készitett harisnyák értékesitéséből 17 frt, a Bereg-munkácsi Takarékpénztár évi járadékából 15 frt, egy majálisból 70 frt 12 kr. tagdijakból 344 frt folyt be az egyesület pénztárába.

A pénztár 1894. évi forgalmáról a következő adatok nyujtanak felvilágositást. Bevétel 1680 frt 24 kr. Kiadás 1675 frt 54 kr., pénztári maradék az év végén 4 frt 90 kr. A kiadás részletezése : Árvák tartása, árvaanya és cselédek fizetése 886 frt 25 kr. Árvák ruhája és árvaházi vegyes kiadások 213 frt 91 kr. Takarékpénztári betétekre 202 frt 12 kr., szegények segélye 316 frt, szolgadij 36 frt, vegyesekre 21 frt 26 kr.

A vagyon leltár ez évi állaga: 10635 frt 4 kr., vagyon szaporodás ez évben 69 frt 7 kr.

Kiemelendő esemény gyanánt jegyezzük fel Nőegyesületünk azon példás honleányi lelkesedését, melynél fogva az 1894. szabadság idusára elhunyt nagy hazánkfia, Kossuth Lajos szobrára rövidesen több mint 300 frtot gyüjtött.

1895. év folyamán négy választmányi gyülést tartottak, melyekben a folyó ügyeket intézték el s kimondták, hogy az egyesület 25-éves fenállását a milleniumi országos ünnepségek keretében fogják megtartani.

Egy sétahangversenyt is rendeztek, melynek tiszta jövedelme 17 frt 56 kr. volt. Jótékony adományok gyanánt Günther Ágostonné urnő ajándékozta czukorkosár kisorsolásából 33 frt 60 Buday Thekla k. a. adományából 1 frt. folyt be.

Lovassy Albertné, szül. Galambosy Juliánna 100 frtot hagyott az Árvaháznak, sirja gondozásáért, Vimmert Vida pedig meghatározott rendeltetés nélkül, 50 frtot, hagy az egyesületnek.

Nov. 17-én tartott gyülésen a választmányt egészitették ki, beválasztván uj tagokul Dr. Méray Ádámné, Molnár Józsefné, Walkovszky Miklósné és Lajtos Gézáné urhölgyeket.

Kopcsu nevü árvának az árvaházból azonnal való kihelyezése szükségessé válván, a 8-ik hely betöltésére a városi hatóságot kérik fel.

A közoktatásügyi kormány az egyl. házban elhelyezett állami óvodát és lakást felmondta, e miatt a bérhelyiségeknek magánlakássá való átalakitását határozták el.

A szegények husvéti segélyezésére ez évben is 60 frtot osztottak ki. 1896-ban öt választmányi- és három közgyülésben intézték el a felmerült ügyeket. A választmányt ez év folyamán Lehoczky Tivadarné és Pavlik Józsefné urnők beválasztásával

egészitették ki, uj tagokul pedig Alexandrovics Józsefné, Sütő Kálmánné és Fenyves Lajos dr.-né léptek be.

Az alelnökségről özv. Merényi Jánosné urnő lemond; márcz. 31-én tárgyalták az ügyet s egyhangulag elhatározták, hogy a lemondást nem veszik tudomásul, ellenben küldöttségileg kérik fel elhatározása visszavonására. A küldöttség, az egyesület nagy nyereségére sikeresen oldotta meg feladatát. — Egy felmerült esetből kifolyólag határozatot hoztak, hogy a jegyző, pénztáros és egyleti gazda az egyesületnek rendes jogokkal biró tagja, még ha különben e tisztségüket mint nem fizető tagok töltik is be. Megállapitották az egyesület negyedszázados jubileumának mikéntjét, a volt óvoda-helyiség átalakitására 100 frtot szavaztak meg s magánlakásul évi 150 frtért bérbe adták.

Tagdijakból az egyesület pénztárába 367 frt folyt be, jótékony adományokból pedig: ujévi gratulátiók megváltása czimén 22 frt, Bereg-munkácsi Takarékpénztártól 20, Népbanktól 30, Günther Ágostonné urnőtől 24, Ő főméltósága gróf Schönborn Buchheim Ervinné védnöknő jubileumi ajándéka 100 frt, a jubileumi mulatságon 92 frr 60 kr, Szylveszterkor 110 frt, az egyesületi tőkéből 200 frt, Bertalan Pál urnál az iskolás gyermekek által rendezett szini előadásból 1 frt 50 kr, Brand Ignácztól 1 frt 20 kr.

Az egyesület negyedszázados évfordulójának megünneplését az országos ezeréves ünnepségek keretébe illesztve, október 25-ére tüzték ki. Ennek kapcsán Zahoray János festőmüvészszel megfesttették az egylet kegyes védőasszonyának, gróf Schönborn B. Ervinné Ő főméltóságának természetes nagyságu arczképét az Arvaház részére, a nőegyleti segélyezetteknek pedig október hóra járó segályét megkétszerezték.

Ugyanekkor történt, hogy Ő Felsége, a király, az egyesület fáradhatatlan buzgalmu elnökét, özv. Nuszer Jánosnét a közjótékonyság terén szerzett érdemei elismeréseül a koronás arany-érdemkereszttel tüntette ki. A királyi kegynek ezen köztetszésben részesült megnyilatkozása a már megállapitott jubileumi ünnepségeket is módositotta. A többi közt elhatározták, hogy az érdemekben megőszült elnöknőt az egyesület tagjai is különös tüntetésben részesitik s arczképeiket egy diszes rámába foglalva a királyi kitüntetés alkalmával neki átnyujtják.

Igy az 1896-i október 25-én tartott nőegyesületi jubileum tehát hármas jelentőségü ünnepséggé lőn; mert nemcsak az egyesület negyedszázados fennállását ünnepelték, nemcsak az egyesület Fővédőasszonyának, gróf Schönborn Bucheim Ervinné urnőnek arczképét leplezték le, hanem ez alkalommal adta át nagy ünnepélyességek között Cseh Lajos polgármester az egyesület 15 éven át folyton kitartással müködő elnökének, özv. Nuszer Jánosnénak is a királyi elismerés kitüntető jelét, a koronás arany-érdemkeresztet.

A nevezetes mozzanatoknak a jubileumra vonatkozó része a városházán, a királyi kitüntetésre vonatkozó része az agg elnöknő lakásán folyt le, ki betegsége miatt lakását már akkor nem hagyhatta el. A polgármester szép méltató beszéde, az agg, de friss emlékezetü kitüntetett elnöknő ihletett válasza, az árvaanya vezetése mellett megjelent árvák hálás megemlékezése könyekre inditották a megjelent nagyszámu közönséget. Ugyanekkor Merényi Jánosné alelnök osztatlan szeretetük és tiszteletük jeléül az egyesületi tagok fénykép-csoportját nyujtotta át az ünnepeltnek.

Az 1897-ik év elég mozgalmas volt az egyesületi események folyásában. Özv. Nuszer Jánosné elnöknő gyengélkedése következtében lemondott az elnöki tisztségről. Miután a kisérlet, hogy elhatározásának megváltoztatására birják, meghiusult, az ügyet tárgyaló április 9-i közgyülés Török Kálmánné urasszonynak szavaira, melyekben özv. Nuszer Jánosné hervadhatlan érdemeit lelkesen méltatta, egyhangu lelkesedéssel diszelnöké választották. Ugyanekkor, lejárván a három éves mandátum, a tisztikar is megujitás alá esett. Az elnöki tisztséget özv. Merényi Jánosné, 1872-től tevékeny és kiváló ügybuzgóságot tanusitó alelnöknő kikiáltásával a lehető legszerencsésebben töltötték be. Nem kevésbbé szerencsésen alelnökül dr. Méray Adámné és Taub Lipótné urasszonyok, titkárokká Halász Gézáné urasszony és Bohner Jákó választattak meg.

Május 4-én határoztak a fölött, hogy Stumpfné segélyezett nőegyesületi szegény helyére Benkőnét jelölik s Szabó Erzsi nevü árvát a szabályzat szerint kihelyezik valamely vállalkozó egyesületi tag házához.

Ez évben az egyesületet nagy veszteség érte. Kozma László áll. tanitó, a »Munkács« szerkesztője, a Nőegyesületnek igen tevékeny tagja, a debreczeni Árvaház igazgatójává történt kinevezése következtében a Nőegyesületnél betöltött pénztárosi tisztségéről lemondott. Május 30-án tartott vál. gyülésen tárgyalták az ügyet, mely alkalommal az elnök meleg szavakban emlékezvén meg Kozma Lászlónak 15 éven át az egyesület érdekében kifejtett fáradhatlan tevékenységről és elévülhetlen érdemeiről — inditványára egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy az egyesület köszönetét és elismerését diszesen kiállitott jegyzőkönyvi kivonatban fogják az érdemes pénztárosnak tolmácsolni.

Kozma László.

A pénztárosi állás az egyesület egyik legfontosabb tisztsége lévén, annak betöltése sürgős intézkedést kivánt; miért május 30-án már ujból együtt vannak hölgyeink, mely alkalommal e

tisztségre Szalay István áll. tanitót, a »Munkács« társszerkesztőjét választották meg.

Október 3-án tartott vál. gyülésen Günther Ágoston urnak, gróf Schönborn B. Ervin Munkács-Szentmiklósi Uradalmai igazgatójának, mint az egyesület egyik kiváló jóindulatu támogatójának elhunytáról tesznek jelentést. Az egyesület mély tészvétének a bánatos özvegyhez intézett iratban adott kifejezést.

A fedezetben mutatkozó hiány eltüntetése céljából szilveszteresti mulatságot rendeztek, mely az ujévi gratulácziókkal együtt 100 frtot jövedelmezett. A meglevő 8 drb Bereg-munkácsi Takarék p. részvényhez még két darabot vettek ez évben.

Az 1898-ik év az egyesület gyászos évei közé tartozik. Nagy és pótolhatlan veszteség érte. 26 éven át volt kegyes *Védnökének*, gróf Schönborn Buchheim Ervinné szül. Trauttmansdorff — Weinsberg Franciska Xavera grófnő, Ő Felsége, a Királyné csillagkeresztes palota és udvarhölgye, 1898 febr. 10-én Nizza mellett, Beaulieuben történt elhunytával. A gyászhirre dr. Méray Ádámné alelnöknő febr. 12-én rendkivüli gyülést hivt össze, melyen bensőségteljes meghatottsággal emlékszik meg az elhunytról, annak az egyesület felvirágoztatása körül szerzett elévülhetlen érdemeiről. Lelki üdveért a munkácsi rk. templomban tartott Requimen az egyesület gyászba borult árvái és tagjai testületileg részt vettek s Gróf Schönborn Ervin ő Főméltóságához részvétiratot intéztek. A koszoru, melyet küldöttségileg helyeztek ravatalára, Marechall — Niel rózsákból, ibolyából állott, a Nőegyesület szineit viselő kék és fehér szalagján a következő felirattal:

A kegyes Védnöknőnek
a munkácsi Segélyző Nőegyesület.

A megboldogult tetemeit a Göllersdorfi családi sirboltba február 16-án helyezték örök nyugalomra.

Még nem enyhült a szivek fájdalma, mikor borus egünkön ismét megjelent a gyász bánatos angyala. A jótékonyság földi Nemtőjét szolitotta magához az Ur

Erzsébet királynénk

hódolattal környezett alakjában.

Özv. Merényi Jánosné elnöknő rendkivüli gyülésre hivta egybe a tagokat s mély megilletődé s közepette adta tudtul az egész országot ért iszonyu csapást. Fájdalmas szivvel emlékezett meg a megdicsőült apostoli királynénk azon minden érző kebelt megrenditő gyászos haláláról, melynek hatása alatt ezen gyülést abból a célból hivta össze, hogy gyógyithatlan honleányi fájdalmának az egyesület jegyzőkönyvében kifejezést adjon. »A felséges Megboldogult martyrhalála a dicsőség sugár- koszorujával övezi azon tiszta homlokot, mely amig gondolkodott, a földi gondviselés

munkáját teljesitette sokszor árva hazánk fölött; aki, mig élt, nemes szivének minden dobbanásával a legmagasztosabb hitvesi, anyai és emberszerető eszméknek áldozott, akinek ragyogó példáján drága hazánknak nem egy női nemzedéke lelkesült a közjó buzgó müvelésére. Áldott emléke szolgáljon örök buzditásul nekünk és utánunk jövő késő nemzedéknek.«

Az elnöknőnek ezen szivreható megemlékezése a jelenvoltakban viszhangra talált és ennek osztatlan hatása alatt — Isten kegyelmében megdicsőült néhai Erzsébet magyar királyné emlékezete jegyzőkönyvbe vétetni határoztatott.

Ugyan ekkor felolvasták az »Erzsébet királyné alap központi bizottságának« a Nőegyesülethez érkezett körlevelét, melyre nézve elhatározták, hogy ennek értelmében a vál. tagjai gyüjtést eszközölnek.

A gyüjtést az egyesület buzgó választmányi tagjai házról-házra járva oly sikerdusan ejtették meg, hogy 253 frt 55 krt küldtek be a Pesti Első Hazai tp.-ba, mint az alap hivatalosan kijelölt kezelő pénzintézetéhez.

Ezen a gyülésen jelentette be az elnöknő, hogy Meisels A. József néhai neje, Kranzthor Lujza urasszonynak, mint az egyesület egyik legrégibb és buzgó tagjának emlékezetére 200 koronás alapitványt tett, melyre vonatkozólag az egyesület jegyzőkönyvben fejezte ki hálás köszönetét a nagylelkü alapitónak.

Oly tömeges segélykérést intéztek ez időben az egyesülethez, hogy a meg nem tagadható segélyek fedezéséről rendkivüli uton kellett gondoskodni. Borzsay Gyuláné és Kaczvinszky Károlyné urasszonyok arra vállalkoztak, hogy a hiányzó összeget gyüjtés utján fogják előteremteni. Csakhamar 48 frt 50 krt bocsájtottak az elnökség rendelkezésére. A husvétkor szokásos tetemesebb segélyek fedezésére az árvák által készitett harisnyák kisorsolásából 45 frt folyt be. Megalakitották a vigalmi bizottságot is azon czélból, hogy időről-időre alkalmas mulatságok rendezésével állandó segélyforrást létesitsenek. A bizottság tagjai Bertalan Tivadarné, Nagy Gyuláné, Németh Kálmánné, dr. Rosner Arnoldné, Török Kálmánné és Várady Gyuláné lettek. — Bohner Jákó főgymn. tanár elfoglaltságára való hivatkozással titkári tisztségéről lemondott. A lemondást indokánál fogva elfogadták és Bohner Jákónak önzetlen fáradozásaiért köszönetet mondtak. — Az elnöknő javaslatára Hartstein Fáni nevü beteges árvát az egyesület költségén nagyanyjához telepitették ki, mig Cifra Ilkát négy heti fürdőzésre Szinyákra küldték közadakozással, hol a fürdő jószivü bérlőjének, Kecskésné urnőnek gyámolitásával egészsége tetemesen javult. — Az árvaházat, miután az utczai kisebb épületre bérlő ajánlkozott, az udvari épületbe helyezték át. Dera Anna nevü árvát pedig hajlandóságának megfelelőleg varró-iskolába küldték.

Az egyesület iránt mind inkább megnyilatkozik az érdeklődés, amennyiben a közönség nemes czéljaiban anyagilag is fokozott mértékben kezdi gyámolitani. Igy a Vörös-Kereszt e. munkácsi fiókja buzgó elnökének, dr. Nuszer Lajos közkórházi igazgatónak inditványára helyi jótékonyságra engedélyezett bevételi hányadából 100 koronás alapitványt tesz, mig a járásbirósági tisztviselők aug. 6-án tartott mulatságuk jövedelméből 17 frt 55 krt. jutattak az árvaháznak. A tagok száma is tizzel szaporodott. Ez évben történt, bogy Ő Felsége, a király a munkácsi vörös-kereszt egyesület elnökeit a közélet terén kifejtett tevékenységükért magas kitüntetésben részesitette : dr. Nuszer Lajos közkórházi igazgató főorvosnak és utódainak a magyar nemességet díjmentesen és özv. Pap Józsefné urasszonynak pedig a koronás arany-érdemkeresztet adományozva. A választmány az árváknak és az egyesületnek ezen érdemes két gyámolitóját és kitünő pártfogóját, illetve tagját, küldöttségileg üdvözölte.

Ez év fontosabb eseményei között emlitendő, hogy városunk kitünő mükedvelői közremüködésével három előadást rendezett az egyesület, mely réven 439 frt tiszta haszon folyt be a segélyzettek tulságos felszaporodása miatt immár állandóan deficittel dolgozó pénztárba.

Az első előadást Szilveszter-estén tartották a következő programmal: 1. Felolvasás, Gottier Lajos urtól. 2. A végrehajtó, vigjáték, Ábrányi E.-től, melynek szereplői : Tomory Mariska, Haraszthy A., Nizsalovszky M. k. a., Bohner Jákó, Tomory Imre, Biró István és Pap Ferencz urak. Ezt követte 3. a »Gyurkovics Lányok és a Gyurkovics Fiuk« cz. élőkép Homicskó Bella, Lehoczky Margit, Pavlik Ilonka, Schmidt Alice, Tauer A., Trusza M. és Fialka Sári k. a., — Bay G., Blumenvicz Gyula dr., Jaskó G., Kerekes józsef, Komjáthy P., Pap Ferencz és Sperlák Géza urak — és végül 4-szer az »Esernyő« cz. vigjáték, Hrehuss Blanka, Nizsalovszky Margit, Parti Jolán, Hoffmann Margit k. a., Román József, Cseh Ernő és Pap Ferencz urak szives közremüködésével. — Az 1899-i évben a mükedvelői előadások folytatásával nyilik meg az egyesület társadalmi tevékenysége. Január 14-én Berczik A. Svihákjait vették műsorra, melyben Gergics Erzsébet, Ruzsák Gabriella és Margit, Tomory Mariska, Sárkány Vilma kisasszonyok, továbbá Vozáry Gyula, Cseh Ernő, Román József, Szőllőssi Sándor, Szikszay Sándor, Tomory Imre, Pap Ferencz, Dudás József és Hudapka N. urak vettek részt. A mükedvelői ciklust január 22-én fejezték be Csiky Buborékok-jával Nizsalovszky Margit, Hrehuss Blanka, Haraszthy Aranka, Tomory Margit, Nagy Ella, Sárkány Vilma, Csomár Stefánia k. a. és Bohner Jákó, Hunka Richárd, Pap Gábor, Engelmann Gyula, Blumenvicz Gyula dr., Szentmiklósy Pál, Nagy Béla, Kovács Géza, Tomory Imre, és Pazar István urak, városunk kitünő mükedvelőinek elismerésre méltó buzgóságával, melylyel mig egyrészt a társadalmi élet köznapi folyásába kedves elevenséget vittek be,

másrészt a jótékonyság oltárára is oly szép áldozatot tettek, hogy méltán kiérdemelték az egyesület háláját.

1899. márcz. 4. tartották meg az évzáró közgyülést, melynek legjelentőségesebb mozzanata egy, a télviz idején müködő népkonyha eszméjének felvetése volt. A közgyülés ugyan lelkesen fogadta Halász G.-né inditványát, sőt tanulmányozására bizottságot is küldött ki, megvalósulása azonban az anyagiak hiján elmaradt. Ez alkalommal hálás köszönetet mondtak dr. Nuszer Lajos közkórházi igazgató főorvos, dr. Szél Kálmán és dr. Rosner Arnold orvos uraknak az árvák dijtalan gyógykezeléseért s Ferenczy Gyula gyógyszerész urnak az ingyen kiszolgált gyógyszerekért.

Dr. Méray Ádámné urnő egészségi okból lemondott az alelnöki tisztségről. Bár a közgyülés vonakodott tudomásul venni tevékeny alelnökének lemondását, — indokainál fogva mégis kénytelen volt elfogadni azt. Helyette egyhangulag Cseh Lajosné urnőt választották meg. Ugyanekkor helyeslő tudomásul vették Szalay István ur pénztári jelentését, fáradozásáért egyhangulag köszönetet mondtak s inditványára pedig elrendelték, miszerint az ellenőrzés és kezelés egyszerüsitése okából a Takarékpénztár és Népbankban kezelt külön betétek egy-egy betétkönyvbe egyesittessenek, ugy azonban, hogy a betétkönyvek boritékán az alapitók neve s alapitványok összege nyilvántartassék.

Ezen határozat értelmében az elnökség átirt mind a két pénzintézethez. A t.-pénztár igazgatósága a kérelem teljesitése után a következö levelet küldte az elnökségnek:

A Beregmunkácsi Takarékpénztár:

Másolva,

A munkácsi árvaházi

és segélyző Nőegylet Elnökségének

Helyben.

Intézetünknél a különbözö czimek alatt elhelyezett nöegyesületi betétek egyszerübb kezelése céljából kérelmezett egyesitése alkalmából kimutatjuk, hogy a betétek az egyesités napján, 1901. márcz. hó 4-én a következö külön betétekböl álltak:

1. a 9084. sz. betét cimre	Munkácsi Nöegyleti Árvaház	453·16	k.
2. a 9074. » » »	Freyseysen Gyuláné alap	310·84	»
3. a 9099. » » »	Takarékpénztári árvaházi a.	1211·51	»
4. a 9459. » » »	Meszlényi Gyula a.	113·01	»
5. a 8859. » » »	Kurusta Imréné a.	264·47	»
6. a 11.341 » » »	Traxler Ferenczné a.	213·16	»
7. a 11185 » » »	Nuszer Jánosné a.	105·99	»
8. a 11405 » » »	Veresker egy. munkácsi fiókja	52·47	»
9. a 12296. » » »	Kohner Alfrédné a.	205·—	»
10. a 13165. » » »	Horváth Károly a.	319·26	»
	összesen:	3248·87	k.

mely összeg ekként egyesitve Munkácsi Nöegyleti alapitványok c. alatt 1901. márcz. 4-én 13161. sz. betétkönyvbe helyeztetett.

A következő nem alapitványi jellegü betétek pedig, u. m.:

1. a 9901. sz. régi betét czime:	Munkácsi Nőegylet	743·74	k.
2. a 9321. sz. » »	» »	333·62	»
3. a 10111. sz. » »	» Rendkivüli segély	34·56	»
	összesen:	1111·92	k.

mint ideiglenes jellegü betét az 13166. sz. betétkönyvbe helyeztettek.

Munkács, 1901. márcz. 4.

Pecsét.

Hrehuss Gyula s. k. *Tichy József* s. k.

A Népbank pedig:

A munkácsi árvaházi és segélyző Nőegyesület Elnökségének

Helyben.

Intézetünknél különböző, alább megnevezett czimek alatt elhelyezett nőegyleti betétek egyszerübb kezelhetése céljából kérelmezett egyesitése alkalmából kimutatjuk, hogy az emlitett és alább felsorolt betétek azok egy betéti könyvbe vonása napján 1901. márczius hó 16-án a köv. külön betétekből állottak:

1. a	2598.	sz. betétkönyvben	Meisels A. Józsefné	alapitvány	200	kor.
2. a	256/1631.	» »	Melczer Aurelné	»	280·90	kr.
3. a	708/2690.	» »	Munkácsi Mihályné	»	686·18	»
4. a	720/2691.	» »	Umlauf Viktoria	»	274·28	»
5. a	980/2692.	» »	Népbanki Árvaházi	»	448·16	»
6. a	2920.	» »	Meisels Mózesné	»	100·—	»
7. a	819/2935.	» »	Péchy Tamásné	„	276·40	„
8. a	194/2959.	„ „	Firczák Gyula	„	105·04	„

mely összegek ekként egyesitve Munkácsi Nőegyleti Alapitványok czim alatt 1901. márczius hó 1 -án 3858. sz. uj betétkönyvbe 5% mellett állandó betétül helyeztettek, mely betétkönyvnek belső boriték lapján az alapitók nevei s alapitványaik összege nyilvántartás végett feljegyeztettek.

Munkács, 1901. márczius hó 16.

Pecsét.

Bibor s. k.

Az alapitók sorába ezuttal Kornstein Józsefné, édes anyja, néh. Meisels Mózesné nevére tett 50 frtos alapitványnyal lépett be. A Takarékpénztár 50, a Népbank 20 frtot adományozott az egyesületnek.

Hét választmányi gyülést tartatottak ez évben, melyek mindegyike ezuttal is az árvák és segélyzettek érdekében és mindenkor az Árvaházban, hogy az árvák gondozásáról, magaviseletéről s az intézet egyéb körülményeiről alkalomról alkalomra személyes tapasztalást szerezhessenek a választmány tagjai.

Két árvát helyeztek ki ez évben az Árvaházból; az igy megüresedett helyeket Cseh Lajos polgármester, mint az Árvaházat segélyző község képviselője ajánlatára Hires Róza és Némethy Róza árvákkal töltötték be.

1899. szept. 13.—17. napjain Budapesten tartott Nemzetközi Gyermekvédő kongresszus alkalmából a hazai gyermekvédelem állapotát feltüntető kiállitáson a Nőegyesület is részt vett, bemu-

tatván fényképileg az Árvaházat és az árvákat, foglalkozás közben. Az előkészitő bizottság által kiadott »Gyermekvédő Intézetek Magyarországon« cz. magyar s franczia nyelven szerkesztett mű részére pedig Szalay István nőegyesületi pénztáros által megiratta a Nőegyesület és az Árvaház ismertetését. (L. az idézett mű 64. old.)

Október 11-én tárgyalták Tabódy József cs. és kir. kamarásnak, az orsz. Fehér Kereszt-lelenczegyesület alelnökének ajánlatát, mely szerint a városunkban tervbe vett F. K. lelenczházat az Árvaházzal kapcsolatban óhajtaná megvalósitani. A Nőegyesület a terv nagy jelentőségét megértvén, már a Feh. Ker. helybeli fiókjának 1894. nov. 2-án, ugyancsak a Nőegyesület tagjai által kimondott megalakulása alkalmával hozott vál. határozat értelmében az ügy támogatását készségesen igérte meg.

A jövedelem lekötöttségénél fogva ez évben is több segélykérést kellett elutasitani, mind a mellett, hogy a nov. 4. thea-estély és a Szilveszteresti mulatságok eléggé sikerültek.

Az egyesület támogatásának örvendetes jeléül ezuttal is feljegyezhetjük, hogy nemes csatári Nuszer Lajos dr. közkórházi igazgató, édes anyja, csatári Hoffmann Cecilia nevére 100 kor. alapitványt tett

Az 1899-ik egyesületi év ujból a gyászos esztendők sorába tartozik. Az 1900. év február havi választmányi gyülés napi rendje előtt Merényi Jánosné elnök meghatottan jelentette azon sulyos veszteséget, mely az egyesületet évek hosszu során buzgó választmányi s a társadalomban egyébként is kiváló pártfogójának, dr. Nuszer Lajosné, szül. Vinkle Mária urnőnek 1900. január 26-án történt elhunyta által érte. Koszorut helyeztek könnyektől öntözött ravatalára s testületileg kisérték ki utolsó utjára. A választmány mély meghatottságának emlékezetére jegyzőkönyvbe igtatta fájdalmát s az elhunyt tagtárs kiváló érdemeit és a sujtott családhoz részvétiratot intézett.

1900. — 1901. márcz. 24-én tartotta a munkácsi segélyző és árvaházi Nőegyesület 28-ik évi rendes közgyülését a városháza nagytermében. Merényi Jánosné elnöknő a közgyülést megnyitó beszédjében visszatekintett az egyesület áldásos müködésére s azon tevékenységből, melylyel feladatához képest mindenkor igyekezett az egyesület enyhiteni a nyomort, felkarolni az elhagyottakat, nemcsak lelki megnyugvást, de a jövőre való buzditást is merit. Örömmel jelentette, hogy a Fehér Kereszt Egyesület is megkezdte városunkban rég óhajtott áldásos müködését s vele karöltve a jövőben fokozottabb mértékben szolgálhatjuk nemes hivatásunkat. Román József titkár jelentésében a munkácsi Nőegyesület életének 28-ik évi müködéséről ad számot; oly munkálkodásnak a hü képét vázolja, melylyel e jótékony egyesület a maga nemes hivatásának, magasztos feladatának az előbbi évekhez képest nem lankadó, sőt fokozottabb buzgalommal felelt meg.

Azon árvák, özvegyek, szegények száma, kik a nőegyesület jótéteményeiért forró hála imát rebegnek, ez évben sem kisebb, mint az előbbi években.

Árvaház ez év folyamán állandóan 8 árva gyermeknek adott menedéket, kiknek anyagi, erkölcsi, szellemi jólétéről a választmány tagjai, de különösen Bosky Erzsébet árvaanya gondoskodik az elnöknőnek ellenőrzése mellett. Egyik közülök, Czifra Ilona, a mult nyáron gyógyitás végett Szinyák-fürdőben volt elhelyezve, hol hat hétig részesült Kecskés bérlőnél ingyenes ellátásban, ki ezért méltán érdemli meg az egyesület hálás elismerését. Igaz ugyan, hogy három árva kiadatott az árvaházból és pedig: Czifra Ilona, Béresy Gézáné urnőhöz, Hajlik Kati, Lang Istvánné urnőhöz és Wertheim Lujza üdülés végett Podheringbe, nagyanyjához; de ezek helyére Blasch Anna, Landics Róza és a városi 400 kor. segélyre a polgármester ur ajánlatára Kallós Irén 6 éves árvák vétettek föl.

Az árvaház föntartása 2193 kor. 92 fill.-be került. Házi szegény 28—30 volt ez évben is, mint a multban; havonkint segélyeztek állandóan 22-őt, ami 12 hó alatt 264 esetet tesz ki 717 K. értékben; az évenkint egyszer, husvétkor segélyezetteknek pedig a választmány ezuttal is 120 koronát szavazott meg.

Az egyesület ez évi jövedelmét a tagdijak, 2 mulatság, a karácsonyi kiállitás és nehány adományozás képezte. Az egyesületnek tavaly 96 rendes és 8 pártoló tagja volt. Szomoru kötelességem kijelenteni, hogy az egyesületnek három lelkes, fáradhatatlan, munkás tagja jobblétre költözött: dr. Méray Ádámné, Kalmár Jenőné és Walkovszky Miklósné. A Nőegyesület koszorut küldött temetésökre, melyen testületileg vett részt, a választmány pedig, hogy háláját legalább némileg lerójja érdemeik iránt, jegyzőkönyvileg örökitette meg emléköket.

Tagdijaikat az egyesület tagjai pontosan fizetik. Tánczmulatságot kettőt rendezett az egyesület: jun. 4-én a tiszti kaszinó helyiségében és nov. 4-én a „Csillag" nagytermében. Mindkettő gazdagitotta az egyesület pénztárát.«

A munkácsi Nőegyesület 30 éves történetének egyik legjelentősebb mozzanata az ez évben rendezett *női munka és háziipar kiállitás* volt.

Az egyesületi életben felhalmozódott erély ugyanis ez időben a társadalmi élet más terén is levegőt kért; igen helyesen fogták fel hivatásukat Munkács város hölgyei, midőn az improduktiv társadalmi élet izgatására terelve cselekvésüket, a hazai ipar nálunk rejtett termőképességü mezején óhajtottak időszerü bazárdákat hasitani. Török Kálmánné urnő kezdeményezéséből kifolyólag tehát ez év október 20-án elhatározták, hogy az egyesület egy kisorsolással egybekötött női kézi-munka és házi-ipar kiállitást rendezzen. Egy hétre rá lelkes fölhivást tesz közzé a »Munkács«-ban, mondva . . . »Itt mindent kétszeres lelkesüléssel

kell felkarolni, mert itt Munkácson van kezdete a hazaszeretetnek!« — Nov. 11-én Merényi Jánosné elnök veszi kezébe az ügyet s a választmány lelkes sorakozásával megnyerik a társadalom számos tényezőjét, Cseh Lajos polgármestert, az iparosokat stb. Szalay István szerkesztő lelkes czikkekben kel az ügy támogatására. Hölgyeink teljes lélekkel magukévá teszik az ügyet; védnökül megválasztják dr. Hagara Viktor főispánt és Nedeczey János orsz. gy. képviselőt, kik befolyásukat érvényesitve a kormány kedvező hangulatát eszközlik ki az egyesület ezen uj irányu törekvésének támogatására.

A rendezőséget, pedig a nőegylet tisztikarán kivül a következőképen alakitották meg: 1., az igazgatói csoportba igazgatókul Török Kálmánné, Nagy Gyula, titkárul Szántó Soma és Szalay István szerkesztők, jegyzőül Tomory Imre, igazgatósági tagokul: Ferenczy Lajos, Bohner Jákó, Veisz Bernát, Pap Józsefné, Lang Istvánné, Ferenczy Lajosné, Mauthner Száminé, Katona Sándorné, Pavlik Józsefné, Walkovszky Miklósné, Várady Gyuláné, Veisz Bernátné, — a rendezőségi csoportba Bertalan Tivadarné, Bibor Gyuláné, Németh Kálmánné, Achácz Jánosné, Nagy Gyuláné, Molnár Józsefné, Fülöp Zoltánné, Rosner Arnoldné, Lukács Bella, Fischer Mórné, Szalay Istvánné, Urbalek Vilmosné, Balogh Bella, Kabáczy Mihályné, Sechser Lujza, Fuchs Edéné, Wolf Gusztávné, Halász Gézáné, Bohner Jákóné, Ferenczy Gyula, Bertalan Tivadar, Román József, Kabáczy Mihály, Fenyves Lajos dr., Szalay István, Vozáry Gyula, Halász Géza, Bercsik Emil, Niklay János, Szóbel Armin, Saphir Nándor, Sirokay Béla, Biró István, Berghamer János, Gerber Ferencz, Zahoray János, Szántó Soma, — a felügyelői csoportba özv. Merényi Jánosné, elnök, Cseh Lajosné és Fried Ignáczné alelnökök, Komka Ervinné, Tichy Józsefné, Kiss Józsefné, Buzáth Károlyné, Sütő Kálmánné, dr. Szél Kálmánné, Weisz Mózesné, Komka Ervin, Cseh Lajos, Fazekas Béla, Várady Gyula, Forgách János, Sütő Kálmán, Fried Ignácz, dr. Szél Kálmán, Török Kálmán, Fankovics Sándor és Walkovszky Miklós, urnőket, illetve urakat választották meg.

Nagy Gyula kir. közjegyző, kiáll. igazgató, az ügy érdekében irodáját s egy hivatalnokát engedi át s eljár a diszelnökökkel a kormány támogatása kikérésében, hol igen meleg fogadtatásra talál. Az idő rövid; a kiállitás felhivóját hamarosan kibocsatják s Merényi Jánosné elnöknő óriási tevékenységgel gyüjti s a bizottsággal rendezi a jelentkezéseket. Neki s a kiállitási bizottság bámulatos munkásságának köszönhető, hogy decz. 26-án, déli 12 órakor meg volt nyitható a kiállitás, melyre a következő meghivó szolgált:

Meghivó a munkácsi segélyző nőegylet által rendezendő *házi-iparkiállitás* 1900. deczember 26-án délelőtt fél 12 órakor a főgymn. Tornacsarnokában megtartandó megnyitási ünnepélyére. A megnyitás sorrendje: 1. Szózat, énekli: a helybeli dalkör. 2.

Méltóságos dr. Hagara Viktor főispán, védnök, üdvözlése Merényi Jánosné nőegyleti elnök által. 3. A védnök Ő méltósága megnyitó beszéde. 4. Nagyságos Nedeczey János diszelnök válasza. 5. A kiállitás megtekintése. 6. A sorsjáték megkezdése. Délután 1 órától 2 óráig a kiállitás zárva, délután 2 órától a kiállitás a közönség részére nyitva. Este 7 órakor diszelőadás a városi szinházban; jegyek a szokott helyen válthatók. 9 órakor tánczczal összekötött közvacsora a »Csillag« szálló termében. Jegyek a kiállitásra Szalay István pénztárosnál, valamint Ferenczy Gyula és Widder Sándor urak gyógyszertárában és a kiállitás megnyitásakor a kiállitási pénztárnál kaphatók. Jegyek a közvacsorára Szántó Soma biz. titkár urnál előjegyezhetők.

RÉSZLET

A NŐEGYESÜLET HÁZI-IPAR KIÁLLITÁSÁBÓL.

A megnyitás ünnepélyéből föl kell jegyeznünk azon kiváló eszmei tartalmat, melyet a Nőegyesület társadalmi törekvéseinek jövő programmjául dr. Hagara Viktor vármegyénk főispánja és

Nedeczey János orsz. gy. képviselőnk, a kiállitás diszelnöke körvonaloztak. Ezen szónoklatok hatása alatt Nedeczey János inditványára nagy lelkesedés közt fogadták el hölgyeink a köv. határozatokat: 1 »Társadalmilag oda fogunk hatni, hogy a fényüzés, léhaságok és ferdeségek megszüntetésére példátadólag viselkedjünk; 2.) az állam támogatásával hazai ipart pártoló egyesületet alakitunk; 3.) a hazaszeretet jelszavával oda fogunk hatni, hogy a hazai ipart a jövőnek megmentjük, s első sorban mindig és mindenütt a hazai ipart fogjuk támogatni!« Ebből a czélból elhatározták azt is, hogy ezután minden karácsony előtt iparkiállitást fognak rendezni, — mely határozat az iparosok közönyössége miatt azóta még mindig holt betü maradt. A kiállitáson városunk s vidékünk hölgyei sok kézimunkával, az iparosok mintegy 20-an 40 iparczikkel, összesen közel 1000 tárgyat állitottak ki 1901. jan. 3-áig, szép tanulságára a látogatók nagy számának. A kiállitás zsürije Szántó Soma tanár és szerkesztő fogalmazta 15 diszoklevelet, 15 dicsérő oklevelet, 50 elismerő oklevelet osztott ki 160 koronányi pénzbeli jutalmon kivül.

»E kiállitás alkalmából a nőegyesület hálás köszönettel tartozik a keresk. és földmiv. miniszter uraknak, gróf Schönborn Ervin urnak a kiállitásnak anyagi támogatásáért, dr. Hagara Viktor urnak, Nedeczey János, Nagy Gyula, Bertalan Tivada- uraknak az erkölcsi támogatásért és buzgó fáradozásért, Taninger Ignácz ezredes urnak a biztonsági intézkedésekért, Fankovics Sándor főgymn. igazgató urnak a tornaterem átengedéseért, Szántó Soma és Szalay István szerkesztő uraknak az ügy propagálásáért, valamint a Nőegyesület azon lelkes tagjainak, kik a kiállitás rendezése körül oly fáradhatatlanul buzgólkodtak és elévülhetetlen érdemeket szereztek.

Ez évi jövedelmünk nem csekély forrása azután a Vöröskereszt egylet adománya, a Beregmunkácsi Takarékpénztár, a Népbank, Munkács városa és gróf Schönborn adománya, melyekről, mint különben egyéb pénzviszonyokról, pontosan a pénztáros ur tesz jelentést. Alapitványaink száma is szaporodott a Borzsay Gyula urnak elhunyt leánya, dr. Méray Ádámné, szül. Borzsay Margit urnő emlékére tett 200 koronás alapitványával. (Évi jel.)

Az 1901-ik évet 1902. márcz. 16-án tartott rendes évi közgyülésen zárták le. Merényi Jánosné elnöknő megnyitásában kiemelte azon örvendetes eseményt, hogy az egyesület szerencsés volt ő főméltósága, gróf Schönborn B. Károly Frigyesné herczegnőt az egyesület **védőasszonyává** megnyerni, ki oly meleg érdeklődést tanusitott az egyesület iránt, hogy nemsokára meglátogatta az árvaházat s nagy figyelmet mutatott az árvák iránt. Egyiknek, aki őt üdvözölte, emlékül arany lánczot és keresztet ajándékozott. — Az év eseményeiből kiemeli még, hogy az egyesület által oly váratlan sikerrel rendezett mult évi iparkiállitás

fényképeit*) megküldte a Darányi és Hegedüs minisztereknek, dr. Hagara Viktor főispánnak, Nedeczey János orsz. gy. képviselőnek, mint a kiállitás diszelnökének s hogy az egyesület választmánya Török Kálmánné vál. tag. inditványára a szilveszteresti mulatság rendezése helyett gyüjtést rendezett, mely páratlan eredménynyel végződött.

Örömmel adja tudtul a közgyülésnek, hogy az egyesület házában a lelenczek és lebetegedett szegény anyák igen a Fehérkereszt egyesület intentióinak megfelelő elhelyezésben részesülnek s jólehet, hogy az árvaanya gondjait nagyban növelik, de a remény, hogy majdan az egyesület kitartása mellett ebből városunk egyik legszebb kulturintézménye lehet, kárpótol minden fáradságért.

Majd köszönetét fejezi ki mindazoknak, kik az egyesület az év folyamán adományban, vagy segélyben részesitették. Különös elismeréssel adózik dr. *Nuszer* Lajos közkórházi igazgató főorvosnak az árvák gondozásaért, Ferenczy Gyula gyógyszerésznek az ingyen kiszolgált gyógyszerekért. A közgyülés az elnök jelentését örvendetes tudomásul veszi s kifejezett elismeréseihez egyhangulag hozzájárul.

Az elintézett folyóügyekből kiemeljük, hogy az egyesület a mult év folyamán 10 árvát tartott el. Ezek : Kajsza Boris, Kallós Irén, Landics Bori, Hires Bori, Németi Rozi, Hartstein Fáni, Lukács Anna, Barts Irma és Anna, Spiegel Regina ; kik közül a 14 évet elért és az elemi iskolát elvégezett Kajszka B. és Hartstein Fáni kiadattak szolgálatba az egyesület felügyelete alatt s felvétetett Spiegel Regina és Lukács Anna. — Segélyzett 25 szegényt: Buza Emmát, Szegedi Károlynét, Szabó Istvánnét, Benke Györgynét, Weisz Hánit. Lefkovics Hánit, Propper Adolfnét, Csulák Lenczit, Sebők Károlynét, Birnstein Karolinát, Jablonszky Józsefnét, Glázer Láriát, Maruszinecz Mihálynét, Gubás K. Ágnest, Brugovszky Irmát, Kornis Mihálynét, Markovics Jánosnét, Gajdos Jánosnét, Kocsis Károlynét, Benke Györgynét, Tobák Marit, Einzig Marit, Hodernánszky Antalnét, Kremniczky Marit és Ilona A.-t. Szegediné, az egylet szolgája elöregedvén, szintén a havi segélyzettek közé vétetett fel.

Az egyesületi költségek fedezéséhez és az alap növeléséhez az idén is hozzájárultak a nemes szizü adakozók, köztük gróf Schönborn B. Ervin elhunyt neje, egyletünk védnöknője nevére 600 K., gróf Schönborn B. Frigyes Károlyné szül. Dentice di Frasso hgnő, az egylet védnöknője 600 korona alapitványt tettek. Nagy Gyula 100, a Beregmunkácsl Takarékpénztár 100, a Népbank 40, — és külön 30 koronát Népkonyha alapra ; azonkivül adományoztak : a Vörös Kereszt Fiók, a vasuti altisztek, a honvédtisztek mulatsága pénztára, Sütő Kálmán, Cseh Lajos, Valla Jenőné, Schönborn B. Károlyné, bereg-ugocsai orvos-egylet stb.

*) Ezeket, valamint jelen évkönyvünkben levő fényképeket Berghammer János és Niklay János jeles munkácsi fényképészek készitették.

Különösen kiemelendő eredményt ért el a Szilveszteri mulatság helyett rendezett gyüjtés, mely körül Török Kálmánné alelnök, Molnár Józsefné, Rosner Arnoldné, Gáthy Dezsőné, Bibor Gyuláné, Fülöp Zoltánné, Nagy Gyuláné, Bohner Jákóné, Vinkle Antalné és Valkovszky Olga urhölgyek fejtettek ki érdemes fáradozást.

Az év folyamán az alelnökségről leköszönt Cseh Lajosné helyett érdemei elismerése mellett Török Kálmánné választatott meg. Halász Gézáné az egyesület sok éven át buzgó titkára eltávozván, tevékenységéről hálásan emlékszik meg a jelentés és érdemeit jegyzőkönyvben örökiti meg. Utóda Román József tanár lett, ki rövid tevékenység után elfoglaltsága miatt leköszönt. Müködéseért jkönyvi köszönetett szavaztak. A titkári állások Rosner Arnoldé és Pap Ferencz megválasztásával töltettek be.

Végül jelenti, hogy a mult évi iparkiállitás számadásait a főispán helyben hagyta s a mozgalom eredményeként pedig örömmel tudatja, hogy a munkácsi kötélverők a kirendeltség részéről kellő támogatásban részesülnek. A gyülés a jelentést tudomásul vette s a titkárnak köszönetet ssavazott.

Ezután elnöknő előadta, hogy a választmány a számadások és vagyon megvizsgálására Cseh Lajos és dr. Méray Ádám urakat kérte maga mellé kültagokul, kik a pénztáros számadását tüzetesen megvizsgálván, azt legnagyobb rendben találták s a felmentvény megadását javasolják. Egyben felkéri pénztárost a számadások és az egyesületi vagyon, valamint a jövő évi költségvetés előterjesztésére.

Szalay István pénztáros jelentette, hogy:

Bevétel. 1901-ben. Egyenleg 1900-ról 650·09, tagdijakból 828, esetleges ajándékokból 378·60, részvényszelvények és tőkekamatokból 804·76, Munkács város és Schönborn gróf kegyadományából 680, lakbér és lakbérhátralékból 410, gyüjtésből a Szilveszteri mulatság rendezése helyett 573·50, ujévi gratulációk megváltásából 37, összesen: 4361 kor. 95.

Kiadás: Árvák, árvaanya, cseléd tartására 2324·82, elaggott szegények segélyezésére 808·84, az 1900-i iparkiállitás utólagos költségeire 85·38, vegyes kiadásokra 97·15, beruházásokra az árvaházban 118·90, aszfalt-járda és adóra 141·52, Takarékbetétre 600, összesen: 4136 kor. 11 fill. Egyenleg, mint pénzmaradvány: 225 kor. 84 fill.

Kimutatás a munkácsi segélyző és árvaházi Nőegylet vagyonáról az 1901. év végén.

I. Törzsvagyon: Ház a Kőrösvég-utczában (1884-ben 1400 frt.) 8000, tőkék: a) a Beregm. Takarék 13165. sz. könyvében egyesitett alapitványok összege 3534·78, a Beregm. Tak. 13973 sz. összege 600, a Beregm. Tak. 13974. összege 600, b) a Népbankban kezelt és egyesitett alapitványok összege a 3855. sz. betétb. 2410·96, a népbanki népkonyha alap 4319. sz. betétb. 30, 10 drb. részvény a Ber. M. Takarékból, árfolyam szerint

8000, kamatozó alapitó levelekben: a) Borzsay Gyuláné alapitvány 200, b) dr. Méray Ádámné szül. Borzsay Margit alap 200, összesen 23'575 kor. 74 fill.

II. Egyéb vagyon: 13166. sz. Bereg-Munkácsi Takarékbetétben 1656'82, 2758. sz. Népbanki betétkönyvben 397'85. fél nyeremény sorsjegy 50 frt névérték 150, felszerelés becsértéke 500, összesen: 2704 kor. 67 fill. Tehát a Nőegyesület összes vagyona: 26506 kor. 25 fillér,

Költségelőirányzat az 1902. évre.

Bevétel: Pénzmaradvány 1901-ről 225'84, tagdijakból 800, részvény osztalék és kamatok 900, kegyadományokból 680, lakbérből 400, esetleg jótékony adományokból 100, összesen: 3105 kor. 84 fillér.

Kiadás: Árvák, árvaanya stb. 2300 szegénysegély 800, vegyes kiadás 150, adó, aszfalt 150, előre nem látható kiadás 150, összesen: 3550 korona.

Tehát: 3550 k. kiadással szemben 3105 — bevétel, mutatkozik kerekszámban 500 korona hiány, mely összeg előteremtése ujból a választmány buzgóságára vár.

A közgyülés a pénztáros jelentését tudomásul vette, a felmentvényt neki megadta s fáradozásaiért jegyzőkönyvi köszönetben részesitette egyuttal felhatalmazta, hogy a nőegylet tulajdonát képező 1870-i fél Nyeremény sorsjegyet váltsa be s értékét az adományozó Popper-neve alatt az alapitványokhoz csatolja.

Az 1902-ik évvel érte el egyesületünk fennállásának XXX-ik évét, mely még sokkal közelebb van a jelenhez, hogysem kifejtett fokozatos tevékenységét ne tudná a külső közönség is kellőképen méltányolni. Záró közgyülését 1903. márczius 29-én tartotta meg, szokás szerint a városházán, özv. Merényi Jánosné elnöklete alatt, ki ügyszeretettől lelkesült megnyitójában vázolva az egyesület nemes hivatását, vonatkoztatva a letünt 30 év szép eredményeire további kitartó munkálkodásra buzditotta a tagokat egyszersmind bejelentette, hogy az 1903. január 11-i rendkivüli közgyülés elhatározta, hogy az egyesület 30 éves évfordulóját ünnepies közgyülésben a f. évben fogja megülni s ebből a czélból felkérte Szalay István pénztáros urat, hogy emlékezet okáért készitsen az egyesület harmincz évéről időszaki jelentést s azt megfelelő számban nyomassa is ki. Napirend során következett a titkári jelentés, melyet dr. Rosner Arnoldné urnő titkár gyengélkedése miatt Szalay István pénztáros terjesztett elő a következőkben:

Az 1902-ik év egyike volt azon egyesületi éveknek, melyek az utóbbi cziklus hagyományos tervszerü munkálkodását oly szépen jellemzik.

A tisztikar és választmány csüggedetlen tevékenységét mi sem bénitotta, ellenben odaadó lelkes ügyszeretetök által nemcsak az eddigi egyensulyt fentartani, hanem sikerült az egyesület áldásos müködését is oly arányban népszerüsiteni, hogy tagjaink

száma rég tapasztalt módon erősödött. Alapitványos tagjaink száma 27, a rendes tagoké 122, a pártoló tagoké 10. A folyó évben belépett tagok: dr. Ácsay Istvánné, Czóbel Istvánné, Fried Adolfné, Fischer Ödönné, dr. Fried Aladárné, özv. Fankovics Jenőné, Gaál Jenőné, dr. Gergely Albertné, Kádár Izsóné, Kalmár Jenőné, Makoviczky Györgyné, Novák Lajosné, özv. Nizsalovszky Endréné, Klein Istvánné, Boronkay Gyuláné, dr. Blumenvicz Gyuláné, dr. Rosenfeld Bernátné, Román Józsefné, Sárkány Kálmánné, Tirpák Józsefné, Wágner Miklósné, özv. dr. Widder Bertalanné, Weinberger Ernőné, Kis Lipótné, Morvay Gyuláné, Szenkovszky Gyuláné, Zombory Istvánné, Bertsik Emilné, Peruzzi Ferenczné és Pékhné V. Paula urnők.

6 választmányi és egy rkiv. közgyülést tartottunk, melyek során az egyesület illetve Árvaház érdekében felmerült ügyek intéztettek el.

A vigalmi bizottság két mulatságot tervezett, az egyiket a szathmári dalárda közbe jöttével, mely azonban elmaradt; annál jobban sikerült azonban a november 8-i teaestély, mely bruttó 441 koronát jövedelmezett.

Alapszabályszerinti rendeltetésünkhöz hiven jövedelmünk $^{1}/_{3}$-ad részét szegények segélyezésére, $^{2}/_{3}$-ad részét az árvaház fentartására forditottunk. Állandó havi segélyben 23 szegény részesült névszerint: Buró Emma 6, Szegedi Károlyné 6, Hodernánszky Antalné 4, Birnstein Karolina 4, Jablonszky Jozefin, Glazer Mária, Maruszinecz Mihályné, Sebők Károlyné, Gubás Nagy Ágnes, Szabó Istvánné, Brugovszki Irma, Csulák Zsuzsi, Veisz Háni, Lefkovics Háni. Kornis Mihályné, Moskovics Jánosné, Kranóczki Jánosné, Gajdos Jánosné, Kocsis Károlyné, Benke Györgyné, Tobák Mari, Einczig Mari, Propper Adolfné 2—2 koronával kik közül kettő elhalván, helyökbe Landics Mária és Záibélyi Teréz vétettek fel, de több izben adott a választmány egyszer s mindenkorra segélyt is, köztük Kertész Máriának, Miklós-Györgynének, Klauser Mórnénak és Jablonszky Jozefának; temetési negélyt pedig Bucsin Anna és Lőffler Vilmosné elhunyta alkalmából adtunk, azonkivül 120 korona értékben husvéti segélyt is osztottunk ki, Fried Ignáczné, Török Kálmánné és Nagy Gyuláné urnők szives közremüködésével. Segélyeztük a podheringi tüzkárosultakat is, fájdalom azonban, a rendkivüli tél okozta inség készületlen találta arra, hogy a megnyitott népkonyha javára az egyesület részéről is hozhattunk volna áldozatot. Nekünk alapszabály szerint az Árvaházat kell első sorban fentartanunk s csak ami ezen felül marad, fordithatjuk az inség enyhitésére. Azonban azért büszkén mondhatjuk, hogy mint eddig ez idén is közel 1000 koronát juttattunk erre a czélra is.

A választmány egyik fő feladata az árvaház ellenőrzése, mely ügyben nemcsak annyit tett, hogy előirás szerint időnként meglátogatta, de a gyüléseken is folyton éber figyelemmel kisérte s örömmel mondhatjuk, hogy Boski Erzsébet kisasszony

árvaanya, teljesen megfelelt nehéz nevelői feladatának, miért legmelegebb elismerés illeti őt.

Az egyesület jelenleg 9 árvát nevel az Árvaházban, melyet az év folyamán két jeles szakférfiu, dr. Tabóczy József cs. és kir. kamarás, a Feh. Ker. Lelencz E. elnöke és György Aladár látogattak meg s a tapasztaltakról nagyon elismerő módon nyilatkoztak.

Az árvaházi szabályzatba egy változtatást is eszközölt a választmány, melyhez a közgyülés is bizonyára hozzá járul. (Hozzá járult!) Szept. 7-én tartott gyülésen ugyanis kimondta, hogy a szolgálatba adott árvák bérét az alapszabály XIX. §. b. pontja megváltoztatásával ezután az árva nagykoruságaig kezelje az egyesület pénztárosa. A jelentés beszámol továbbá arról, hogy gróf Schönborn B. Károly Frigyesné hgnőt az egyesület kegyelmes Védőasszonyát, családjában beállt első keresztelő alkalmából az elnöknő távollétében Török Kálmánné alelnök levélben üdvözölte. Ugyancsak levélileg üdvözölte az elnökség Nedeczey János orsz. gy. képviselőt, tagtársunkat a személyét ért királyi kitüntetés —, továbbá az egyesület két nagynevü alapitó tagját, Meszlényi Gyula és Firczák Gyula püspököket, 10 éves főpásztori jubileumjok alkalmából.

Az egyesület egyik árvája, Varga Julcsa, miután egy helyütt 15 évig szolgált, férjhez ment, mely alkalomból még egyszer részesült az egyesület jótékonyságában.

Rendkivüli adományok czimén befolyt a Beregmunkácsi Takarékpénztártól 100, a Népbanktól 50, Bernovics Gusztáv urtól 30, Kis Lajos és Wittmayer vendéglős uraktól 30, gróf Schönborn B. Ervinné hgasszonytól árvaházi karácsonyi ajándékul 25, Taub Gyula urtól 4 korona, mely jótékonyságokért a közgyülés is a leghálásabb elismerését fejezi ki.

Végül Szalay István pénztáros jelenti: hogy az alábbi kimutatások szerint a f. é, 4038 K 77 f. bevétellel szemben 3906 K 45 f. kiadása volt az egyesületnek, a vagyon pedig a mult évihez képest 349 K 48 f. szaporodással 26855 K 73 fillért tesz ki, a mit daczára a ház javitása, az árvaházi beszerzések miatt igénybe vett tartalék csökkenésének, azáltal ért el ez egyesület, hogy bár az ingók értékéből szokás szerint leirt, de a ház értékét a mai viszonyokhoz képest emelte. Megjegyezük, hogy miután Nagy Gyula kir. közjegyző ur a mult évben az alapitók sorába lépett, az eddig vagyonként nyilvántartot 5%-es tagsági igérvényének megfelelő 160 K-t a vagyonleltárból töröltük s hogy a Népbank által tett és növelni igért ma már 61·71 K-nyi Népbanki »Népkonyha«-alapot, miután azzal egyesületünk alapszabályban körülirt czéljaira még kamataiban sem rendelkezik, szintén mellőztük a vagyoni kimutatásból. Kapcsolatosan jelenti, hogy a leltárban őrzött Popper-féle Nyeremény-sorjegyet a közgyülés mult évi utasitása alapján a Bereg-Munkácsi-Takarék utján beváltotta s 202 koronányi értékét az adományozó neve alatt

kamatozás végett az alapitványokhoz csatolta, továbbá még három alapitványt, melyek bár be lettek fizetve, de értékük nem az alapitványok között tartatott nyilván, névszerint Schlauch Lőrincz püspök, Lovassy Istvánné és báró Perényi Zsigmondné alapitványát, melyek közül a két első emberbarát 100—100 frtos adománya a Ber. Munk. Tak. p. 13165. sz. betétjében kezelt 453 K 16 f.-ben, az utóbbi pedig a részvényekben eddig is mint törzsvagyon kezeltetett. — A közgyülés a pénztáros jelentését, számadásait, a költségelőirányzatot tudomásul vette s Merényi Jánosné elnöknő inditványára a felmentvényt nemcsak hogy megadta, de lelkiismeretes és buzgó fáradozásaiért neki jegyzőkönyvi köszönetet is mondott. Köszönetet nyilvánitott még csatári dr. Nuszer Lajos igazg. főorvos, dr. Meisels Vilmos kórházi orvos, dr. Rosner Arnold orvos uraknak az árvák egészségének szeretetteljes gondozásáért, Ferenczy Gyula gyógyszerész urnak az ingyen kiszolgált gyógyszerekért, továbbá Bibor Gyuláné, dr. Rosner Arnoldné, Szalay Istvánné és Vozáry Gyuláné urnők a taggyüjtésben kifejtett tevékenységökért.

Ez évben immár tizedszer járt le a tisztikar mandatuma, mely alkalomból Merényi Jánosné elnöknő ugy a tisztikar, mint a választmány nevében megköszönve az egyesület kitüntető bizalmát, kéri a közgyülést, hogy éljen egyik legszebb jogával s válasszon szabadon ujból oly tisztikart, mely bizalmát teljes mértékben birni fogja. A közgyülés a tisztujitás vezetésére elnökül Cseh Lajos polgármester urat kérte fel, ki annál is inkább »szives készséggel és örömmel fogadta e bizalmat, mert mint a város elöljárója, ismeri Munkács hölgyeinek szép intentióit, kik felülemelkednek a kor önző áramlatán, mindenkor kész odaadással szolgálták humán ügyet.« — Feladata azonban könyü volt, mert a közgyülés a közfelkiáltással ujból a régi tisztikart választotta meg, jeléül annak, hogy a bizalmat osztatlan mértékben érdemelte ki. A második betöltetlen titkári állás betöltése maradt el csupán egy más gyülésre, miután arra alkalmas jelölt nem volt. Dr. Szél Kálmánné inditványára elfogadták, hogy egyesületnek jogügyi tanácsost is választanak, mely tisztségre egyhangu óhajtással dr. Méray Ádám uradalmi ügyész urat határozták el felkérni. A választmányt a következő tagokból alakitották meg : *Borzsay Gyuláné, Buzáth Károlyné, Bibor Gyuláné, Bertalan Tivadarné, Bohner Jákóné, Cseh Lajosné, Ferenczy Lajosné, Fischer Mórné, Fülöp Zoltánné, Gáthy Dezsőné, Gerber Ferenczné, Hrehuss Gyuláné, Komka Ervinné, Kabáczy Mihályné, Katona Sándorné, özv. Láng Istvánné, Molnár Józsefné, Mautner Száminé, Nagy Gyuláné, Németh Kálmánné, özv. Pap Józsefné, Pavlik Józsefné, Roskovics Jánosné, Sütő Kálmánné, Sechser Luiza, dr. Schlesinger Frigyesné, Szalay Istvánné, Szántó Sománé, dr. Szél Kálmánné, Tichy Józsefné, Várady Gyuláné és Weisz Bernátné.* — Merényi Jánosné elnök megköszönve a bizalmat és Cseh Lajos polgármesternek szives készségét, a tisztujitás veze-

tése érdekében, a gyülés befejeztével lezárta az egyesület első harmincz évét.

* * *

Záró szavak.

Egyesületünk fennállása óta jelen összefoglalásunkkal hat időszaki nyomtatott jelentést adott ki, melyek közül a 1881—2, 1883—4, 1886—7 1888 és 1892-ik évekről szóló első öt Kozma László szerkesztésében jelent meg, ki az ez időre eső egyesületi élet minden mozzanatát lelkiismeretesen megörökitette; sajnos, hogy az előző évek aktái alkalmas levéltár hiján használhatlanokká lettek, minélfogva jelentésünk a legszorgalmasabb kutatások ellenére sem oly kimeritő, mint ahogy óhajtottuk. Nevezetes dolgok azonban alig kerülte el figyelmünket; azért mégis külön ki óhajtjuk emelni, hogy az egyesületi vagyon kezelésére minden időben különös gondot forditottak, mi az aprólékosságig lelkiismeretes számadásokon kivül abból is kitünik, hogy egyesületünk 30 éves multjában több mint 50'000 forintot forditott jótékony czélokra, és mégis képes volt oly vagyont gyüjteni, mely kitüzött czéljai s fejleszteni óhajtott feladatainak a jövőben is biztos alapul fog szolgálni, miután teljes mértékben rászolgált a nagy közönség fokozott támogatására. Ezen szép eredményben nagy segitségre voltak az ügynek: az egyesület *választmánya*, a nemes *adakozók, pénzintézeteink*, a választmány *vigalmi bizottság*, és a számvizsgáló bizottság külső tagjai, kik közül *Nedeczey* János, *Lehoczky* Tivadar, *Cseh* Lajos, dr. *Méray* Ádám és *Gáthy* Dezső urak érdemeit ezuttal is kikell emelnünk.

Midőn pedig ezen összefoglaló jelentésünket közre bocsátjuk, nem mulaszthatjuk el kiemelni azon körülményt, hogy ezzel nem magunkat, hanem az eseményeket és az eszmét óhajtottuk megünnepelni. Eszmét, mely társadalmunkban 30 év alatt polgárjogot szerezve oly befolyásra tett szert, hogy ma már uralkodik fölöttünk. Éppen azért mellőzve minden hivalkodást, az eseményeket bár kivonatosan, de történeti sorrendben olyképen iparkodtunk előterjeszteni, hogy egyesületünk tagjainak ugy kitartó és czélirányos törekvése, amint az eredmények fokozatos fejlődése, a szolgált eszme életképes megerősödése belőle kiolvasható legyen. Hogy eme eszmének hölgyeink kitartó lelkesülése volt egyedüli támasza, az az Ő hervadhatlan érdemük. Hölgyközönségünk ezen dicséretes buzgalma az elért sikeren kivül nagy reményekkel is jogosit, mert vele párosult fenkölt gondolkodásuk legszebb biztositéka annak, hogy a női hivatás magaslatán állva mihamar diadalra segitik városunkban is az eszményben élő uj magyar társadalom kialakulását.

Történetünk folyalmán hallottuk feldobbanni sziveiket a humán és szociális eszmék, a honi ipar fejlesztése, a nőképzés, az

esztetikai élvezetek felkarolása, müpártolás, a magyar nemzeti viselet, gyermeknevelés, az észszerü háztartás stb. gyakorlatai és hazafias eszmék érdekében s ha egyben másban ez ideig tovább nem is haladtunk, csak az volt az oka, mert még nem csoportosult köréjük elég erősen a nagy társadalom. Jól mondta egyik hires irónk : *Asszonyok, anyák! Tőletek függ a jelen és a nemzet belső élete, tőletek függ nagyrészt a hon jövője!* Kis csatákban dül el a nagy viadal ügye; hogy e kis csatákat sikerrel vivhassuk meg, kell, hogy a Társadalom is megértse és támogassa egyesületünk törekvését.

I. Pénztári kimutatás.

1902. deczember 31-én.

Bevétel.

		kor.	fill.
1	Áthozat 1901-ről	225	84
2	Folyó évi tagdijakból	734	—
3	1900 » »	8	—
4	Városi segélyből	400	—
5	Gróf Schönborn árvatartási seg.	280	—
6	Adományokból	333	—
7	Lakbérből	400	—
8	Kamat és tőkéből	680	93
9	Mulatságokból	477	—
10	Részvény szelvények után . . .	500	—
	Összesen : . . .	4038	77

Kiadás.

		kor.	fill.
1	Árvák tartása	2199	44
2	Szolganő	56	—
3	Házi felszerelés	21	13
4	Szegények állandó segélye . . .	692	—
5	» rendkivüli »	208	19
6	Adó, aszfalt törlesztés	120	28
7	Házjavitás	320	70
8	Mulatságok rendezése	238	71
9	Tőkésitésre	50	—
		3906	45
	Egyenleg (bevételi többlet) . . .	132	32
	Összesen : . . .	4038	77

Özv. Merényi Jánosné,
elnök.

Munkács, 1902. deczember 31.

Szalay István, s. k.
pénztáros.

Jelen pénztári kimutatást a megfelelő okmányokkal tételről tételre összehasonlitottuk és teljesen rendben, megegyezőknek találtuk.

Borzsay Gyuláné, s. k.
dr. Szél Kálmánné, s. k.

Fried Ignáczné, s. k.
alelnök.

Komka Ervinné, s. k.
Török Kálmánné s. k.
alelnök.

II. Költség előirányzat az 1903-ik évre.

	Bevétel.	kor.	fill.		Kiadás.	kor.	fill.
1	Pénzkészlet	132	32	1	Árvák, árvaanya, cseléd tartás	2000	—
2	Tagsági dijakból	900	—	2	» ruházatára	200	—
3	9894.41 K. tőke 5% kamata	494	72	3	Egyesületi szolganőnek	72	—
4	Munkács város segélyéből	400	—	4	Szegények segélyezése	1000	—
5	Gróf Schönborn K. F.	280	—	5	Adó s aszfaltra	150	—
6	Lakbérből	400	—	6	Házjavitásra	300	—
7	Részvények osztalékából	500	—	7	Előre nem látott	100	—
8	Hátralékos tagdijakból	20	—	8	Tagdij-leirása	30	—
		3127	04		Összesen	3852	—
	Egyenleg kiadási többlet	724	96				
	Összesen	3852	—				

Munkács, 1903. márczius 29-én.

Szalay István,
pénztáros.

A választmány nevében:

Borzsay Gyuláné, s. k.
vál. tag.

Fried Ignáczné, s. k.
alelnök.

Komka Ervinné, s. k.
v. tag.

dr. Szél Kálmánné, s. k.
v. tag.

Merényi Jánosné, s. k.
elnök.

Török Kálmánné, s. k.
alelnök.

III. KIMUTATÁS

a munkácsi Segélyző és árvaházi Nőegyesület vagyonáról
1902. deczember 31-én.

	A tárgy megnevezése	kor.	fill.
1	A Körös-utczai ház értékében	8500	—
2	10 drb. Beregm. Takarékpénzt. részvény ért.	8000	—
3	Három drb. alapitó levélben	600	—
4	13165, 13973. 13974, 3855 sz. Takp. és Népb. betétekben	7397	74
5	(Tartalékban) A 13166. és a 4123. sz. Tak. és Népb. betétekben	1896	67
6	Árvaházi felszerelésekben	300	—
7	Hátralékos nyugtákban	29	—
8	Pénzértékben	132	32
	Összesen : . .	26855	73

Munkács 1903. deczember 31.

Szalay István, s. k.
pénztáros.

A jelen kimutatást a megfelelő értékek és könyvekkel tételenként összehasonlitottuk és teljesen rendben megegyezőknek találtuk.

Borzsay Gyuláné, s. k. **Fried Ignáczné, s. k.** **Komka Ervinné, s. k.**

Özv. Merényi Jánosné, s. k. **dr. Szél Kálmánné, s. k.** **Török Kálmánné, s. k.**

számvizsgálók.

II-ik RÉSZ.

A kik összeszedik
A szegényt, az árvát,
Kik a földet könynyel,
Avagy bünben járnák,
Hajlékot emelnek
Az uton járónak
És kenyeret szegnek
Az éhen halónak:

Azok szent örömet,
Üdvösséget nyernek
Mint munkatársai
Az örök Istennek.
Sziv, lélek megtelik
Éltök emlékével,
Mert sohasem hal meg
Az, a ki jót mivel.

Forgách Endre.

A munkácsi Nőegyesület Árvaháza.

»Ha valaki e kis gyermeket magához fogadja az én nevemben, engem fogad magához.« Luk. IX. 48.

Az árvák ügye régi időben a család ügye volt. Szent István ugyan a király különös védelme alá helyezte őket s bár azóta is alkottak törvényt, sorsuk aligha volt bármikor is irigylésre méltó. Az árvaügy javulása a nagyszebeni árvaház megalapitása és itt-ott megindult lelkes társadalmi mozgalom előző eseményei után országosan csak az 1876. XIV. t-cz. s az 1877. XX. t.-czikkel veszi kezdetét, melyek a lelenczek és árvák gondozását községi és gyámhatósági feladatnak minősiti, mely utóbbinak (263. §.) legfőbb feladatának jelöli, hogy gondja legyen arra, miszerint a községek a vagyontalan árvát »viszonyai és hajlamai szerint megfelelő életmódra és szakismeret elsajátitására képesitsék.«

Lelkiismeretes végrehajtása mellett ez eléggé elfogadható megoldása lett volna az árvaügynek; ámde az »árvák« ezután is csak oly árvák maradtak, mint azelőtt. A községek óvakodtak az árvák tartásával járó költségektől s igy azok legtöbbször illetőségük kiderithetlen volta mellett a koldus kenyéren sajátitották el a viszonyaiknak megfelelő életmódot. Nem csoda, ha a hölgyek nemes szive csakhamar betelt a szánalommal s önként sietek a közellátásra utalt elhagyottak föikarolásában a községek segélyére. Ezért a megalakult munkácsi jótékony Nőegyesület is — jóval megelőzve az 1877. XX. és az 1901. VIII. XX. törvényczikkeket s az ezek végrehajtása ügyében kiadott 1903. évi ministeri rendeletet, melyek életbelépése után, elismerés a magyar Kormánynak — nincsenek többé elhagyott gyermekek hazánkban — első sorban az árvák ügyét karolták fel.

Kezdetben gyenge anyagi erővel csak kis czélokat szolgálhatott. Gondjaiba vette a talált gyermeket, dajkát fogadott melléje s ily módon neveltette, mind addig, mig szolgálatba adhatván, képes lett maga keresni meg kenyerét.

Természetes, hogy az egyesület, mely nem szükölködvén hivatott vezetőkben, mint elnökei: Szunyoghy Katalin. Buzáth Károlyné, Borzsay Gyuláné, Pap J.-né, özv. Nuszer J. és Merényi J.-né, — czélját tisztán látva nem állhatott meg, a félmunkánál. Tudta, hogy feladatát csak ugy oldhatja meg, ha védettjeinek nem csak életüket menti meg, de nevelést is ad hozzá.

Miután a dajkák tartása, tapasztalat szerint nem felelelt meg eme czéljának, több, mint tiz éves kitartó küzdelem után Munkács város, gróf Schönborn Ervinné, több nagylelkü alapitó tag, közöttük Péchy Tamásné, Borzsayné Jászay Irén, Horváthné Jászay Hermin, Freyseysen Gyuláné. báró Perényi Zsigmondné urnők hathatós anyagi támogatásával 1884-ben megnyitotta az Árvaházat, (Lásd 22. old.) hol azonban a gondozott 7 árva közül egyelőre csak négyet helyezhetett el.*)

Meg kell jegyeznünk, hogy az árvaház fentartásának anyagi biztositéka az e czélra tett adományokon, Munkács városától — melynek községi feladatához tartozott a helyi árvák eltartása — elég szüken, költségvetésről — költségvetésre megszavazott 200 frt. és 12, utóbb 10 ölre redukált tüzifán s végül Schönborn B. Károly Frigyes grófnak 6 évenként kiutalt 140 frtnyi árvasegélyén kivül még ma is csupán hölgyeink azon lelkesedéséből áll, melyet időről-időre mulatságok rendezése, gyüjtések stb. által szoktak csengő érczre váltani.

Bár ez ideig nemre való különbség nélkül vette pártfogásába az árvákat, az árvaházban való közös és a serdülő korba nyuló nevelés miatt választani kellett a fiuk és leányok között. Az árvaház »leány árvaház« lett, — de azért ezután is tartottak dajkákat a fiu árvák számára.

*) Fénykép: Niklay Jánostól, Munkács. A jelenlegi árvák, elnöknő, árvaanya és pénztáros.

A rendtartás megállapitását egy kitünő pedagogus utmutatása szerint vitték keresztül, kinek a létrehozásban is nagy szerep jutott, amennyiben többször megjelenvén az egyesület gyülésein, jó tanácsaival és rábeszélő szónoklataival nagyban hozzá járult, hogy az anyagi erők elégtelensége folytán rég függőben levő ügyet erélyes hozzálátással egy csapásra megvalósitsák. E férfi *Halász* Ferencz volt, most kultuszminiszteri oszt. tanácsos, akkor vármegyénk páratlan népszerüségü tanfelügyelője. Tanácsai végrehajtásában pedig kiváló részesei: özv. Nuszer Jánosné n. e. elnök, özv. Merényi Jánosné alelnök, Kozma László pénztáros és Kabáczy Mihály titkár voltak.

Hogy szervezése miként sikerült, mutatja az is, hogy közel 20 éves fennállása mellett máig sem merült fel módositásának szükségessége. Kezdetben ugyan hagyott fenn kivánni valót, mivel hiányzott az önfeláldozó vezetőnő, aki az árvák nevelésében oly nélkülözhetetlen tényezőjü »édes anyai« szerepet szivvel-lélekkel be tudta volna tölteni; azonban Maly Irén és utánna a jelenleg is müködő Bosky Erzsébet k. a. árvaanyákban az egyesület azt is megtalálta s most örömmel tapasztaljuk, hogy az egyesületi választmány szorgos látogatása, ugy az előbbi, mint Merényi Jánosné jelenlegi elnök lelkiismeretes ellenőrzése mellett árvaházunk az ország 31 hasonló szervezetü társadalmi intézményeinek elsői között foglalhat helyet.

Érdekes volna pontos adatokban közölni az egyesület istápolta árvák névsorát, azonban forrásaink különösen az első tiz évről erre nézve nem nyujtanak annyira kimeritő adatokat, mint azt az ily törzslapok részletessége megkivánja; de biztos, hogy számszerint is többen vannak, mint a mennyiről feljegyzéseink tanuskodnak s igy különösen ha számba vesszük, hogy nagy részök 7—10 évig élvezte az egyesület szülei szeretettel párosult gyámkodását — dicsérendő tanuságául szolgálnak hölgyeink kitartó áldozat és fáradságkészségéről.

Már az egyesület alakulásának első évében s 1873 elejétől a következő árvák neveivel találkozunk: Cserneki (Péntek) Miska, a pósaházi (erdőben talált) András, egy »Marjem nevü zsidó fiu« a két Robl fiu, Péter Erzsi és Rozál, Szivics Rozál, Kenderesi Rozi, Schvarz Máli, Prokopics Juli, Novák Jóska, ki 1878-ban már mesterségre adatott; 1884-től pedig: Rottmann Juda oroszvégi tüzkárosult 2 árvája, Schvarz Háni, Galgóczi Rozi, Smarcz Róza, Varga Juli, Nagy Mari, Aranyosi Máriási Mari, Fazekas Mari; később: Czeizler Pepi Czipper Emma, ki jelenleg nevelőnő Bpesten, Peták Erzsi, Piller Paula, Sücz Róza, Grosz Boris, Bernstein Hani, Ruzsák Terka (1888.) Ornstein Fáni, Csiminszky I. Tárczy Bori, Dera Anna, kik közül 1886-ban Varga Juli, Láng Istvánné —, Smarcz Róza özv. Merényi Jánosné —, Czeizler Pepi Rothberger Gyuláné —, Swarz Háni Mautner Száminé —, Peták Erzsi özv. Nuszer Jánosné —, Czipper Emma pedig Schaller Károlyné urnőkhöz telepittettek ki (1891.) — a szabályzatnak

megfelelőleg. Ezek szerint hitelesen kimutatható, hogy a Nyilvántartási könyvben feljegyzettekkel együtt már eddig is nemcsak hogy több mint 50 árvát gondozott, illetve nevelt fel egyesületünk, de gondoskodott jövőjükről is.

Mint látható, egyesületünk felekezeti jelleg nélkül való s igy gyakorolja emberbaráti nemes munkáját s ehez képest az Árvaházban is az itteni felekezetek mindegyikéből vannak gyámoltjai, kiknek vallásuk ápolására ép oly gondot fordit, mint becsületes, munkás életre való nevelésükre. Bár testvéri szeretetben együtt nevelkednek, óvodába, illetve iskolába járnak, hol az iskolai vallásoktatásban saját felekezetük felügyelete alatt részesülnek. Csupán az izr. árvák ellátásában van eltérés, amennyiben azoknak kosztját egy izr. család, jelenleg Ornsteinné, látja el a maguk szabályai szerint.

Hogy az egyesület lelkiismeretesen teljesiti az árvák iránt való kötelességét, az a többi közt abból is kitünik, hogy nem mulik el gyülés, melyen ügyeik fölött ne tanácskoznának. A felmerült esetekből kifolyólag több határozatot hoztak, melyekből kiemeljük az 1894. nov. 2-i vál. gyülés azon megállapodását, mely szerint az árvaházból cselédül kitelepitett árva asszonya könyvet kap, »melybe az árva magaviselete havonként beiratik s ő azzal az elnökhöz menne, hogy ott magaviselete felől tudomás legyen szerezhető; egyuttal beirandó e könyvbe a felmondásra vonatkozó összes adat, valamint az árva dijazására vonatkozó minden feltétel. Az árzaházból — csak megbizható helyre — cselédül kiadott árva fizetése ekként szabályoztatik:

a.) az árva 18 éves koráig köteles azon helyen maradni. b.) fizetése első évben tisztességes ruházat, második évben, ruházat és havi 50 kr., harmadik évben ruha és 1 frt, az azutáni években ruházat nélkül havi 3 frt. Az árva szolgálati dija takarékpénztárba helyezendő s a betétkönyv a gazda által évenként az egyesületi elnöknél bemutatandó. Az árvák ezen határozatról kitelepitésük alkalmával választmányi gyülésen személyesen értesittetnek.

Egyesületünk tehát nemcsak felneveli árváit, hanem gondja van arra is, hogy számukra lehetőleg tisztességes jövőt biztositson. — Azonban hiányos volna munkánk, ha be nem mutatnánk »a munkácsi Nőegyesület által létesitett és annak felügyelete alatt álló

Leány-árvaház alapszabályait.

I. Az árvaház czélja.

Az árvaház czélja az, hogy a szülék nélküli vagy elhagyott s nyomorban sinlődő leány-árvák abba felvétetvén, gondos ápolásban s kellő nevelésben részesittessenek.

II. Az árvaházban az árvák felvétetnek.

a) Dijmentesen, b) bizonyos évi dij mellett.

III. Dijmentesen felvétetnek.

Az árvaházba dijmentesen vallás-különbség nélkül csak Munkács városi illetőségü teljesen árva, vagy szülei gondos nevelést nélkülöző s nyomorban sinlődő, 4 éves de 10 évet tul nem haladó árvák.

IV. Évi fizetés mellett felvétetnek.

A szüle nélküli, de vagyonnal biró árvák a rokonok vagy a gyám kérelmére az árvaházba 200 frt évi dij s egyszer- s mindenkorra felszerelés költségre fizetendő 80 frt fizetés mellett felvehetők; a felszerelési költség a belépés előtt egyszerre, a tartási dij azonban havi részletekben előre fizetendő.

V. A felvétel módja.

Az árvaházba való felvétel a nőegylet jogköréhez tartozik. A felvétetni szándékozók kellőleg támogatott kérvényökkel az egyleti választmányhoz folyamodnak, mely a felvétel felett a folyamodók családi körülményei kipuhatolása végett kiküldött bizottság véleményes jelentése alapján határoz. Munkács város jogositott — mig az árvaházra megajánlott hozzájárulását meg nem vonja — 4 árvát, a szabályzatokban foglaltak tekintetbe vételével, felvételre jelölni, s azokat az egyesület köteles nevelni.

VI. Az egyletnek a felvettekre vonatkozó jogai és kötelességei.

A felvett árvákra nézve a felvétel napjától kezdve a szüle és gondnoknak minden joga és kötelessége az egyletre száll, s az intézetben tartózkodás idején ezeknek az árvák ruházása és nevelése tekintetében beszóllásuk nincs, viszont azoknak gondos ápolásáról vallásos erkölcsi neveléséről az egylet köteles gondoskodni.

VII. Az árvaházi felügyelőné.

Az árvák gondozását s személyökre való felügyeletet az egyleti választmány által három évenkint fölfogadott felügyelőnő teljesiti. Felügyelőnőnek csak fedhetlen erkölcsü, férj és család nélküli nő fogadható fel.

VIII. A felügyelőnő fizetése.

Az intézetben lévő lakáson kivül évi 100 frt készpénz fizetés, mely összeg az intézet gyarapodásához képest az egylet választmánya által a közgyülés jóváhagyásával felemelhető.

IX. A felügyelőnő jogai.

A szükséges házi fegyelem alkalmazása s a szükséges büntetés kiszabása a felügyelőnő jogkörébe tariozik; a büntetés azonban félnapi elzárás, vagy böjtnél tovább nem terjedhet; sőt a böjttel való büntetés esetén sem vonható el a test táplálására szükséges husleves; a testi büntetések alkalmazása azonban semmi esetre sem engedtetik meg.

X. A felügyelőnő kötelességei.

Köteles az intézetben lakni, a gondozása és ápolása alá bizott árvákra felügyelni, felettök anyailag őrködni, őket vallásosan

és erkölcsösen nevelni, a háztartási teendőkbe bevezetni, a szükséges női munkára tanitani, dologhoz szoktatni ; s azok magaviseletére szigoruan felügyel. — Az árvaházi felügyelőnő huzamosabb időre az intézetből az egyleti választmány engedélye nélkül el nem távozhat ; ha azonban körülményei folytán eltávozni kénytelen, köteles az egyleti választmány által elfogadható helyettesről gondoskodni. — Tartozik az árvák egészségi állapotáról az egyleti elnöknő utján az egyleti választmánynak időnként jelentést tenni, s megbetegedés esetén azonnal orvosi segélyhez folyamodni, sőt ha a betegség már kezdetben veszélyesnek mutatkoznék, s az éjjeli órákban vétetnék észre, éjjel is a jelentést megtenni. — Köteles a ragályos betegeket az arra rendelt helyre elkülöniteni, s meggyógyultáig elkülönitve tartani, a ragály meggátlására szükséges óvintézkedéseket megtenni, s a ragályos betegség kiütésekor az orvoson kivül az elnöknő utján a választmánynak jelentést tenni. — A beteg árva körül való gondozás és felügyelet kiváló kötelessége a felügyelőnőnek, s az orvos rendeleteit pontosan s szigoruan teljesiteni tartozik. Ha a beteg árva részére a rendes ételek helyett más, a rendesnél költségesebb étkezés rendeltetnék, azt kiszolgáltatni köteles. Tett kiadásai jelentése után megtérittetnek. — Tartozik a büntetésekről jegyzéket vezetni s a jegyzéket a napi biztos választmányi tagnak felmutatni. — Tartozik a látogatási könyvben a napi biztos által tett észrevételekre irásban felelni. — Köteles az árvákat erejökhöz mért házi munkákhoz szoktatni, tanitani ; azonban az árvák erejöket felülhaladó munkára nem szorithatók, saját céljaira s különösen az intézeti helyiségen kivül fel nem használhatók. — Az árvákat az intézetből felügyelet nélkül kibocsátani szigoruan tiltatik. A szülék s rokonok látogatásaira is elnöki engedélylyel s csak a szükséges felügyelet és kiséret mellett engedhetők ki. — Köteles a felügyelete alá bizott s az egylet tulajdonát képező s leltár mellett átadott tárgyakra gondosan s számadás terhe mellett felügyelni, s az árvák ruha- és ágynemüit elkülönitve kezelni, azok tisztán és rendben tartására felügyelni. — Köteles az árvákról nyilvántartási könyvet vezetni, melyben 1. az árva neve, 2. felvételének napja, 3. születési helye, 4. kora, 5 vallása, 6. kilépésének napja bevezetendő ; az árvákat folyton felügyelet alatt tartani köteles s magokra hagyni őket soha nem szabad. — Az árvaházi cseléd felett való felügyelet a felügyelőnőt illetvén, azt a szükséges teendők teljesitésére buzditani s netalán szolgálatra alkalmatlan volta esetén jelentést tenni köteles.

XI. A felügyelőnő azonnal elbocsátható.

Az árvaházi felügyelőnő a szerződési idő lejárta előtt, sőt azonnal elbocsátható, s helye rögtön betölthető : a) ha erkölcsi tekintetben kifogás alá eshető magaviseletet tanusit, b) ha az árvaházat a választmány engedélye nélkül huzamosabb időre elhagyja, c) ha a nőegylet illetve a választmány rendeleteit több-

szöri megintés daczára sem teljesiti, d) ha időközben férjhez megy, e) ha az árvák élelmezését hiányosan teljesiti, f) ha azokat egészségökre káros munkára alkalmazza.

XII. *Az árvaházi cseléd.*

Az árvák körül való szükséges szolgálat teljesitése s az árvaházi felügyelőnő segitségére egy fedhetlen előéletü, s kifogástalan erkölcsi magaviseletü s férj nélküli nő alkalmazható, kinek fizetését az egyleti választmány a körülményekhez képest állapitja meg.

XIII. Az árvaházi cseléd kötelessége.

Kötelessége a felügyelőnő által reá bizott teendőket végezni és az árvákat a háztartási teendőkbe bevezetni, s őket a szükséges kiszolgálat s ápolásban részesiteni,

XIV. Az árvaházi cseléd a szolgálatból azonnal elbocsátható :

a) ha erkölcsi magaviselete kifogásolható, b) ha a szolgálatra képtelen.

XV. Iskoláztatás.

Az árvák tanitás véget a nyilvános iskolába járnak.

XVI. Élelmezés.

Az árvák az árvaházi felügyelőnő által élelmeztetnek s egy árva napi élelmezéseért 25 kr. fizetendő, mely összeg a szükséghez s viszonyokhoz képest a választmány által leszállitható s felemelhető ; a tartási dij havonkénti részletekben előre fizettetik.

XVII. Az árvaházból való kilépés.

Az évi dij mellett felvett árvák a szülők, vagy gyámok kivánatára bármikor kibocsáttatnak, azonban az előre kifizetett tartásdijak vissza nem követelhetök. — A dijmentesen felvett árva leányok 14 éves életkoruk betöltése után az árvaházból kilépnek, s a nőegylet által ismert jó csatádhoz elhelyeztetnek, de a kilépés után még 17 élet évig a nőegyletnek reájok nézve felügyeleti joga fenmarad, a 17 év eltelte után azonban az intézet felügyeleti joga s gondoskodási kötelessége megszünik. (1894. nov. 2-i v. gyülés e határidőt a 18-ik évre tette, mely határozat az 1902-ik évi nov. 7. v. gyülés által az árvák szolgálati bérének kezelése tekintetében ismét módosittatott. L. XIX. b.)

XVIII. *Az árvák az intézetből eltávolithatók.*

A dij mellett és dijmentesen felvett árvák az intézetből időközben is eltávolithatók, ha a) gyógyithatatlan ragályos betegségben szenvednek, b) ha javithatlan erkölcsiségök által árvatársaik erkölcsét is veszélyeztetik.

XIX. *Az árvaház rendje.*

a) A felvett árva a belépéskor a következő ruha és ágyneművel láttatik el. Ágynemü: (vaságy) szalmazsák, egy párna,

egy pokrócz, négy lepedő, két párnahaj (kék vagy vörös koczkás.) Ruhanemü: négy ing, két könnyebb egy melegebb szoknya, két nyakravaló-kendő, egy fejrevaló kendő, mikor kimegy: két ruha kék kartonból mindennapi, egy ugyanabból vasárnapi; — két zsebkendő, három törülköző, négy kötény, 4 pár harisnya (később ők kötik maguknak), 2 pár czipő, egy meleg kendő, egy barchet bujka, egy gyüszü, egy olló, mosdótál, sürü és bontó fésü, fogkefe, kis tükör. — b) Mikor belép az árva az árvaházba legelőször is megfürösztetik, s az árvák egyenő ruhájába felöltöztetik. Ha valami jó öltözéke van, belépéskor vagy visszaadatik hozzátartozóinak, vagy bármily csekély arért eladatik, és a vételár az árvák nevére a takarékpénztárba betétetik, valamint az árvának esetleges pénze. Kilépéskor az igy megtakaritott pénz neki kézbesittetik. (Az 1902-ik év szept. 7. vál. gy. akként határozott, hogy az árva pénze egész 24 éves korig, tehát bérük is, vagy férjhezmeneteléig, az egyesületi pénztáros által kezeltessék.) — c) Az árvák étkezése reggel: nyárban egy meszely tej, télben ugyanannyi leves, hozzá 6—10 évig 6 lat, a nagyobbaknak 8 lat kenyér; délben: egy meszely leves, külön edényben hetenkint ötször (nyersen számitva 8, főve 4 lat) hus, egy meszely vastagétel, kenyér 6 lat, 10 éven tul levőknek 8 lat; — ozsonára: annyi kenyér, mint reggel; — vacsorára: a déli mérték szerint vastagétel, vagy e helyett leves és annyi kenyér, mint délben. — d) Ha valamely árvának levele érkezik, azt a felügyelőnő előbb átolvassa; ugy szintén azokat is, melyeket az árvák irnak. Levelében pénzt kérni az árváknak büntetés terhe alatt tilos. — e) Ha valaki ajándékot csak egynek akar adni, szükséges az árva nevét megjelölni, mert ellenkező esetben egyformán osztatik el az árvák között. — f) Az árvák magok közt mint testvérek kell hogy legyenek, egymást te-nek szóllitva, a felügyelőnőt néni-nek, a cselédet magá-nak; tőlük, ha valamire szükségük van, kérni tartoznak, és a tett szolgálatot megköszönni el ne mulasszák soha. — g) A gyermekek télen 6 órakor, nyáron pedig 5 órakor kelnek föl; fölöltöznek, megmosdanak, a szobát összetakaritják; 7 órakor reggeliznek, azután rendes időben ($^1/_2$8) iskolába mennek, onnan hazajőve tanulnak, délben asztalt teritenek, 12 órakor ebédelnek, ismét eltakaritanak mindent; szobát sepernek, az edényt felmosni segitenek. — Délután rendes időben iskolába mennek, onnan kijövén más napra tanulnak, azután játszanak, $^1/_2$8 órakor vacsorálnak, 9 órakor lefeküsznek. — Szombatonként nagyobb takaritás s a ruhanemüek kiigazitása — Télen a gyermekek 8 órakor feküsznek le. — Az árvák mindennemü munkára szokni kötelesek. A nagyobbak a konyhában rendre foglalkoztatnak a főzés és az észszerü gazdálkodás elsajátitása végett. — Vasárnap délután egy, ki olvasni tud, a többinek egy óráig fölolvas, hogy megszokják a vasárnap délutánt is nem csak játékkal, hanem hasznos dolgok tanulmányozásával tölteni.

XX. *Az egylet felügyeleti joga.*

Az árvaház felett való felügyeleti jog kizárólag a munkácsi nőegyletet illeti, s ezen jogát a választmány által gyakorolja, melynek tagjai naponként az elnök által megállapitott sorrendben fogják az intézetet meglátogatni, mely alkalommal a megállapitott házrendszabályok miképen való teljesitéséről maguknak meggyőződést szerezvén, az eljárás felett helyeslésüket, vagy a tapasztalt mulasztásokat, rendetlenségeket az erre szolgáló könyvben nevök aláirásával följegyzik, melyet az elnök hetenkint megtekintvén, a netalán felmerülő hiányokon, vagy mulasztásokon röktön segit. Fontosabb halasztást nem türő esetekben a választmányt a lehető legrövidebb idő alatt összehivja és annak az ügyét elintézés véget előterjeszti.

Kelt Munkácson, 1884. márcz. 30.

Kabáczy Mihály,
titkár.

özv. Nuszer Jánosné,
elnök.

IV. KIMUTATÁS

a munkácsi nőegyesületi alapitványokról az 1902-ik év végén.

1.	Gróf Schönborn B. Ervinné	*alapitványa* a Bereg M. Tak. pénztárnál	13973.	sz. betétben :	600	—
2.	Gróf Schönborn B. Károly Frigyesné	a. » »	13974.	»	600	—
3.	Dr. Schlauch Lőrincz	a. » »	13165.	»	226	58
4.	Lovassy Istvánné	a. » »	13165.	»	226	58
5.	A Bereg Munkácsi Takarékpénztár	a. » (előbb 9099 sz., most)	13165.	»	1211	51
	A Bereg Munkácsi Tak. ujabb adományából				100	—
	Tőkésitett kamat 1902. I-1.				85	91
6.	Freyseysen Gyuláné	a. » (9074)	»	»	310	84
7.	Meszlényi Gyula	a. (9454.)	»	»	113	01
8.	Kurusta Imréné	a. (8858.)	»	»	264	47
9.	özv. Traxler Ferenczné	a. (11341.)	»	»	213	16
10.	A vörös kereszt e. munkácsi fiókja	a. (11405.)	»	»	52	47
11.	Kohner Alfrédné	a. (12296.)	»	»	205	—
12.	Horváth Károly	a. (13165.)	»	»	319	26
13.	Nagy Gyula	a.	»	»	100	—
14.	Popper István a. (1870-i fél Nyeremény sorsj. beváltási ára)		»	»	202	—
15.	özv. Nuszer Jánosné	a.	»	»	105	99
16.	Meisels A. Józsefené	a. a Népbanki (2595)	3855.	»	200	—
17.	Munkácsi Mihályné	a. » (708)	»	»	686	18
18,	Umlauf Viktória	a. » (720)	»	»	274	28
19.	Népbanki Árvaházi	a. » (2692)	»	»	448	16
	A Népbank ujabb adományaiból		»	»	90	—
20.	Meisels Mózesné	a. » (2920)	»	»	100	—
21.	Péchy Tamásné	a. » (819)	»	»	276	40
22.	Firczák Gyula	a. » (194)	»	»	105	01
23.	Melczer Aurélné	a. » (256)	»	»	280	90
24.	Borzsay Gyuláné	a. 6% Alapitó levélben			200	—
25.	Horváth Károlyné	a. » »			200	—
26.	Dr. Méray Ádámné szül. Borzsay Margit	a. » »			200	—
27.	Báró Perényi Zsigmondné	a. Részvénybe fektetve 200 K.				
				összesen :	7997	74

A IV. sz. kimutatás a valóságnak teljesen megfelel.

Munkács, 1902. decz. 31.

A nőegyesületi választmány nevében :

Borzsay Gyuláné, sk. Fried Ignáczné, sk. özv. Merényi Jánosné, sk. Dr. Szél Kálmánné, sk. Török Kálmánné, sk.

Nyilvánta

a munkácsi nőegyesül

1892-tő

	Az árva neve :	vall :	szüleje :	a szüleje állapota :	születése ideje :
1.	Kopasz Erzsi	rk.	K. Míhályné	özv.	1885. XI—8.
2.	Szabó Masika Erzsi	gk.	Masika E.	—	1884.
3.	Czifra Ilona	rk.	Cz. Mari	—	1887. IX—17.
4.	Hartstein Fáni	izr.	H. Ignácné	özv.	1888. I—1.
5.	Hajlik Kati	gk.	H. László	beteg asztalos segéd	1887. XII—27.
6.	Vojánszky Etel.	rk.	V. N.-né	özv. jegyzőné	1890. II—28.
7.	Motrinecz Terka	gk.	M. János	szegény kovács	1884. XII—26.
8.	Vertheimer H.	izr.	V. Jakab	szeszfőző munk.	1887.
9.	» Lujza	»	»	»	»
10.	Kajszka Boris	gk.	K. László	napszámos	1889. XII—8.
11.	Hires Rozi	ev. ref.	H. György	munk. Amerik.	1893. X—30
12.	Németh Rozi	rk.	N. György	» »	1892. VIII—15.
13.	Landics Rozi	gk.	L. Mihályné	özv.	1894. III
14.	Kallós Irén	gk.	K. Albertné	»	1896.
15.	Blázs Anna	rk.	B. Jánosné	szakácsnéné	1895.
16.	» Irma	»	»	»	1897
17.	Lukács Anna	gk.	L. Mari	cseléd	1895. V—18.
18.	Spiegel Régi	izr.	S. Gizella	—	1898.
19.	Reichman Záli	izr.	R. N-né	özv.	1896. II—6.

tási könyv,

i Árvaház neveltjeiről

1903-ig.

helye :	felvétele :	kitelepitése :	kihez ?	megjegyz.	felnevelése után :
kács	1892. XI—10.	1905. V— 21.	anyjához	türhetetlen viselet	cseléd
	1893. I—26.	1897. VII—1.	özv. Merényi J.-né	törvtelen	cseléd
st	1893. VII—7	1900. IX—2.	Béressyné	városi árv.	»
kács	1893. VIII—27.	1901. VIII—1.	Sik Lázár	városi »	»
	1894 VIII-1.	1900. VIII—5.	özv. Lángné	városi »	»
'a-ka	1994. VIII—1.	1900. VIII—7.	édes anyja	városi »	anyjához
kács	1895. IV—1.	1899. VI—27.	Komka Erv.	városi » teljesen árva	cseléd
iering	1895. VI—5.	1896. I—1.	nagy anyja	megh. 1901	
	1896. IV—1.	1901.	»	»	
kács	1895. VIII—14.	1902. III—1.	özv. Merényi J-né		cseléd
	1899. IIV—21.	Az árvaház jelenlegi növendékei.			
	1899.				
szvég	1900. VIII—9.				
	1900. X—18.				
ó-án	1900 XI—27.				
a-nya	» »				
kács	1901. IV—17.			törvtelen	
cska	1902. III—2.			Eeh. Ker. lelencz	
vid-a	1902. VII—7.				

V. KIMUTATÁS

a munkácsi segélyző Nőegyesület 1881. nov. 1-től 1902. decz. 31-ig terjedő évi bevételei és kiadásairól.

Év:	Bevétel:		Kiadás:	
1881.	1073	56	629	18
1882.	2215	70	2062	64
1883.	3096	06	2810	52
1884.	6181	06	5882	54
1885.	7356	04	6771	68
1886.	4262	26	8100	70
1887.	5033	18	5010	98
1888.	4282	60	3972	52
1889.	4437	28	4239	64
1890.	4334	62	4233	12
1891.	3350	84	3317	26
1892.	3369	81	3300	26
1893.	4738	10	4644	—
1894.	3360	48	3351	08
1895.	3416	98	3267	66
1896.	3616	68	3592	90
1897.	6178	66	6058	18
1898.	4252	50	4250	82
1899.	5522	24	5225	32
1900.	5009	23	4359	14
1901.	4361	95	4136	10
1902.	4038	77	3906	45

VI. Kimutatás

a munkácsi seg. Nőegyesület vagyonáról 1885-től 1903-ig.

1885. . . . . 17044 K. 34 f.
1890. . . . . 20339 » 20 »
1895. . . . . 21862 » 06 »
1900. . . . . 25477 » 32 »
1902. . . . . 26855 » 73 »

Munkácson, 1093. január ius 1.

Szalay István,
egyesületi pénztáros.

III. RÉSZ.

A munkácsi „Segélyző-Nőegylet“ alapszabályai.

I. Az egylet neve és czélja.

1. §. Az egylet »Munkácsi Segélyző-Nőegylet« czimet visel s ily köriratu pecsétet használand, melyen jelképül egy gyermeket védő Nemtő van ábrázolva. — 2. §. Az egylet első és kiváló czélja egyelőre leány-árvaházat fenntartatni ; — amennyiben anyagi ereje megengedi, feladatának tekinti önhibájokon kivül szükségben levő szegényeket nemzetiség,- kor,- nem és valláskülönbség nélkül segélyezni ; — a közmüvelődés előmozditására anyagi és erkölcsi segélylyel hatni.

II. Tagok.

3. §. Tagja lehet az egyletnek vallás-különbség nélkül, erkölcsi kifogás alá nem eső nő és férfi. Kiskoruak csak szülei vagy gyámi beleegyezéssel vehetők fel az egyesület tagjai közé. — 4. §. A tagok alapitók, rendesek és pártolók. Az egylet azonban azokat, kik az egyletnél vagy a társadalomban kiváló érdemeket szereztek — disztagjául megválaszthatja, a kik azután a rendes tagok jogaival birnak, de választmányi tagokká nem választhatók. Külföldiek csak is a m. kir. belügyminiszterium jóváhagyásával választhatók meg disztagul. — 5. §. Alapitó tag az, ki az egylet javára legalább is ötven forintot adományoz, vagy ennek 6 %-je fizetésére a tőke letételéig szabályszerüen kiállitott alapitó levélben magát kötelezi. — 6. §. Rendes tag az, ki magát három évi időtartamra évenkint 4 frt tagsági dij fizetésére kötelezi. Ha a rendes tag az egyletből való kilépését a három év leteltével az elnökségnél be nem jelenti, ujabb három évre tagnak tekintetik. — 7. §. Pártoló tag az, ki évenkint 2 frtot fizet. Pártoló tagok választmányi tagok nem lehetnek. — 8. §. Ugy az alapitó, valamint a rendes és pártoló tagok nemfizetés esetén az alapitványi összeg, vagy a tagdij fizetésére törvényes uton is szorithatók. — 9. §. Ha valamelyik rendes vagy pártoló tag 3 év lefolyása előtt az egyletből ki akar lépni, 3 évi járandóságát lefizetni tartozik. — 10. §. Az egyletből kizáratnak mindazok, akiknek erkölcsi viselete kifogásolható. A kizáratást a választmány mondhatja ki, mely határozat 8 nap alatt a közgyüléshez fellebbezhető. Kizáratnak azok is, kik tagdijaikat 3 éven át meg nem fizetik és annak behajtását a végrehajtásig engedik jutni. — 11. §. Kegyes adományok bárkitől is szivesen fogadtatnak — pénzben terményekben vagy ruhane-

müekben. — 12. §. Az egylet — annak disze — és gyámolitására — védnököt is választhat.

III. Igazgatás.

13. §. Az egylet ügyeit vezetik: a) egy elnök, b) két alelnök, c) harmincz választmányi tag, d) egy pénztárnok, e) egy vagy két titkár, f) egy gazda. — 14. §. Az elnök a köz és választmányi gyüléseket összehivja, azokon elnököl, a határozatokat kimondja, az egyletet hatóságok és más testületek irányában képviseli minden okmányt a titkárral együtt aláir, az árvaházban a főfelügyeletet gyakorolja, minden költségvetésileg esetleg köz vagy választmányi gyüléseken megállapitott bevételeket és kiadásokat be és kiutalványozza, a pénztár állapotára felügyel, tiz forintig költségvetésen kivül utalványoz, a vagyon leltár egyik példányát őrzi, egyenlő szavazatok esetén döntő szavazattal bir — 15. §. Az I, illetve II alelnök az elnököt akadáyoztatása esetén minden teendőiben helyettesiti. — 16. §. A pénztárnok kezeli az egyesületi vagyont, teljesiti a bevételezéseket és kiadásokat, nyugtázza a tagdijakat, követeléseket nyilván tartja és azok behajtását szorgalmazza, a pénztár állapotáról időnkint jelentést tesz, a tavaszi közgyülést megelőzőleg számadásait lezárja s megvizsgáltatás végett a választmányhoz beterjeszti. Fizetéseket csak az elnökség által kiállitott utalványokra tehet. — 17. §. A titkár illetve másod titkár a köz és választmányi gyülésekről jegyzőkönyvet vezet, egyéb levelezési ügyeket végez, azokat az elnökkel együtt aláirja. — 18. §. A gazda az egyesület ingatlanaira (árvaházi házastelek) felügyel, a köz vagy választmányi gyülés által elhatározott esetleges javitásokat vagy épitéseket eszközli.

IV. Közgyülés.

19. §. Rendes közgyülés minden évben 2-szer: tavaszszal és őszszel tartatik. Rendkivüli közgyülést az elnöknő 20 tag kérelmére összehivni köteles; de mindannyiszor összehivható, valahányszor azt az egyesület érdekében a választmány szükségesnek itéli. Érvényes határozatot, ha a rendes tagok 20-an megjelentek, másodszori összehivás után számukra való tekintet nélkül — hozhatnak. Közgyülésre, mely nyilvánosan tartatik, minden tag meghivandó. A közgyülésen határozatok általános szótöbbséggel hozhatók s a határozatok hitelesitésére 3 tag az elnök által küldendőki. — 20 §. A közgyülés hatás köre. — a) A tisztviselőknek általános, a választmányi tagoknak viszonlagos szavazat többséggel való megválasztása 3 évre, és disztagok megválasztása. — b) A választmány müködésének és a pénztári számadásoknak megvizsgálása, felmentvény megadás az, évi költségvetés megállapitása, vételek és eladások, nagyobb épitkezések és javitások elhatározása, alapszabályok módositása, fellebezett ügyekben határozat hozatal.

V. A választmány.

21. §. A rendes tagok közül a közgyülés által 3 évre választott 30 tag, az elnökök, pénztárnok, 2 titkár és gazdával együtt képezi az igazgató válmányt, mely minden második hó első va-

sárnapján, szürgős esetekben máskor is gyülést tart, mely gyülésen a megjelentek csak ugy határoznak, ha legalább 5 vál. rendes tag megjelent, másodszori meghivásnál a megjelentek számukra való tekintet nélkül hozhatnak határozatot — 22. §. Ha a választmány tagjainak valamelyike egy év lefolyása alatt lényeges ok nélkül meg nem jelenik, helyét megüresedettnek tekintik. – 23. §. A választmány az egyesület ügyeit vezeti, az árvaházra felügyel, árvaanyát fogad és elbocsát, árvákat vesz föl s azok elhelyezéséről gondoskodik, az évi költségvetés betartásával 10 frtnál nagyobb összeget utalványoz, őrködik az egyesület vagyona hova forditása fölött, a közgyülést előkésziti, a pénztárt és pénzkezelést ellenőrzi, az évi számadásokat két, e czélra felkért szakértő egyén által megvizsgáltatja, tagokat felvesz s a tagdijak behajtásáról intézkedik. Határozatait, melyet a megjelentek általános szótöbbséggel hoznak, jegyzőkönyvbe foglaltatja s üléseit mindig a mult gyülés jegyzőkönyvének hitelesitésével kezdi s a jegyzőkönyvet ilyenkor az elnök és 2 választmányi tag hiteletiti. Tagsági felvételt megtagadó határozatai 8 nap alatt a közgyüléshez fellebezhetők. — Müködéséről s az egylet vagyoni állapotáról évenkint a közgyülésnek kimutatást készit s azt a tagok között nyomtatásban kiosztja.

VI. *A tagok jogai és kötelességei.*

24. §. Az egyesületi tagok a közgyülésre meghivatván, az egyesület tisztikarát és választmányt a meghatározott módon választják s minden fenforgó ügyhöz hozzászólatnak s a felett határoznak. Inditványokat tehetnek s azoknak tárgyalását nemcsak a köz,- hanem a választmányi gyüléstől is kérhetik. A választmánynak felvételére tagokat ajánlhatnak. — 25. §. Minden tag köteles a meghatározott évi tagdijat évnegyedenkint a pénztárnok nyugtájára megfizetni, s az egyesület érdekében teendő megbizásokat, a mennyiben körülményök megengedi — teljesiteni s az egyesület felvirágoztatását és érdekét lehetőleg előmozditani és odamunkálni, hogy az egyesület szellemi és anyagi ügyei előmozdittassanak, — 26. §. Az egylet viszonyból eredhető egyenetlenségnek az 1868. évi 54. illetve az ezt módositó 1881. évi 59. t. cz. értelmében megalakitandó és eljáró választott biróság által intéztetnek el.

VII. *Az egylet bevételei.*

27. §. Az egylet bevételeit képezik: a) tagdijak b) házbér c) segélyek, ajándékok d) hangversenyek, szinielőadások, táncz-mulatságok jövedelmei e) az egyesületi tőke-vagyon kamatai.

VIII. *Feloszlás.*

28. §. Azon esetben, ha a munkácsi »Segélyző-Nőegylet« politikai vagy társadalmi okok miatt meg nem alakulhatna s magát az egylet közgyülésileg — mihez azonban az egyesületi tagok kétharmadának határozata szükséges — feloszlottnak nyilatkoztatná ki, vagy az alapszabályok meg nem tartása miatt feloszlattatnék, azon estben a Nőegylet összes vagyonának kezelési

joga Munkács városának alkotmányosan alakult képviselő testületére száll át; — azonban, ha a munkácsi Nőegylet később s bármikor ujból megalakulna, a vagyont a képviselő testület ezen Nőegyletnek visszaadni tartozik. Ugy az alapszabályok megváltoztatása, valamint az egylet feloszlása s vagyonának hová forditása tárgyában hozandó közgyülési határozatok végrehajtása előtt jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendők. — 29. §. Azon esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott czélt és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, a m. kir. kormány által, a mennyiben müködésének folytatása által az állam vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés elrendelendő szahályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására, különbeni feloszlatás terhe alatt kötelezik.

Munkács, 1891. november 12.

Gottier Lajos,
egyleti titkár.

özv. **Nuszer Jánosné,**
egyesületi elnök.

38584. szám.
V. 10.

Látta a magy. kir. belügyminiszter.
Budapesten, 1892. évi május hó 22-én,

a miniszter helyett:

Lukács György,
államtitkár.

(P. H.)

Helyreigazitás.

Az 1902-ről szóló rendes tagok névsorában Alexandrovics Kornélné helyett *Józsefné*, Morvay Endréné helyett *Gyuláné ;* — a 11. oldalon Jászay *Hermin*, a 12-ik old. az alelnökök névsorában Méray Ádámné és Cseh Lajosné olvasandó. — Az 1874-ik év eseményei közt, hogy a munkácsi Nőegyesületet az Orsz. Nőképző cz. kongreszusán P. Szathmáry Illés Aurélia »alapitó és disztag« képviselte ; — hogy egy feljegyzésben Pankovics István mint alapitótag emlittetik ; — a 17-ik oldalon a disztagok közt Várady Gáborné olvasandó ; — a 18-ik oldalon : 1878 ban fényesen sikerült műkedvelői előadás szereplői : Baternay Irma, Bazilovics Paula, Borostyáni Hermin, Ferenczy Ilonka, Halpert Vilma, Lehotay Ilona, Kövér Margit, Schaller Czilka, Szikszay Mari és Toborffy Emma k. a. voltak ; — a 48. old. 8. s. »képviselőt« után »diszelnökül«, a 73. old. az 1886. évi kiadás 4100·70 kor. olvasandó.

